

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**TÜRKİYE'DE GÖRSEL SANATLAR ALANINDA YETENEKLİ BİREYLERE
YÖNELİK YAZILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ**

Fatma Aybike KARADOĞAN
ORCID: 0000-0003-1308-4779

Danışman
Prof. Dr. Mehmet Ali GENÇ
ORCID: 0000-0002-6255-5218

Konya – 2024

TEŞEKKÜR

Çalıőmamda bana yön gösteren, destek ve emeklerini esirgemeyen, öğrencisi olmaktan her zaman gurur duyacağım tez danışmanım ve değerli hocam Prof. Dr. Mehmet Ali GENÇ'e sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Tez yazım aşamasında moral ve yardımlarını hiçbir zaman eksik etmeyen arkadaşlarım Hasine Ari, Faik Pehlivan, Selin Uzun ve Selahattin Palmanak'a çok teşekkür ederim.

Hayatım boyunca daima yanımda olup beni destekleyen, bana hedeflerimden asla vazgeçmemem gerektiğini sürekli ve ısrarla hatırlatan, her konuda beni cesaretlendiren babam Ahmet KARADOĞAN başta olmak üzere, kardeőlerim ve anneme beni bu yolda da destekledikleri için teőekkürü borç bilirim.

Fatma Aybike KARADOĞAN

Temmuz 2024

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU	vii
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	viii
KISALTMALAR.....	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar	4
2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR).....	6
2.1. Sanat Eğitimi	6
2.2. Görsel Sanatlar Alanında Özel Yetenek.....	7
2.3. Görsel Sanatlar Alanında Özel Yeteneklilerin Eğitimi	8
2.4. Görsel Sanatlar Alanında Özel Yetenekliler ile İlgili Yapılmış Araştırmalar.....	9
3. YÖNTEM.....	16
3.1. Araştırmanın Modeli	16
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	16
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	17
3.4. Verilerin Toplanması.....	17
3.5. Verilerin Analizi.....	18
4. BULGULAR	20
4.1. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezler 20	
4.2. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Yayımlandığı Üniversitelere Göre Dağılımı	25
4.3. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Türüne Göre Dağılımı	26
4.4. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Araştırmacılarının Cinsiyetlerine Yönelik Dağılımı	27

4.5. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Yıllara Yönelik Dağılımı.....	27
4.6. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bilim Dallarına Yönelik Dağılımı.....	29
4.7. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Yazılan Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemine Yönelik Dağılımı.....	30
4.8. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Yazılan Lisansüstü Tezlerin Amaç Ve Sonuçları Arasındaki İlişki	31
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	80
5.1. Tartışma.....	80
5.2. Sonuç.....	82
5.2.1. İkinci Alt Problem Sonuçları.....	82
5.2.2. Üçüncü Alt Problem Sonuçları.....	83
5.2.3. Dördüncü Alt Problem Sonuçları	83
5.2.4. Beşinci Alt Problem Sonuçları	83
5.2.5. Altıncı Alt Problem Sonuçları	84
5.2.6. Yedinci Alt Problem Sonuçları	84
5.2.7. Sekizinci Alt Problem Sonuçları	85
5.3. Öneriler.....	85
5.3.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	85
5.3.2. Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	86
KAYNAKLAR.....	87
EKLER.....	94
EK-1: Sınıflandırma Formu.....	94

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezler.	20
Tablo 4.2. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Yayınlandığı Üniversitelere Göre Dağılımı.	25
Tablo 4.3. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin türüne yönelik dağılımı.	26
Tablo 4.4. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyetlerine yönelik dağılımı	27
Tablo 4.5. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin yıllara yönelik dağılımı.	27
Tablo 4.6. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin bilim dallarına göre dağılımı	29
Tablo 4.7. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine yönelik dağılımı.	30
Tablo 4.8. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin amaç ve sonuçları arasındaki ilişki nasıldır?	31
Tablo 4.9. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin amaç ve sonuçları arasındaki ilişki var mıdır?	61

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1. Doküman analizi süreci..... 18

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi başlıklı tez çalışmamın toplam **94** sayfalık kısmına ilişkin, 15/05/2024 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%17** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

1/07/2024

Fatma Aybike KARADOĞAN

Prof. Dr. Mehmet Ali GENÇ

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

1/07/2024

Fatma Aybike KARADOĞAN

KISALTMALAR

Kısaltmalar

BİLSEM: Bilim ve Sanat Merkezi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

AKT.: Aktaran

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

TÜRKİYE'DE GÖRSEL SANATLAR ALANINDA YETENEKLİ BİREYLERE YÖNELİK YAZILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ Fatma Aybike KARADOĞAN

Bu araştırma, 2024 yılına kadar Türkiye'de üstün yeteneklilerin görsel sanatlar alanında yazılan lisansüstü tezleri kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlayan nitel bir çalışmadır. Veriler doküman incelemesi tekniğiyle toplanmış ve literatür tarama yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada, Türkiye'de üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar alanında yapılmış araştırmaları incelenmiştir. Nitel araştırmanın amacına uygun olarak, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden elde edilen tezler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Tarama sonucunda, "üstün yetenekli" kelimesi ile yapılan aramada 262 kayıt bulunmuş, bunlardan sadece 41 tanesi görsel sanatlar eğitimi ile ilgili olarak belirlenmiştir. Bu 41 tezin 28'i yüksek lisans (%68.3) ve 13'ü doktora (%31.7) düzeyindedir.

Gazi Üniversitesi, 12 teze (%29.3) en fazla teze sahip üniversite olarak öne çıkarken, Necmettin Erbakan Üniversitesi 4 teze (%9.8) ikinci, Dokuz Eylül Üniversitesi ise 3 teze (%7.3) üçüncü sıradadır. Tezlerin %58.5'i eğitim ve öğretim, %19.5'i güzel sanatlar, %17.1'i eğitim ve öğretim ile güzel sanatlar, %2.4'ü eğitim ve öğretim ile müzecilik, ve %2.4'ü eğitim ve öğretim ile sosyoloji konularını kapsamaktadır.

Araştırma yöntemlerine göre dağılımda, nitel yöntemler %58.5 ile en yaygın kullanılan yöntem iken, nicel yöntemler %19.5, karma yöntem ise %22.0 oranında tercih edilmiştir. Yazarların cinsiyet dağılımında, tezlerin %41.5'i erkek, %58.5'i kadın yazarlara aittir, bu da kadın araştırmacıların bu alanda daha fazla temsil edildiğini göstermektedir.

Yıllara göre dağılım incelendiğinde, 2005-2010 arasında yıllık tez sayısı sabit ve düşüktür, ancak 2019 ve 2023 yıllarında belirgin artışlar gözlenmiştir. Bu sonuçlar, görsel sanatlar alanında yapılan tezlerin büyük çoğunluğunun eğitim ve öğretim konularına odaklandığını ve nitel araştırma yöntemlerinin yaygın olarak tercih edildiğini göstermektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular, görsel sanatlar alanında üstün yetenekli bireylerin tanılanması, bu bireylerin ve öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklar, üstün yetenekli bireylerin eğitimleri gibi konulara ışık tutmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'de görsel sanatlar eğitimine yönelik akademik çalışmaların genel bir değerlendirmesini sunmakta ve bu alandaki araştırma boşluklarını belirleyerek gelecekte yapılacak çalışmalar için önemli bir temel oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenekli, Güzel Sanatlar, Resim

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Art Education Program
Master Thesis

EXAMINATION OF POSTGRADUATE THESES WRITTEN FOR TALENTED INDIVIDUALS IN THE FIELD OF VISUAL ARTS IN TÜRKİYE Fatma Aybike KARADOĞAN

This research is a qualitative study aiming to comprehensively evaluate postgraduate theses written in the field of visual arts for gifted individuals in Türkiye up to the year 2024. Data were collected using the document analysis technique and the literature review method. The qualitative research method is an approach used for collecting, analyzing, and interpreting qualitative data, thereby ensuring a detailed understanding of the research topic.

In the research, studies conducted in the field of visual arts for gifted students in Türkiye were examined. In line with the purpose of qualitative research, theses obtained from the National Thesis Center of the Council of Higher Education (YÖK) were evaluated using the content analysis method. As a result of the search, 262 records were found using the keyword "gifted," and only 41 of them were related to visual arts education. Of these 41 theses, 28 are master's theses (68.3%), and 13 are doctoral theses (31.7%).

Gazi University stands out as the university with the most theses, having 12 theses (29.3%), followed by Necmettin Erbakan University with 4 theses (9.8%), and Dokuz Eylül University with 3 theses (7.3%). The theses cover 58.5% education and teaching, 19.5% fine arts, 17.1% both education and teaching and fine arts, 2.4% education and teaching and museology, and 2.4% education and teaching and sociology.

In terms of research methods, qualitative methods are the most widely used with 58.5%, while quantitative methods are preferred at 19.5%, and mixed methods at 22.0%. Regarding the gender distribution of the authors, 41.5% of the theses are written by male authors and 58.5% by female authors, indicating that female researchers are more represented in this field.

When examining the distribution by years, the annual number of theses was stable and low between 2005-2010, but significant increases were observed in 2019 and 2023. These results show that the majority of the theses conducted in the field of visual arts focus on education and teaching topics and that qualitative research methods are widely preferred.

The findings obtained from the research shed light on the identification of gifted individuals in the field of visual arts, the challenges faced by these individuals and their teachers, and the education of gifted individuals. This study presents an overall evaluation of academic studies on visual arts education in Türkiye and forms an important basis for future studies by identifying research gaps in this field.

Keywords: Gifted, Fine Arts, Painting

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Akranlarına göre daha üst performans gösteren bireyler olan üstün yeteneklilerin eğitimi önemli bir konudur. Bu nedenle araştırmalara ve tezlere konu olmuştur. Ülkemizde de bu konuya çok önem verilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Üstün Yetenekli kişi; Zekâ, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik becerileri veya belirli akademik alanlarda yaşlılarından daha yüksek performans gösteren kişi olarak tanımlanır (MEB, 2020: 2). Bu tanımdan hareketle üstün yetenekli öğrenciler, öğrenme süreçlerinde normal olarak öğrenilenleri kolayca algılayan ve öğrenmeyi hızlandıran öğrencilerdir.

Üstün yeteneklilik çok erken yaşlarda ortaya çıkmakta ve akran grupları arasında pek çok farklılık bulunmakta ve bu farklılık avantaj ve dezavantajları da beraberinde getirmektedir. Çocuğun mutlu olması, gizli gücünün ortaya çıkması, çocuğun bu gücü fark edip geliştirmesi ve gerçeğe dönüşmesi için üstün yeteneğin ne olduğunu anlamak gerekir (Bildiren, 2018: 2). Erken yaşlardaki çocukların çizim aşamalarından geçerek yaratıcı güçlerini geliştirdiği bilinir. Çocuklar bu dönemde kendilerini en iyi çizim yoluyla ifade ederler. Çizimdeki yaratıcılık sadece doğuştan gelen yetenekle sınırlı değildir; eğitim ve sanatsal çalışmalarla desteklenmelidir (Yalçın, 2023: 7).

Üstün yetenek; kendi başına benzersiz bir özellik veya yalnızca bazı bireylerde gözlemlenen bir özellik değildir, daha ziyade tüm insanlarda gözlemlenen özellik kombinasyonlarının mevcudiyet derecesi, sıklığı, zamanlaması ve özgünlüğüdür (Akarsu, 2001: 3). Ülkemizde üstün yetenekli öğrencilerin tespitinde Öğretmen Beyannamesi, Yetenek Testi, Bireysel Zekâ Testi ve Ek Testler kullanılmaktadır. Bunlar arasında en çok kullanılan Bireysel Zekâ Testidir. Zekâ ve yeteneği açıklamaya yönelik farklı kuramsal yaklaşımlar göz önüne alındığında, üstün zekalı çocukları özelliklerine tek bir yaklaşımla tanımlamanın uygun olmadığı belirtilebilir (Bildiren ve Uzun, 2007: 33).

Özel yetenekli öğrenciler, diğer öğrencilere göre çok daha yüksek düzeyde akademik başarı gösterirler. Ancak, sınıf ortamındaki zorluklarının farkında olan özel yetenekli öğrenciler, aynı zamanda sosyal olarak da zorluklarla karşılaşabilir. Özel ihtiyaçları olan çocuklar için eğitim, kişinin zekâsı ve yetenekleriyle doğrudan bağlantılıdır. 20. yüzyılın ortalarından bu yana zekâ ve yetenek kavramlarına özel bir önem verilmektedir. Bu nedenle, zekâ ölçümü ve

yetenek değerlendirmesine dayalı eğitim modelleri ve okul formları geliştirme girişimlerinde bulunulmuştur (Atlı ve Balay, 2016: 192).

Üştün zekâlı ve yeteneklilerin eğitimi, insanlığın ve ulusların geleceği üzerinde ciddi etkileri olduğu için dünya çapında önemli bir konudur. Birçok ÷lkede hem kamu hem de özel olmak üzere çok çeşitli eğitim kurumları artık geleceğin değerleri olarak gör÷len üştün yetenekli çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet vermektedir (şirin, 2018a: 2). Osmanlı İmparatorluğu'nda üştün yetenekli bireylerin eğitimi Enderun Mekteplerinde verilmiştir. Bu okullar önemli devlet adamları yetiştirmiş ve imparatorluğun güçlenmesine katkı sağlamıştır. Enç (2005), Enderun Mektebi'ni, özel yeteneklilerin eğitimi için dünyada ilk planlı, kapsamlı ve sistematik olarak uygulandığı eğitim kurumu olarak aktarmaktadır. Enderun Mektebi, üştün yeteneklileri tespit edip yeteneklerine göre eğiten özgün bir sistem olarak Avrupa'da bilim adamlarının araştırma konusu olmuştur ve Osmanlı İmparatorluğu'nun en güçlü dayanaklarından biri olarak nitelendirilmiştir. Enderun Mektepleri II. Meşrutiyet döneminde kapatılmıştır. Günümüzde Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) bu eğitim görevini üstlenmiştir (Sönmez, 2011: 43).

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız bir özel eğitim kurumu olan Bilim ve Sanat Merkezlerinin amacı, okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki seçkin ve yetenekli öğrencilerin bireysel yeteneklerini anlamalarını ve bütünleştirmelerini sağlamaktır (Bildiren ve Uzun, 2007: 38). Türkiye'deki Bilim ve Sanat Merkezlerinin ilki, 1995 yılında Ankara'da açılmıştır ve üştün yetenekli öğrencilere okulları dışında eğitim vermektedir (Kaya, 2013: 117). Bilim ve sanat merkezleri, çeşitli bilim dallarını, sanat ve kültürünü teşvik etmek amacıyla kurulmuş olan kamu kuruluşlarıdır. Bu merkezler, genellikle çeşitli araştırmalar, konferanslar, seminerler, kültürel faaliyetler ve eğitimler gibi etkinlikler düzenlemektedir. Bu merkezler, genellikle çeşitli bilimsel araştırmaları desteklemek, kültür ve sanatı teşvik etmek, sosyal araştırmalar yapmak ve daha geniş bir kitle tarafından erişilebilir olmak için kurulmuştur. BİLSEM, okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretime devam eden üştün yetenekli öğrencilerin örgün eğitimleri dışında ilgi ve yeteneklerine göre eğitim görmelerini sağlamak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak açılmıştır (Levent, 2014: 33).

Çalışmada, özel yeteneklilerin görsel sanatlar alanındaki eğitimlerinin farklı açılardan incelenmesi, eğitim kuramlarının özel yetenekli öğrencilere uygulanmasının değerlendirilmesi ve özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlara olan ilgisinin arttırılması için öneriler geliştirilmesi öngörülmektedir. Üştün yetenekli bireyler için sanat eğitiminin önemi dikkate alındığında

Türkiye’de üstün yetenekli bireylerin sanat eğitimi hakkında yapılan çalışmaların yeterliliğini ve durumunu belirleme açısından bu araştırmanın literatüre katkı sağlaması ön görülmektedir.

1.1. Problem Durumu

Özel yetenekli öğrenciler, daha yüksek akademik başarıları, daha karmaşık kavramları hızlı öğrenme ve analitik düşünme yetenekleri ile karakterize olan öğrencilerdir. Bu öğrenciler çoğu zaman öğretmenlerinin farkına varmadığı veya varamadığı özel becerileri olan çocuklardır. Genç (2017b) araştırmasında belirttiği gibi, bu öğrenciler; ortalamanın üzerinde yetenek, motivasyon, yaratıcılık gibi pek çok özelliği ile diğer öğrencilerden farklı olan özel yetenekli öğrenciler, genellikle zihinsel, müziksel ve görsel sanatlar alanında kendilerini gösterirler.

Özel yeteneklilerin görsel sanatlar eğitimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin incelenmesi, araştırmaların özetlenmesi ve var olan boşlukların belirlenmesi açısından önemlidir. Alanda yazılan tüm lisansüstü tezlerin bir araya toplanması gelecek araştırmaları kolaylaştırması ve bu konuda ışık tutması bu çalışmada ön görülmektedir.

Bu çalışmada “Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin genel yapısı nasıldır?” sorusuna cevap aranacaktır.

1. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik lisansüstü tezler hangileridir?
2. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik lisansüstü tezlerin yayınlandığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
3. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik lisansüstü tezlerin türüne göre dağılımı nasıldır?
4. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik lisansüstü tezlerin tez yazarlarının cinsiyetleri yönünden dağılımı nasıldır?
5. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik lisansüstü tezlerin yayınlandığı yıllara göre dağılımı nasıldır?
6. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin bilim dallarına yönelik dağılımı nasıldır?
7. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine yönelik dağılımı nasıldır?
8. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin amaç ve sonuçları arasındaki ilişki nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2024 yılına kadar Türkiye’de özel yeteneklilerin görsel sanatlarda yazılan lisans üstü tezleri, türüne, yazıldığı yıllara, üniversitelere, konularına, araştırma yöntemlerine, amaç ve sonuçlarına göre sınıflandırarak bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Çalışma, Türkiye’deki özel yetenekliler ile ilgili görsel sanatlar alanında yapılmış araştırmaları konu almaktadır. Sonuç olarak, çalışma, özel yeteneklilerin görsel sanatlar alanında yazılan lisans üstü tezlerin incelenmesi ve aradaki ilişkilerin ortaya konulmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Özel yeteneklilerin görsel sanatlar eğitimi alanında yazılan lisans üstü tezlerin incelenmesi, bu alanda yapılan araştırmaların özetlenmesi, var olan boşlukların belirlenmesi ve yapılan çalışmalara bütüncül bir bakış açısı sağlamasından dolayı önemlidir.

1.4. Varsayımlar

Yapılan çalışmada;

Veri toplama aracının hedef özellikleri doğru ölçtüğü, araştırmanın model ve tasarımının araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmaktadır.

Türkiye’de özel yeteneklilerin görsel sanatlar eğitimi alanında, 2024 yılına kadar yazılmış olan tüm lisansüstü tezlere erişim sağlandığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma Türkiye’de Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar alanında 2024 yılına kadar yazılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

BİLSEM: Bilim ve Sanat Merkezleri olarak adlandırılan ve öğrencilerin bilim ve sanat alanlarında yeteneklerini keşfetmeleri, geliştirmeleri ve ilerletmeleri için açılan özel okullardır.

Sanat: Sanat, insanların düşüncelerini, duygularını, tecrübelerini ve kendilerini ifade etmek için kullandıkları bir üründür.

Görsel sanatlar: Görsel sanatlar, tarihsel gelişimleri, kültürel ve estetik özellikleri olan tekniğe dayalı bir sanat dalıdır.

Yetenek: Yetenek, insanların özelliklerini ve ilerleme potansiyellerini anlamaya yardımcı olan bir kavramdır.

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR)

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili alan yazını hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Sanat Eğitimi

Eğitim, bireylerin kendilerini farklı alanlarda tanımlarını ve bilgileri ilişkilendirerek yeni yapılar oluşturmalarını sağlarken, yetkinliklerin geliştirilmesi ve bireyin olgunlaşması için de ortam sunar. Sanat eğitimi, öğrencilerin uygulamalı becerilerini, deneysel öğrenmelerini ve bağımsız eylemlerini geliştirerek özgüven ve sosyal davranışlarını pekiştirir (Buschkule, 2007:167).

Sanat, insanlık kadar eski bir olgudur ve insan doğasında sanatsal bir eğilim bulunur (Selalmaz, 2019:8). Mağara çağından günümüze, sanat insanlar için vazgeçilmez olmuştur ve teknoloji ile birlikte modern dünyada da sanatla iç içe yaşam devam etmektedir (Ayaydın, 2021:25). Sanat, güzellik arayışının bir ifadesi olarak bireyselleşmiş ve kendini ifade etme biçimi haline gelmiştir (Okumuş, 2023:14). Sonuç olarak, sanat, insanların yaşamlarını geliştirmek ve toplumlar arasındaki iletişimi güçlendirmek için önemli bir araçtır.

Tüm insanların fizyolojik ihtiyaçları kadar sanatsal eğitime de ihtiyacı vardır. Kaliteli bir yaşam için sanat eğitimi büyük önem taşır. Sanat eğitiminin değeri anlaşılacak bu alanda yapılan çalışmaların istenilen düzeyin çok üstüne çıkması mümkündür. Kültürel mirasın korunduğu bir toplumda sanat eğitimi hayati bir öneme sahiptir (Akkurt ve Boratov, 2012:60).

Görsel sanatlar dersleri, bireylerin kendilerini ifade etmeleri ve özgür düşünme alanlarını buldukları bir ortam sağlar (Yalçın, 2023:9). Sanat eğitimi, duyguları ifade etme, yaratıcılığı ortaya çıkarma, sağlıklı bir kişilik oluşturma ve kültürel okuryazarlık gibi birçok önemli konuyu kapsar (Karip, 2020:88). Çocukların sanatsal eğilimlerini ve yeteneklerini keşfetmelerine yardımcı olur ve özellikle temel eğitimde, çocuğun kişiliğini tüm boyutlarıyla geliştirmeyi hedefler (Aslantaş, 2014:187).

Sanat eğitimi, milli eğitimin amaçlarına önemli katkılar sağlar ve bireylerin kültürel mirası koruyucu bireyler olarak yetişmelerini sağlar (Akkurt ve Boratov, 2012:58). Sanat eğitiminin amacı, her öğrenciyi yaratıcılığa yönlendirmek ve onların bilgi, bilişsel ve duygusal ihtiyaçlarına cevap vermektir (Uysal, 2005:42).

Ancak, sanat eğitimi okullarda en sorunlu alanlardan biridir. Öğrencilerin sınavlara hazırlanma yoğunluğu, sanata ilgi göstermelerini zorlaştırmaktadır. Buna karşın, çocukların sanatsal zekâsı ve yeteneği, sanat eğitimini toplum için daha da gerekli kılmaktadır (Özgen, 2019:1). Sanat eğitimi teorik ve uygulamalı çalışmaları kapsar ve uygulamalı öğrenme süreci yaratıcılığı olumlu yönde etkiler (Uysal, 2005:41).

Sanat eğitimi derslerinin önemi, sorgulayan, gelişebilen, estetik kaygıları olan ve takdir edebilen bireyler yetiştirmesindedir. Görsel sanatlar, öğrencileri ezberci öğrenmenin ötesine geçirecek yaratıcılık ve orijinal ürünler ortaya koyma konusunda güçlendirir (Akkurt ve Boratov, 2012:59). Estetik ve sanatsal bir yaşam biçimini bireyde oluşturmak, doğru zamanda ve doğru ortamda verilen sanat eğitimi ile mümkündür (Aslantaş, 2012:3).

2.2. Görsel Sanatlar Alanında Özel Yetenek

Sanatın kişiye, topluma ve tüm insanlığa katkısı düşünüldüğünde elbette bireyin ve medeniyetlerin gelişmesi sanat ve sanat eğitimi ile gerçekleşmektedir. Geçmişin yaşatılması, kültürel mirasın korunması, geliştirilmesi ve gelecek nesillere taşınması için sanat eğitimi oldukça önemlidir. Sanatın gelişmesi ise eğitimle olmaktadır. (Akkurt ve Boratov, 2012: 59).

Karip (2020) araştırmasında belirttiği gibi, görsel sanatlarda yetenekli insanların çeşitli özellikleri paylaştığını göstermiştir. Ancak, bu özelliklerin her birinin aynı seviyede görünmeyebileceğini ve çoğunun deneyimlerine bağlı olarak değişebileceğini not etmek önemlidir. Yetenekli insanlar, sıradan insanlardan daha fazla hayal gücüne ve ifade gücüne sahiptir. Sanatsal faaliyetlere daha erken başlarlar ve sanat hayatlarının merkezinde yer alır. Sanatsal gelişim aşamalarını yaşlılarına göre daha hızlı geçerler. Bu nedenle sanat eğitiminin sunduğu fırsatlardan yararlanabilmeleri için doğalarına uygun, farklılaştırılmış ve zenginleştirilmiş bir müfredata ihtiyaçları vardır. Farklılaştırılmış eğitim çerçevesinde gerçekleştirilebilecek etkinliklere örnek olarak güzel yazı, yaratıcı çizim, seramik, tasarım ve kukla gibi birçok farklı etkinlik gösterilebilir. Özel yetenekler; belirli bilgi veya sanat, liderlik, yönetim vb. alanlarda genel becerilerin çeşitli kombinasyonlarını uygulamak, faaliyet alanlarında uzmanlaşma becerisini içerir (Gür, 2017: 4).

Görsel sanatlar, üstün yetenekli bireylerin belirlenmesi ve tanınması için önemli bir alandır. Görsel sanatlarda üstün yetenekli bireyleri tanımlamak için kullanılan yöntemler arasında portfolyo incelemesi, performans gözlemi, standart testler, öğretmen değerlendirmeleri bulunur.

2.3. Görsel Sanatlar Alanında Özel Yeteneklilerin Eğitimi

Freeman (2013)'ın belirttiği gibi, tüm çocuklar keşfedilmemiş bir potansiyele sahiptir. Özellikle bazı okul öncesi çocuklar, akranlarından farklı ve tanınabilir yeteneklere sahip olabilirler. Bu nedenle, okul öncesi dönemden itibaren, olağanüstü beceri, sanat veya zihinsel kapasite sergileyen tüm çocuklar dikkate alınmalıdır (Kavruk ve Seyitoğlu, 2022: 29).

Öğünmez (2015) üstün yetenekli çocuklar üzerine yapılan araştırmaların, bu öğrencilerin diğerlerinden farklı özelliklere sahip olduklarını ve yaratıcı, nitelikli çalışmalar yapabilecek potansiyelleri olduğunu gösterdiğini vurgulamaktadır. Ancak, bu potansiyelin gerçekleşmesi için uygun eğitimin alınması gerekmektedir.

Özel yetenekli bireylerin sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemek için erken ve doğru eğitim almaları gerekmektedir. Aksi takdirde potansiyellerini tam olarak kullanamayabilirler. Bu nedenle, özel yetenekli bireylere sağlanan özel eğitim ve ilgi, toplumun ve insanlığın değerlerinin korunmasında kritik bir rol oynar (Gökalp, 2023: 19).

Osmanlı döneminde Enderun Mektebi üstün yetenek eğitiminde gurur verici çalışmalar yapmış olsa da Cumhuriyet döneminde bu eğitim gecikmiştir. Cumhuriyet döneminde üstün yetenekliler için 6660 sayılı yasa, Ankara Fen Lisesi projesi ve Özel Sınıf Uygulaması gibi uygulamalar öne çıkmaktadır, ancak bu uygulamalar görsel sanatlarda üstün yeteneklilere yönelik düzenlemeleri içermemektedir. Görsel sanatlarda üstün yetenekli öğrencilere yönelik ilk eğitim düzenlemesi 6660 sayılı yasa ile başlamış, ancak bu uygulama yeterli verimi sağlayamamıştır. Günümüzde Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), bilim eğitimi yanında görsel sanatlar alanında da üstün yetenek eğitimi vermektedir. Aday gösterme, grup testi ve bireysel değerlendirme gibi üç aşamada seçilen öğrenciler, BİLSEM'de beş aşamalı bir eğitim programıyla bilimsel düşünce ile estetik değerleri birleştiren, araştıran ve üreten bireyler olarak yetiştirilmektedir (Genç, 2012: 584).

Bilim ve Sanat Merkezleri gibi özel kurumlar aracılığıyla yürütülen bu programlar, öğrencilerin sanatsal yeteneklerini tarihsel ve kültürel bağlamda anlamalarını sağlarken, onların duygusal ve sosyal gelişimlerini de desteklemektedir. Bu kapsamlı ve özelleştirilmiş yaklaşım, üstün yetenekli öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, onların sanatsal kapasitelerini en üst düzeye çıkarmayı

hedeflemektedir. Türkiye'de, Bilim ve Sanat Merkezlerine öğrenci seçme süreci dört aşamada gerçekleştirilir:

1. *Aday Gösterme*: İlkokul düzeyinde sınıf öğretmenleri, ortaokul ve lise düzeyinde ise sınıf rehber öğretmenleri tarafından çocuklar aday gösterilir.
2. *Grup Tarama Testi*: Aday gösterilen çocuklar grup tarama testine alınır.
3. *Bireysel Değerlendirme Testi*: Grup tarama testinde başarılı olan çocuklar bireysel değerlendirme testine alınır.
4. *Yerleştirme Kararı*: Elde edilen sonuçlar tanılama komisyonu tarafından değerlendirilir ve tanılama ile ilgili yerleştirme kararı verilir (MEB, 2019).

Görsel sanatlar alanında üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi, onların sanatsal yeteneklerini geliştirmek ve bilimsel düşünce ile estetik değerleri birleştirerek, yaratıcı ve üretken bireyler yetiştirmek amacı taşımaktadır. Bu süreç, onların bireysel farklılıklarını ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, sanatsal kapasitelerini en üst düzeye çıkarmayı hedeflemektedir.

2.4. Görsel Sanatlar Alanında Özel Yetenekliler ile İlgili Yapılmış Araştırmalar

Görsel sanatlar alanında üstün yetenekli insanlarla ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar, üstün yetenekli sanatçıların nitelikleri, becerileri, özellikleri ve performansları hakkında farklı bilgiler sağlar. Araştırmaya konu olan lisansüstü tezler bulgularda verildiği için makaleleri bu bölümde incelenmiştir.

“Görsel Sanatlar Alanında Üstün Yetenekli Öğrenciler Ve Türkiye’deki Eğitimleri” (Genç, 2012): Üstün yetenekliler, toplumların gelişme ve ilerlemesinde önemli bir rol oynar ve bu nedenle her toplumun dikkatini çeker. Yüksek potansiyelleri nedeniyle bu öğrencilere özel eğitimler sağlanmış, ancak görsel sanatlarda üstün yetenekli bireylerin eğitimi uzun süre ihmal edilmiştir. Türkiye’de Cumhuriyet döneminde, 1956 yılına kadar üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik herhangi bir uygulama bulunmamaktadır. Görsel sanatlarda üstün yetenekli öğrencilere yönelik ilk düzenleme 6660 sayılı yasayla başlamış olup, bu uygulamanın ardından BİLSEM’ler günümüzde bu eğitimi üstlenmiştir. Aday gösterme, grup testi ve bireysel değerlendirme aşamalarından geçen öğrenciler, BİLSEM’de beş aşamalı bir eğitim programına tabi tutulur. Bu program, öğrencilerin bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken ve problem çözen bireyler olarak gelişmelerini hedefler. Bu çalışmada, üstün yetenekli ve sanat alanında üstün yetenekli öğrencilerin tanım ve özellikleri ile Türkiye’de geçmişte yapılan ve günümüzde BİLSEM’de uygulanan eğitimlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

“Üstün Yetenekli Öğrencilerin Görsel Anlatımlarında Geleceğin Dünyasına ve Teknolojisine İlişkin Algıları” (Erişti, 2012): Bu araştırma, üstün yetenekli ilköğretim öğrencilerinin tasarım temelli bir öğretim etkinliği sürecindeki algılarını ve geleceğin dünyasına ilişkin düşüncelerini ele almaktadır. Öğrencilerin, tasarım odaklı öğretim sürecinde yaratıcılıklarını etkili bir şekilde kullanabildikleri ve kendilerini ifade edebildikleri gözlemlenmiştir. Ancak, araştırma bulguları, öğrencilerin geleceğe yönelik algılarının genellikle olumsuz olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durumun, medya etkileşimi ve popüler kültürün olumsuz yansımalarından kaynaklanabileceği belirtilmiştir. Öğrencilerin, çevresel felaketler, küresel ısınma, teknolojinin olumsuz etkileri gibi konular üzerine odaklandıkları ve bu konularda endişe duydukları görülmüştür. Ayrıca, teknolojiye ilişkin algılarının da genellikle gerçeküstü ve hayal gücü temelli olduğu ifade edilmiştir. Bu araştırma, üstün yetenekli öğrencilerin görsel anlatımlarını ve geleceğe ilişkin düşüncelerini anlamak için önemli bir kaynak oluştururken, öğrencilerin yaratıcılık ve özgünlük alanındaki yeteneklerine de vurgu yapmaktadır.

“Üstün yetenekli bireylerin görsel yeti ve farkındalığı” (Uçar, 2015): Bu çalışmada üstün yetenekli bireylerin farkındalığı, kendilerini keşfetme, yapılandırma ve topluma kazandırılmalarına ve topluma hizmet etmeye olanak sağladığı ve bu perspektifin, ülkelerin kalkınması ve eğitim sistemlerinin gelişmesi için önemli bir rol oynar ve önderlik etmelerine de olanak sağlayacağı savunulmuştur. Araştırmacı sonuç olarak üstün yetenek ve zekâyâ sahip bireylerin keşfi, insanların sorumluluğu, duyarlılığı ve görsel yetimizin zenginliğine bağlı olduğunu göstermiştir.

“Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Farkındalıkları ve Uygulamalar (Ağrı İli Örneği)” (Karip, 2015): Bu çalışma, görsel sanatlar öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencileri tanımlama ve bu öğrencilere yönelik eğitim faaliyetlerini ele aldığı bir araştırmayı özetliyor. Araştırma, öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin, üstün yetenekli öğrencilerin akademik ve sanatsal ilerlemesinde önemli bir rol oynadığını vurguluyor. Özellikle, hızlı değişen eğitim ortamlarında öğretmenlerin kendilerini sürekli yenilemelerinin bu öğrencilerin eğitimi için önemli olduğu belirtiliyor. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiş ve içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencileri nasıl tanımladıklarını ve bu öğrencilere nasıl eğitim verdiklerini anlamamıza yardımcı olacak kavramlar ve kategoriler etrafında düzenlenmiştir. Bu çalışma, üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde görsel sanatlar öğretmenlerinin rolüne ve bu alandaki gelişmelere odaklanarak önemli bir katkı sunmaktadır.

“Bilim ve Sanat Merkezindeki Üstün Yetenekliler Eğitiminin Sürdürülebilirliğine İlişkin Öğrenci Düşünceleri” (Atlı Balay, 2016): Bu araştırma, Şanlıurfa Bilim ve Sanat Merkezi'nde devam eden 22 üstün yetenekli öğrencinin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, öğrencilere BİLSEM'in fiziksel koşulları, araç-gereç ve materyalleri, danışmanlarının performansı, eğitimin sürdürülebilirliği gibi konuları içeren sorular yöneltilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, öğrenciler genel olarak BİLSEM'in fiziksel koşullarının ve materyal desteğinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle Dil-Edebiyat, Görsel Sanatlar ve Müzik alanında öğrenim görenler, bu eksiklikleri daha fazla vurgulamışlardır. Danışmanların özverili çalışmalarına rağmen, her eğitim yılında danışmanların değişmesinin projeleri etkilediği ifade edilmiştir. Öğrenciler ayrıca, BİLSEM'in genel durumunu değerlendirirken, politika eksikliği, sınav baskısı, zaman kısıtlılığı, proje koşullarının yetersizliği ve ulaşım sıkıntıları gibi faktörlerin üstün yetenekliler eğitiminin sürdürülebilirliğini engellediğini belirtmişlerdir.

“Görsel sanatlarda üstün yetenekli öğrencilerin yetenek gelişimleri ve eğitim yaklaşımları” (Genç, 2016): Bu çalışma, görsel sanatlar alanında farklı özelliklere ve gelişim aşamalarına sahip olan yetenekli öğrencilerin farklılaştırılmış eğitim almasının önemini vurgulamaktadır. Zihinsel yetenek genellikle kronolojik yaşla ilişkilendirilirken, sanat alanında bu durum farklıdır. Görsel yetenek, erken yaşlarda hızla gelişirken, okul yılları ilerledikçe azalma eğilimine girebilir ve ergenlik döneminde tekrar ortaya çıkabilir. Bu durum, sanat yeteneğinin zaman içinde değişkenlik gösterebileceğini ve farklı seyirler izleyebileceğini göstermektedir. Türkiye'de görsel sanatlar alanında yetenek gelişimine ve verilen eğitimin niteliğine yönelik yeterli çalışmaların bulunmaması, bu araştırmayı önemli hale getirmektedir. Literatür taraması temelli bu çalışmanın sonuçlarına göre, görsel sanatlar üstün yetenek eğitiminin öğrencilerin sorumluluk duygularını, eleştirel düşünme becerilerini, problem çözme yeteneklerini ve bağımsız çalışma alışkanlıklarını geliştirmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin yenilikleri takip etmeleri ve sanatlarında uygulamaları gerektiği de belirtilmiştir.

“Sanatsal Yetenekli Çocuklar ve Özellikleri” (Tuna, 2016): Bu çalışmadan çıkarılan sonuçlar; Sanat alanında üstün yetenekli çocuklar genellikle aileleri tarafından erken dönemde fark edilmezlerse, standart öğretim programlarına entegre olabilirler. Bu nedenle, okulda öğretmenlerin bu çocukları tespit etmesi önemlidir. Öğretmenlerin bu konuda bilgi ve deneyime sahip olmaları ve çocuğun sanatsal gelişimini anlamaları gereklidir. Öğretmenler, çocuğun hangi yaşta hangi sanatsal becerilere sahip olabileceğini bilmeli ve uygun materyallerle onların yeteneklerini ortaya çıkarmalıdır. Bununla birlikte, üstün yetenekli çocukların eğitimine

odaklanmış eğitim kurumlarının artması ve bu kurumların nitelikli öğretmenler ve uygun materyallerle desteklenmesi önemlidir.

“Üstün Yetenekli Öğrencilerin Resim Uygulamalarında Zekâ” (Genç, 2017a): Bu çalışmada, görsel sanatlarda yetenekli öğrencilerin resim ile zeka ilişkisinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Araştırmacı, araştırma sonucunda sanat elemanlarının kullanılması yönünde zeka ve resimle doğrudan bir ilişki kurulamayacağını, resmi sanata dönüştürme aşamasında ortalamanın üstünde bir zekanın gerekliliğini gözlemlemiştir.

“Görsel Sanatlarda Yetenekli Öğrenciler ile Zihinsel Yetenekli Öğrencilerin Resim Becerilerinin Karşılaştırılmalı Analizi” (Genç, 2017b): Bu çalışmada, Bilim ve Sanat merkezinde, görsel sanatlar ve zihinsel yetenek alanında eğitim gören öğrencilerin yaptıkları resimler karşılaştırılmıştır. Araştırmacı, araştırma sonucunda somut ve gerçekçi resimlerde görsel sanatlar alanı öğrencilerinin, soyut ve hayal gücüne dayalı resimlerde zihinsel yetenek öğrencilerinin daha başarılı olduğunu gözlemlemiştir.

“Türkiye’de Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukları Belirlemek İçin Uygulanan Yöntemler Hakkındaki Uzman Görüşleri” (Şirin, 2018b): Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de görsel sanatlar alanındaki üstün yetenekli çocukların belirlenmesi için kullanılan yöntemlerin durumunu incelemektir. Araştırmacının bulgularına göre, mevcut yöntemler yeterli ve uygun değildir ve bu nedenle üstün yetenekli çocukların belirlenmesi için yeni yöntemler geliştirilmesi gerekmektedir.

“Üstün Yetenekli Öğrencilerin Bilgisayarca Düşünme Becerilerinin İncelenmesi” (Kirit ve Dönmez, 2018): Bu çalışma, üstün yetenekli ortaokul öğrencilerinin bilgisayarla düşünme becerilerini cinsiyet açısından incelemeyi amaçlar. Ankara'daki bir Bilim ve Sanat Merkezi'nde devam eden 26 kız ve 33 erkek öğrenci üzerinde yapılan çalışmada, Bilgisayarla Düşünme Beceri Düzeyi Ölçeği kullanılmıştır. Analizler sonucunda, erkek öğrencilerin yaratıcı, algoritmik ve eleştirel düşünme becerilerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılık, özellikle yaratıcı ve eleştirel düşünme alanlarında istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu bulgular, eğitim kurumlarının özellikle üstün yetenekli öğrencilerin bilgisayarla düşünme becerilerini geliştirmek için daha etkili önlemler alması gerektiğini göstermektedir.

“Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Özel Yetenekli Öğrencilerin Sanat Eğitimine İlişkin Görüşleri” (Levent ve Çelik, 2019): Bu çalışmada, BİLSEM’de çalışan görsel sanatlar öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilere verdiği sanat

eğitimine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmacı araştırma sonucunda, öğretmenlerin etkinlik kitabının ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamaması, fiziksel mekan koşullarının, öğrenciyi tanılama sürecinde kullanılan yöntemlerin ve ders sresinin yetersizliği gibi sorunlarının altını çizmektedir.

“Türkiye’de stn Yetenekli Olmak” (İlhan, 2020): Bu alışma zet olarak Türkiye’de üstün yetenekli bireylerin ülke için önemini anlamaktadır, ayrıca üstün yetenekli bireylerin tanınması, yerleştirilmesi, eğitim ortamları ve eğitim programlarının düzenlenmesi sırasında sorunlarla karşılaşıldığını göstermektedir.

“Geliştirilen Farklılaştırma Yaklaşımının Sanat Alanında stn Zekâlı ve zel Yetenekli ğrencilerin Yaratıcılıkları zerindeki Etkisi” (Kansu . ve aydere, 2021): Bu çalışmanın amacı, üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde kullanılan farklılaştırma yaklaşımının öğrencilerin yaratıcılıkları üzerindeki etkisini incelemektir. İstanbul’da bir Bilim ve Sanat Merkezi’nde devam eden 45 ğrenci üzerinde yapılan çalışmada, farklılaştırma yaklaşımının sözel ve şekilsel yaratıcılık puanlarında anlamlı bir farklılık yarattığını tespit edilmiştir. Araştırma, tek gruplu ön test - son test yöntemi kullanılarak nicel araştırma deseni içinde yürütülmüştür ve Torrance Yaratıcı Düşünce Testi ile değerlendirilmiştir. Bu bulgular, farklılaştırma yaklaşımının üstün yetenekli ve özel yetenekli öğrencilerin yaratıcılık düzeyini artırma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

“Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine Yönelik Yönetici, ğretmen, ğrenci ve Velilerin Görüşleri” (Usal ve Buyurgan, 2022): Araştırma Türkiye’deki 7 farklı Bilim ve Sanat Merkezi’nde görsel sanatlar eğitimi üzerine yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin görüşlerini incelemiştir. Sonuçlar, okulların araç-gereç bakımından yeterli olduğunu ancak atölye dışı bir alana ihtiyaç olduğunu, görsel sanatlar ders saatlerinin yetersiz olduğunu ve sanat ile bilim derslerinin daha dengeli verilmesi gerektiğini göstermiştir. Ayrıca, sanattan tanılanan öğrencilerin bilim sınavına girmesinin doğru olmadığını dair genel bir kanıya varılmıştır.

“Görsel Sanatlar Alanında zel Yetenekli Bireylerin Eğitiminde Yapay Zekânın Kullanımı” (Genç, Daniş ve Hamarta, 2023): Bu makalede, yapay zekânın insan zekâsını taklit etme, öğrenme, çıkarım yapma, problem çözme gibi yeteneklerinin eğitimde kullanılması ve görsel sanatlarda özel yetenekli bireylerin sanat eğitimindeki rolü ele alınmıştır. Yapay zekânın, görsel sanatlarda özel yetenekli bireylerin eğitiminde kullanılmasıyla elde edilen faydalar ve bu

kullanımın sağladığı yeni olanaklar vurgulanmıştır. Özellikle yapay zekânın görüntü işleme ve düzenleme, stil transferi, görüntü sentezleme, yaratıcı içerik üretimi gibi temel işlemlerde kullanılması, öğrencilere bilgiye daha kolay ulaşma ve yeni bakış açıları kazanma imkanı sağlamıştır. Yapay zekânın öğrencilerin sanatsal üretkenliğini artırması, sanatsal ifadelerini zenginleştirilmesi ve öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif bir rol almasını teşvik etmesi vurgulanmıştır. Bu nedenle, yapay zekânın görsel sanatlarda özel yetenekli bireylerin eğitiminde kullanımının önemi ve sağladığı avantajlar üzerinde durulmuştur.

Bu çalışmalar, görsel sanatlar alanında yetenekli bireyler, özellikleri ve performansları hakkında farklı bilgiler sağlamaktadır.

“Türkiye’de üstün yetenekli öğrencilerle ilgili yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin çok boyutlu olarak incelenmesi” (Özenç ve Özenç, 2013) Bu çalışmada, Türkiye’de üstün yetenekli öğrencilerle ilgili lisansüstü eğitim tezlerinin çeşitli yönleriyle incelenmesi hedeflenmiştir. Çalışma, Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) tez arşivinden elde edilen 38 lisansüstü eğitim tezini kapsamaktadır. Tezler, doküman incelemesi yöntemiyle değerlendirilmiş ve araştırmacılar tarafından hazırlanan tez analiz formu kullanılmıştır. Bu form, tezlerin yıllarına, türlerine, yapan kişilerin cinsiyetlerine, danışmanların unvanlarına, yapıldığı enstitülere ve anabilim dallarına, kullanılan veri toplama araçlarına, araştırma modeline ve yöntemine, uygulama yapılan örneklem grubuna ve sayısına, yapıldığı illere göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular yüzde ve frekans tablolarıyla sunulmuş ve değerlendirilerek önerilerde bulunulmuştur.

“Türkiye’de Üstün Yetenekliler Eğitimi ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlere Genel Bir Bakış” (Ateş ve Mazı, 2017): Bu araştırmanın amacı, 2010-2016 yılları arasında üstün yetenekli bireylerle ilgili yapılan lisansüstü tezlere genel bir bakış sağlamaktır. Her bir tez çalışma alanına göre kategorilere ayrılmıştır. Toplamda on kategori belirlenmiş ve tezler bu kategorilere dahil edilmiştir. YÖK Tez Bankası üzerinden ulaşılan 74 yüksek lisans ve 39 doktora tezi incelenmiştir. Bulgular, tezlerin amaçlarını incelediği bir perspektif sunmuştur. Bu çalışma, üstün yetenekli bireylerle yapılan çalışmalara genel bir bakış sunarak, eğitimcilerden, yöneticilerden ve araştırmacılardan önemli ipuçları ve kaynaklar sağlamaktadır. Araştırma önerilerle sonuçlandırılmıştır.

“Üstün Yetenekliler Alanında Yapılmış Tezlerin Analizi” (Kardeş, Akman ve Yazıcı, 2018): Bu araştırma, Türkiye’de üstün yetenekli bireylerle ilgili yapılan lisansüstü tezlerin karşılaştırmalı analizini yapmayı amaçlamaktadır. 1990-2016 yılları arasında YÖK Ulusal Tez

Merkezi veri tabanında kayıtlı olan 128 doktora ve yüksek lisans tezi incelenmiştir. Belge/doküman incelemesi tekniği kullanılarak tezlerin analizi yapılmış ve veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bulgulara göre, Gazi, Hacettepe ve Karadeniz Teknik Üniversiteleri bu alanda öncü olmuş, genellikle eğitim öğretim, psikoloji ve özel eğitim alanlarından çıkan tezlerde BİLSEM'lerin yoğun olarak kullanıldığı görülmüştür. Çalışmaların genellikle ilkokul ve ortaokul kademesine odaklandığı ve öğrencilerle yapıldığı belirlenmiştir. Araştırmanın önerileri arasında, üstün yeteneklilerle ilgili tez çalışmalarının farklı eğitim kademelerine ve alanlara yaygınlaştırılması, tanılama ve model geliştirmeye yönelik çalışmaların artırılması yer almaktadır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu araştırma, nitel bir araştırma olup veriler doküman incelemesi tekniğiyle toplanmıştır. Bu çalışmada, Türkiye’de Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar alanında yapılmış olan araştırmalarını incelenmiştir.

Nitel araştırma, insanların kendi olasılıklarını anlamak, gizemlerini çözmek ve bu çabalarla inşa edilen sosyal yapı ve sistemlerin derinliklerini keşfetmek için geliştirdikleri bilgi üretim biçimlerinden biridir (Baltacı, 2019: 370). Nitel araştırma, bir araştırma yöntemi olarak kullanılan, niteliksel verileri toplamak, analiz etmek ve yorumlamak için kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır. Nitel araştırma, araştırma konusunun detaylı bir şekilde anlaşılmasını sağlar. Nitel araştırma, konu hakkındaki derinlemesine bilgiyi elde etmek için kullanılan bir teknik olarak da bilinir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel bir araştırma olup veriler doküman incelemesi tekniğiyle toplanmıştır. Literatür tarama yöntemi, bir konuya odaklanan bir araştırmacının, ilgili konu hakkında yayınlanmış çalışmaları, konuşmaları, raporları ve kaynakları keşfetmeyi amaçlayan bir tekniktir. Araştırmacılar bazen, literatür tarama yöntemini kullanarak, konu hakkında kapsamlı bir özet oluşturmak, mevcut bilgiye yığınla yeni bilgi eklemek, bu konuya ilişkin önceki çalışmaların temel kavramlarını tekrarlamak veya yeni hipotezler oluşturmak için kullanırlar. Literatür tarama yöntemi, araştırmacılara iyi bir literatür incelemesi yapma ve güvenilir ve geçerli bir sonuç elde etme imkânı sağlar.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın kapsamına giren her şeyin oluşturduğu yapıya evren, evreni temsil eden, evren içerisinden seçilmiş olanlara ise örneklem denir. Hiçbir örneklem evreni tümüyle temsil edemez (Sönmez ve Alacapınar, 2014: 172).

Bu araştırma Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireyleri konu alan tezlerin doküman analizinin yapılmasını içermektedir. Buradaki amaç, görsel sanatlar alanında üstün yetenekli bireyler konusunda Türkiye’de yapılan çalışmaların ne aşamada olduğunu görmek, bu alanda çalışmak isteyen araştırmacılara ışık tutmaktır.

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Literatür taramada genel olarak amaç, çalışmanın nasıl bir bağlamda yürüyeceğinin ve özellikle mevcut çalışmaların sentezi ile hangi boşlukların doldurulacağını gösterilmesidir (Köroğlu, 2015: 61).

Lisansüstü çalışmalara, YÖK Ulusal Tez Merkezinden ulaşılmıştır. Tarama kısmına “üstün yetenekli” kelimesi yazılmıştır. Tarama sonucunda 262 kayıt bulunmuştur. Bunlardan sadece 41 tanesi Görsel sanatlar eğitimi ile ilgili bulunmuştur. Araştırmada veriler YÖK Ulusal Tez Merkezinde var olan tezlerin içerik analizi ile elde edilmiştir. İçerik analizinde her incelenen lisansüstü tez için bir sınıflandırılma formu kullanılmıştır. Sınıflandırılma formu (EK-A), Eryiğit’in (2022) hazırlamış olduğu sınıflandırılma formu ele alınarak alt problemler ve görsel sanatlarda yetenekli bireyler konusuna uygunluk doğrultusunda düzenlenmiş halidir. Tezler o forma göre analiz edilmiştir. Her alt problem için tablolar oluşturulmuş ve her tablo detaylıca açıklanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecinde, 2024 yılına kadar Türkiye’de görsel sanatlar alanında üstün yetenekli bireyleri konu alan lisansüstü tezlere ulaşmak hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda yapılan kapsamlı araştırmalar sonucunda, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde mevcut olan ve görsel sanatlar alanında üstün yetenekli bireylerle ilgili yazılmış 41 lisansüstü tez çalışmasına erişilmiştir. Bu tezlerden 28’i yüksek lisans tezi, 13’ü ise doktora tezi olarak sınıflandırılmıştır. Araştırma kapsamına alınan en eski tarihli tez, 2005 yılına aittir.

Bu bulgular, görsel sanatlar alanında üstün yetenekli bireylere yönelik akademik çalışmaların zaman içerisindeki dağılımını ve bu alandaki araştırma eğilimlerini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Yüksek lisans ve doktora tezlerinin oranları, farklı seviyelerdeki akademik araştırmaların yoğunluğunu göstermektedir. Ayrıca, en eski tezin 2005 yılına ait olması, bu alanda akademik çalışmaların nispeten yeni bir geçmişe sahip olduğunu ve zamanla artan bir ilgi gördüğünü ortaya koymaktadır.

Kıral’ın (2020) araştırmasında yer verdiği doküman analizi için izlenecek yollar şekil 3.1’de gösterilmektedir.

Şekil 3.1. Doküman analizi süreci.

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmada “Türkiye’de Görsel Sanatlar Alanında Yetenekli Bireylere Yönelik Yazılan Lisans Üstü Tezlerin İncelenmesi” amaçlanmıştır. Bu amaç için nitel araştırma yöntemlerinin kullanılması uygun görülmüştür. Tüm bulgular içerik analizi yöntemiyle elde edilmiş ve yorumlanmıştır.

Bu çalışmada doküman analizi yoluyla elde edilen sınıflandırma formu çalışmanın alt problemleri ve konusu doğrultusunda düzenlenmiştir. Araştırmanın ilk aşamasında bu form ile incelenen lisansüstü tezlerin; yayınlandıkları yıl, türleri, araştırmaları yapan kişilerin cinsiyetleri, yayınlandıkları üniversite, tez konuları, araştırma yöntemleri, veri toplama araçları ve örneklem grupları frekans ve yüzde (oransal frekans) dağılımlarıyla çözümlenmiştir.

Bu verilerin analizi, görsel sanatlar alanında üstün yetenekli bireylerin eğitime ve gelişimine yönelik akademik çalışmaların tarihsel sürecini ve mevcut durumunu anlamak için önemli bir temel sunmaktadır. Araştırmaların kapsamı, metodolojileri ve odak noktaları, bu

alandaki gelecekte yapılacak çalışmalar için yol gösterici olabilir ve eğitim politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunabilir. Bu bağlamda, görsel sanatlar alanında üstün yetenekli bireylere yönelik akademik tezlerin incelenmesi hem akademik literatüre hem de pratik uygulamalara önemli katkılar sağlamaktadır.

Çalışmanın bir diğer aşamasında YÖK Ulusal Tez Merkezinden ulaşılan 41 tezin bulgular, sonuç, öneri, yöntem bölümleri incelenerek her tez için detaylı bir özet niteliğinde analiz yapılmıştır. Bu aşamada görsel sanatlar alanında yetenekli bireylerin tanınması, yetenekli bireylerin ve öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklar, üstün yetenekli bireylerin eğitimleri gibi konulara değinilerek tartışma ve öneriler başlığında bunlar ele alınmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümde, Türkiye’de görsel sanatlar alanında özel yetenekli bireylere yönelik yazılmış olan lisansüstü tezleri incelemeyi kapsamaktadır. Ulusal Tez Merkezi’nde yapılan araştırmalar sonucunda, bu alanda toplamda 41 lisansüstü tezin yazıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu tezler, araştırmanın alt problemleri kapsamında detaylı bir şekilde değerlendirilmiş ve bu değerlendirmelerin bulguları ve yorumlarına yer verilmiştir.

Türkiye’de görsel sanatlar alanında özel yetenekli bireylere yönelik yazılmış olan lisansüstü tezlerin analiz edilmesini amaçlayan bu çalışma, sekiz alt problem çerçevesinde ele alınmıştır. Her bir alt problem, bu bölümde ayrıntılı bir şekilde ele alınarak analiz edilmiştir. Tezler, görsel sanatlar alanında yetenekli bireylerin eğitimine yönelik çeşitli boyutları kapsamaktadır. Bu boyutlar, yöntemsel yaklaşımlar, eğitim programlarının etkinliği, yetenekli bireylerin karşılaştıkları zorluklar ve bu zorluklara yönelik geliştirilen çözüm önerilerini içermektedir.

Ayrıca, bu çalışmada ele alınan lisansüstü tezler, nitel, nicel ve karma araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, her bir tezde kullanılan metodolojik yaklaşımlar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu tezlerin bulguları, Türkiye’de görsel sanatlar alanında özel yetenekli bireylerin eğitimi konusunda önemli bilgiler sunmakta ve bu alanda gelecekte yapılacak olan araştırmalar için değerli bir kaynak teşkil etmektedir.

4.1. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezler

“Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezler” alt problemine ilişkin bulgular, Tablo 4.1.’de ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur. Bu alt problem kapsamında, görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik olarak gerçekleştirilen lisansüstü araştırmaların çeşitli özellikleri incelenmiştir. Tablo 4.1’de, her bir araştırmanın yazarı, yayın yılı, araştırmanın adı, türü ve konusu gibi bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.1. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezler.

Yazar	Yıl	Tez Adı	Tez Türü	Konu
Taner SARIÇAM	2005	İlköğretim Öğrencileri Arasında Özel Resim Yeteneği Olanların Tesbit Edilip Yönelendirilmesine Yönelik Bir Araştırma.	Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar

Çağla GÜR	2006	Sanat Eğitim programının üst sosyo-ekonomik düzeyden gelen altı yaş üstün yetenekli çocukların çizim becerilerine etkisi	Doktora	Eğitim ve Öğretim, Sosyoloji
Birgül COŞKUN	2007	Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi İle İlgili Öğretmen Görüşleri Ve Değerlendirilmesi	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Özlem ÖZTÜRK AYHAN	2008	Üstün Yetenekli Çocuklarda Çizgisel Gelişim (9-12 Yaş Grubu Çocuklar Üzerine Bir Araştırma)	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar
Hasan YILDIZ	2010	Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Bir Model Olan Bilim ve Sanat Merkezleri (Bilsenler) Üzerine Bir Araştırma	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Burak YAVUZYILMAZ	2012	Bilim ve Sanat Merkezlerine Devam Eden 7-11 Yaş Üstün Yetenekli Çocuklara Verilecek Saat Eğitiminin Niteliği	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar
Hüda SAYIN YÜCEL	2012	Bilim ve Sanat Merkezlerinde Sanat Alanında Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımına Göre Hazırlanan Görsel Sanatlar Eğitimi Uygulamasının Bir Değerlendirmesi	Doktora	Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar
Mehmet Ali GENÇ	2013	Üstün Yetenekli Öğrencilerin Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinlerarası Öğretim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi (Konya Bilsen Örneği)	Doktora	Güzel Sanatlar
Abdulkadir TUNCA Y	2015	Enderun Mektebi İle Bilim Ve Sanat Merkezlerindeki Üstün Yetenekli Öğrencilere Verilen Fen Bilimleri Eğitiminin Karşılaştırılması	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Filiz KANSU ÇELİK	2015	Üstün Zekalı Bireylerin Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Şanlıurfa Ve İstanbul İli Örneği)	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Mustafa ÖĞÜNMEZ	2015	Üstün Yetenekli Öğrencilerde Sanatsal Gelişim Özellikleri	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar
Fatih KARİP	2016	Farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Öğretiminin 7. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı, Tutum ve Çalışmalarına Etkisi	Doktora	Eğitim ve Öğretim

Başak BİLGİLİ	2017	Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş ve Tutumları	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Atilla ŞİRİN	2018	Görsel Sanatlar Alanında Üstün (Özel) Yetenekli Çocukların Tanılanmasında Kullanılacak Kriterlerin Uzman Görüşleriyle Belirlenmesi	Doktora	Eğitim ve Öğretim
Gülşah ARPACIOĞLU	2019	Üstün Yetenekli Resim Öğrencilerinin Sanatsal Düzenleme Öğelerine Yönelik Metaforik Algıları	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar
Yelda USAL	2019	Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine Yönelik Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşleri	Doktora	Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar
Cihangir HÜR	2019	Üstün - Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Görsel Sanatlar Eğitiminde Atık Malzeme Kullanımı (Manisa İli Bilsen Örneği)	Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar
Dilek GÜNEŞ EGİN	2019	Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Ortaokul 5-8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Ferhat UVACIKLI-OĞLU	2019	Ödülün Yaratıcılığa Etkisi: Özel Yetenekliler Eğitiminde Teknoloji Ve Tasarım Dersi Örneği	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Engin BAYRA	2020	Özel Yetenekli Öğrencilerin Üst Düzey Düşünme Becerileri, Teknoloji Ve Tasarıma Yönelik Eğitim Teknolojileri Öz Yeterlikleri	Doktora	Eğitim ve Öğretim
Asuman DAŞDEMİR	2021	Görsel Sanatlar Eğitiminde Görsel Kültürün Bilsen Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Becerilerine Katkısı	Doktora	Eğitim ve Öğretim

Burcu Meral TEZEREN	2021	Steam Temelli Puantilizm Etkinliklerinin 11-14 Yaş Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme Biçimlerine Etkisinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Filiz KANSU ÇELİK	2021	Üstün Zekâlı ve Özel Yetenekli Öğrencilerin Sanat Eğitimine Yönelik Bir Farklılaştırma Yaklaşımı	Doktora	Eğitim ve Öğretim
Mustafa ÖZTÜRK	2022	Özel Yetenekli Öğrencilerin Müzeyle Dayalı Sanat Eğitiminin Öğrencilerin Sanatsal Becerilerine, Tutumlarına, Yaratıcı ve Uzlamsal Düşünme Becerilerine Etkisi	Doktora	Eğitim ve Öğretim, Müzecilik
Cihan KURT	2022	Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Alanında Yazılmış Akademik Çalışmaların İncelenmesi	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Ayşe ÇOBAN	2022	Bilim Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Serkan YAVUZ	2022	Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mental İyi Oluşları Açısından İncelenmesi	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Rengin TEMEL	2023	Özel Yetenekli Öğrencilerin Görsel Sanatlar Derslerine Yönelik Duyuşsal Özelliklerinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar
Bahar ÇEBİ	2023	Türkiye’de Özel Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Üretilen Politikaların Ve Bilsen Modelinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Adviye Nida YILDIZ	2023	İlkokul Öğrencilerinin Zeka Düzeylerinin Belirlenmesinde Alternatif Bir Yöntem: Resim Analizi	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Mehmet Arif ASLAN	2023	Bilim Ve Sanat Merkezlerindeki Resim Yetenek Alanı Öğrencilerinin Gördükleri Sanat Eğitimiyle İlgili Veli Görüşleri (Adıyaman İli Örneği)	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim

Serdar DANIŞ	2023	Özel Yetenekli Öğrencilerin Uzaktan Farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Eğitimine Alana Özgü Becerilere ve Öğrencilerin Duyuşsal Özelliklerine Etkisi	Doktora	Eğitim ve Öğretim
Kadriye EPIK	2023	Resim Alanında Üstün Yetenekli Olan Öğrencilerin Sanatsal Gelişimlerinde Aile Faktörünün İncelenmesi	Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar
Aslı GÖKALP	2023	Muğla İline Bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine Yönelik Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşleri	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Aleyna Damla OKUMUŞ	2023	Bilim Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Steam Eğitimine Yönelik Algıları	Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar
Abdullah YALÇIN	2023	Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Öğrencilerinde Yaratıcı Düşünme Tekniklerinin Yaratıcılığa Etkisi	Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar
Canan KARTI	2023	Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Soyut Kavramlara Yönelik Sembolik Anlatımları: Bilsen Örneği	Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar
Asena ÖZYURT	2023	Edmund Burke Feldman'ın Pedagojik Sanat Eleştirisi Modelinin Üstün Yetenekli Çocukların Resimlerine Yansımaları	Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar
Özge ERİNÇ ŞİMŞEK	2023	Atatürk Döneminde Özel Yetenekli Öğrencilerin Tespiti Ve Eğitimi	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
Sıla BALIM	2023	STEAM Etkinliklerinin Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerileri, Sanatsal Görme Biçimleri ve Bilimsel Yaratıcılıklarına Etkisi	Doktora	Eğitim ve Öğretim
Merve ADIGÜZEL ULUTAŞ	2024	Üstün Yetenekli Öğrencilere Yönelik Mühendislik Tasarım Sürecinin Uygulanması: Bilsen Örneği	Doktora	Eğitim ve Öğretim

Tablo 4,1'de bu araştırmada incelenen 41 lisansüstü tez yayın yıllarına göre sıralanarak gösterilmektedir. Bu tezlerin 28'i yüksek lisans, 13'ü doktora düzeyindedir.

4.2. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Yayınlandığı Üniversitelere Göre Dağılımı

“Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik lisansüstü tezlerin yayınlandığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?” alt problemine ilişkin bulgular, Tablo 4.2.’de gösterilmiştir. Bu alt problemde görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yayınlanan araştırmaların hangi üniversitelerden olduğu sınıflandırılmıştır.

Tablo 4.2. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Yayınlandığı Üniversitelere Göre Dağılımı.

Üniversite	Yüksek Lisans	Doktora	Frekans	Yüzde
Anadolu Üniversitesi	-	1	1	2.4
Bahçeşehir Üniversitesi	1	-	1	2.4
Bursa Uludağ Üniversitesi	1	-	1	2.4
Dicle Üniversitesi	1	-	1	2.4
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	1	3	7.3
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1	-	1	2.4
Fırat Üniversitesi	1	-	1	2.4
Gazi Üniversitesi	5	7	12	29.2
Hacettepe Üniversitesi	1	-	1	2.4
İnönü Üniversitesi	2	-	2	4.9
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	-	1	2.4
Marmara Üniversitesi	2	-	2	4.9
Mersin Üniversitesi	1	-	1	2.4
Mustafa Kemal Üniversitesi	1	-	1	2.4
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1	3	4	9.8
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2	-	2	4.9
Pamukkale Üniversitesi	2	-	2	4.9
Selçuk Üniversitesi		1	1	2.4
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	1	-	1	2.4
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	-	1	2.4
Trabzon Üniversitesi	1	-	1	2.4
Toplam	28	13	41	100.0

Bu tablo, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde görsel sanatlar alanında yüksek lisans ve doktora tezlerinin dağılımını göstermektedir. Toplam 41 tez incelenmiş olup, bu tezlerin 28'i yüksek lisans, 13'ü doktora düzeyindedir.

Gazi Üniversitesi, toplam 12 tez (5 yüksek lisans, 7 doktora) ile en fazla teze sahip üniversite olup, toplamın %29,3'ünü oluşturmuştur. Necmettin Erbakan Üniversitesi 4 tez (1 yüksek lisans, 3 doktora) ile ikinci sırada yer almakta ve toplamın %9.8'ini oluşturmuştur. Dokuz Eylül Üniversitesi, 3 tez (2 yüksek lisans, 1 doktora) ile üçüncü sıradadır ve toplamın %7.3'ünü oluşturmaktadır. Ondokuz Mayıs, Pamukkale, Marmara ve İnönü Üniversiteleri her biri 2 yüksek lisans tezi ile toplamın %4.9'unu oluşturmuştur. Diğer üniversiteler ise 1 veya 2 tez ile daha küçük yüzdelerde katkıda bulunmuşlardır.

Özellikle Gazi Üniversitesi, yüksek lisans ve doktora düzeyinde görsel sanatlar alanında en aktif üniversite olarak öne çıkmaktadır. Diğer üniversitelerin çoğu, yüksek lisans düzeyinde daha fazla teze sahipken, bazıları sadece doktora düzeyinde tezlere sahiptir.

4.3. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Türüne Göre Dağılımı

“Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin türüne yönelik dağılımı nasıldır?” alt problemine ilişkin bulgular, Tablo 4.3.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin türüne yönelik dağılımı

Tür	Frekans	Yüzde
Yüksek Lisans	28	68.3
Doktora	13	31.7
Toplam	41	100,0

Bu tablo, görsel sanatlar alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin sayısını ve bu sayıların yüzdelerle dağılımını göstermektedir. Toplamda 41 tez incelenmiştir. Yüksek Lisans Tezleri; 28 tez ile toplam tezlerin %68.3'ünü oluşturur. Bu, görsel sanatlar alanında yapılan akademik çalışmaların büyük bir kısmının yüksek lisans düzeyinde olduğunu göstermektedir. Doktora Tezleri; 13 tez ile toplam tezlerin %31.7'sini oluşturur. Bu, görsel sanatlar alanında doktora düzeyinde yapılan çalışmaların daha az olduğunu göstermektedir.

Bu dağılım, yüksek lisans çalışmalarının görsel sanatlar alanında doktora çalışmalarına kıyasla daha yaygın olduğunu ve araştırma faaliyetlerinin büyük bir kısmının yüksek lisans düzeyinde gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

4.4. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Araştırmacılarının Cinsiyetlerine Yönelik Dağılımı

“Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyetlerine yönelik dağılımı nasıldır?” alt problemine ilişkin bulgular, Tablo 4.4.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.4. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyetlerine yönelik dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Erkek	17	41,5
Kadın	24	58,5
Toplam	41	100,0

Bu tablo, görsel sanatlar alanında yapılan akademik çalışmaların cinsiyet dağılımını göstermektedir. Toplamda 41 çalışma incelenmiştir. Erkek; 17 çalışma ile toplam çalışmaların %41.5’ini oluşturur. Bu, görsel sanatlar alanında erkeklerin katkısının toplamın yaklaşık %40’ı civarında olduğunu gösterir. Kadın; 24 çalışma ile toplam çalışmaların %58.5’ini oluşturur. Bu, görsel sanatlar alanında kadınların katkısının daha yüksek olduğunu ve toplamın yaklaşık %60’ını oluşturduğunu gösterir.

Bu dağılım, görsel sanatlar alanında yapılan akademik çalışmaların cinsiyet açısından dengeli olmadığını, kadınların bu alanda daha fazla temsil edildiğini göstermektedir. Kadın araştırmacıların görsel sanatlar alanındaki etkinliği, erkek araştırmacılara göre daha yüksektir.

4.5. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Lisansüstü Tezlerin Yıllara Yönelik Dağılımı

“Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin yıllara yönelik dağılımı nasıldır?” alt problemine ilişkin bulgular, Tablo 4.5.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin yıllara yönelik dağılımı

Tarih	Yüksek Lisans	Doktora	Frekans	Yüzde
2005	1	-	1	2,4
2006	-	1	1	2,4
2007	1	-	1	2,4
2008	1	-	1	2,4
2010	1	-	1	2,4
2012	1	1	2	4,9
2013	-	1	1	2,4
2015	3	-	3	7,3
2016	-	1	1	2,4
2017	1	-	1	2,4
2018	-	1	1	2,4
2019	4	1	5	12,2
2020	-	1	1	2,4
2021	1	2	3	7,3
2022	3	1	4	9,8
2023	11	2	13	31,7
2024	-	1	1	2,4
Toplam	28	13	41	100.0

Bu tablo, 2005-2024 yılları arasında görsel sanatlar alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin yıllık dağılımını ve bu dağılımların yüzdelik oranlarını göstermektedir. Toplamda 41 tez incelenmiştir. 2005-2010 yılları arasında her yıl 1'er tez (ya yüksek lisans ya da doktora) yapılmış olup, her bir yılın tez oranı %2.4'tür. Bu dönemde yıllık tez sayısı oldukça düşük ve sabittir. 2012'de hem yüksek lisans hem de doktora tezi olmak üzere 2 tez yapılmıştır, bu yılın tez oranı %4.9'dur. 2013-2018 yılları arasında her yıl 1 veya 3 tez yapılmıştır, her bir yılın tez oranı %2.4 ile %7.3 arasında değişmektedir. 2019 yılında 4 yüksek lisans ve 1 doktora tezi olmak üzere toplam 5 tez yapılmış olup, bu yılın tez oranı %12.2'dir. Bu, önceki yıllara göre belirgin bir artış göstermektedir. 2020-2021 yıllarında 1 veya 3 tez yapılmış olup, bu yılların tez oranları %2.4 ile %7.3 arasında değişmektedir. 2022 yılında 3 yüksek lisans ve 1 doktora tezi olmak üzere toplam 4 tez yapılmış olup, bu yılın tez oranı %9.8'dir. 2023 yılında 11 yüksek lisans ve 2 doktora tezi olmak üzere toplam 13 tez yapılmış olup, bu yılın tez oranı %31.7'dir. Bu, tüm yıllar içinde en yüksek tez sayısı ve oranıdır. 2024 yılında sadece 1 doktora tezi yapılmış olup, bu yılın tez oranı %2.4'tür.

Özetle, görsel sanatlar alanında yapılan tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, özellikle 2019 ve 2023 yıllarında belirgin bir artış gözlemlenmektedir. 2023 yılı, bu alandaki çalışmaların en yoğun olduğu yıl olarak öne çıkmaktadır. Genelde yüksek lisans tezleri doktora tezlerinden daha fazladır, bu da yüksek lisans düzeyindeki araştırmaların daha yaygın olduğunu göstermektedir.

4.6. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bilim Dallarına Yönelik Dağılımı

“Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin bilim dallarına yönelik dağılımı nasıldır?” alt problemine ilişkin bulgular, Tablo 4.6.’de gösterilmiştir. Bu alt problemde görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yapılan lisansüstü araştırmaların hangi konuları ele aldıkları sınıflandırılarak ele alınmıştır.

Tablo 4.6. Türkiye’de görsel sanatlarda özel yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin bilim dallarına göre dağılımı

Konular	Yüksek Lisans	Doktora	Frekans	Yüzde
Eğitim ve Öğretim	16	8	24	58,5
Güzel Sanatlar	7	1	8	19,5
Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar	5	2	7	17,1
Eğitim ve Öğretim, Müzecilik	-	1	1	2,4
Eğitim ve Öğretim, Sosyoloji	-	1	1	2,4
Toplam	28	13	41	100,0

Bu tablo, görsel sanatlar alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin konulara göre dağılımını ve bu dağılımların yüzdeler oranlarını göstermektedir. Toplamda 41 tez incelenmiştir. Eğitim ve Öğretim; 16 yüksek lisans ve 8 doktora tezi olmak üzere toplam 24 tez bu konudadır. Bu, toplam tezlerin %58.5’ini oluşturur. Eğitim ve öğretim, görsel sanatlar alanında en çok çalışılan konu başlığıdır. Güzel Sanatlar; 7 yüksek lisans ve 1 doktora tezi olmak üzere toplam 8 tez bu konudadır. Bu, toplam tezlerin %19.5’ini oluşturur. Güzel sanatlar konusu, eğitim ve öğretim konusundan sonra en çok çalışılan alandır. Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar; 5 yüksek lisans ve 2 doktora tezi olmak üzere toplam 7 tez bu iki konunun birleşimini ele alır. Bu, toplam tezlerin %17.1’ini oluşturur. Bu, hem eğitim hem de güzel sanatlar konularını kapsayan çalışmalara yönelik ilginin de oldukça yüksek olduğunu gösterir. Eğitim ve Öğretim,

Müzecilik; Sadece 1 doktora tezi bu konudur, bu da toplamın %2.4'ünü oluşturur. Bu konu, nispeten az çalışılan bir alandır. Eğitim ve Öğretim, Sosyoloji; Sadece 1 doktora tezi bu konudur, bu da toplamın %2.4'ünü oluşturur. Bu konu da nispeten az çalışılan bir alandır.

Özetle, görsel sanatlar alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri içinde en fazla çalışılan konular eğitim ve öğretim konusuyla ilişkilidir. Güzel sanatlar konusu ise ikinci sırada gelmektedir. Eğitim ve güzel sanatlar konularının birlikte ele alındığı çalışmalar da önemli bir paya sahiptir. Müzecilik ve sosyoloji konuları ise daha az ilgi görmüştür.

4.7. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Yazılan Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemine Yönelik Dağılımı

"Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?" alt problemine ilişkin bulgular, Tablo 4.7.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine yönelik dağılımı

Araştırma Yöntemleri	Yüksek Lisans	Doktora	Frekans	Yüzde
Nitel	19	5	24	58,5
Nicel	6	2	8	19,5
Nitel/ Nicel	3	6	9	22,0
Toplam	28	13	41	100,0

Bu tablo, görsel sanatlar alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinde kullanılan araştırma yöntemlerinin dağılımını ve bu dağılımların yüzdelik oranlarını göstermektedir. Toplamda 41 tez incelenmiştir. Nitel Araştırma Yöntemi; 19 yüksek lisans ve 5 doktora tezi olmak üzere toplam 24 tezde bu yöntem kullanılmıştır. Bu, toplam tezlerin %58.5'ini oluşturur. Nitel araştırma yöntemleri, görsel sanatlar alanındaki çalışmaların büyük bir kısmında tercih edilmiştir. Bu, nitel yöntemlerin bu alandaki araştırmalarda daha yaygın olduğunu göstermektedir. Nicel Araştırma Yöntemi, 6 yüksek lisans ve 2 doktora tezi olmak üzere toplam 8 tezde bu yöntem kullanılmıştır. Bu, toplam tezlerin %19.5'ini oluşturur. Nicel araştırma yöntemleri, nitel yöntemlere kıyasla daha az kullanılmıştır. Nitel/Nicel Araştırma Yöntemi (Karma Yöntem), 3 yüksek lisans ve 6 doktora tezi olmak üzere toplam 9 tezde bu karma yöntem kullanılmıştır. Bu, toplam tezlerin %22.0'sini oluşturur. Karma yöntem, görsel sanatlar alanındaki tezlerde nitel ve

nicel yöntemlere kıyasla orta derecede tercih edilmiştir, özellikle doktora tezlerinde önemli bir yer tutar.

Özetle, görsel sanatlar alanında yapılan tezlerde en yaygın kullanılan araştırma yöntemi nitel yöntemdir. Nicel yöntemler daha az tercih edilmiştir, ancak yine de belirli bir oranda kullanılmıştır. Karma yöntem, özellikle doktora düzeyindeki tezlerde önemli bir yer tutmakta olup, nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı araştırmaların sayısının da dikkate değer olduğunu göstermektedir.

4.8. Türkiye’de Görsel Sanatlarda Özel Yetenekli Bireylere Yönelik Yazılan Lisansüstü Tezlerin Amaç Ve Sonuçları Arasındaki İlişki

"Türkiye’de görsel sanatlarda yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin amaç ve sonuçları arasındaki ilişki nasıldır?" alt problemine ilişkin bulgular, Tablo 4.8.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.8. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin amaç ve sonuçları arasındaki ilişki nasıldır?

Tezler	Amaç	Sonuç
Taner SARIÇAM (2005) “İlköğretim Öğrencileri Arasında Özel Resim Yeteneği Olanların Tespit Edilip Yönlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma.”	Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarındaki özel yetenekli öğrencilerin tespit edilmesi ve yönlendirilmesi sürecini incelemektir, özellikle resim yeteneği olan öğrenciler üzerinden yapılan bir çalışmadır. Bu öğrencilerin sınıf öğretmenleri ve resim öğretmenleri tarafından nasıl tespit edildiği, tespit edilen özel yetenekli öğrencilere yönelik uygulamaların nasıl olduğu araştırılmıştır.	Araştırma sonuçlarına göre, resim öğretmenlerinin özel resim yeteneğine sahip öğrencileri tespit etme konusunda sınıf öğretmenlerine göre daha etkin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, resim öğretmenlerinin bu öğrencilere ders içinde ve ders dışında özel bir yöntem uygulama oranının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin önemli bir kısmının resim dersleriyle ilgili yeterli bilgi donanımına sahip olmadığını düşündüğü ortaya çıkmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, sınıf öğretmenlerinin resim dersi eğitimiyle ilgili hizmet içi eğitime tabi tutulması gerekliliği vurgulanmıştır. Ancak asıl çözümün resim derslerine branş öğretmenlerinin girmesiyle sağlanabileceği belirtilmiştir.
Çağla GÜR (2006)	Bu çalışmanın amacı, yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahip	Bu çalışmanın sonuçlarına göre, Sanat Eğitim Programına katılan

<p>“Sanat Eğitim programının üst sosyo-ekonomik düzeyden gelen altı yaş üstün yetenekli çocukların çizim becerilerine etkisi”</p>	<p>ve olağanüstü yeteneklere sahip altı yaş ve üzeri çocukların çizim becerileri üzerinde bir Sanat Eğitim Programının etkisini incelemektir.</p>	<p>çocukların çizim becerilerinde anlamlı bir gelişme olduğu belirlenmiştir. Programın özellikle tahmin etmeye dayalı çizim becerileri, gözleme dayalı çizim becerileri, hayal gücüne dayalı çizim becerileri ve diğer çizim becerileri üzerinde olumlu etkileri olduğu saptanmıştır. Ayrıca, programın cinsiyet ve okul öncesi eğitim alma süresi ile ilişkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür. Bu sonuçlar, Sanat Eğitim Programının çocukların çizim becerilerini geliştirmede etkili bir araç olduğunu göstermektedir.</p>
<p>Birgül COŞKUN (2007) “Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi ile İlgili Öğretmen Görüşleri ve Değerlendirilmesi”</p>	<p>Bu çalışmada; Güzel Sanatlar Liseleri ile BİLSEM’lerde görev yapan resim öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklara yönelik sanat eğitimi konusundaki görüşlerini öğrenmek ve bu konudaki durumu belirlemek amaçlanmıştır.</p>	<p>Bu araştırmada, Bilim ve Sanat Merkezi ile Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde görsel sanatlar öğretmenleri arasında yapılan bir çalışmanın sonuçlarına odaklanılmıştır. Katılımcılar arasında, üstün zekâ ve üstün yetenek kavramları arasında benzerlikler olduğu ancak görsel sanatlarda üstün yetenek konusunda belirgin bir fark olmadığı görülmüştür. Bilim ve Sanat Merkezi öğretmenleri genellikle üstün yetenekli çocuklar konusunda eğitim almışken, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde bu konuda özel eğitim alınmamıştır. Katılımcılar, üstün yetenekli öğrencilere sanat eğitimi verecek öğretmenlerin özel eğitim almaları gerektiğini düşünmüşlerdir. Üstün yetenekli öğrencilerin belirlenmesi ve eğitimi konusunda farklı yöntemler ve görüşler ortaya çıkmış; öğretmenlerin uzmanlığı, eğitim mekanlarının uygunluğu gibi konular önemli bulunmuştur.</p>
<p>Özlem ÖZTÜRK AYHAN (2008)</p>	<p>Bu araştırma, 9-12 yaş aralığındaki üstün yetenekli çocukların çizgisel gelişimlerini</p>	<p>Bu araştırmada; Çocuklar, "Zamanda Yolculuk" ve "Renklerin Dansı" konulu somut ve soyut resim</p>

“Üstün Yetenekli Çocuklarda Çizgisel Gelişim (9-12 Yaş Grubu Çocuklar Üzerine Bir Araştırma)”

incelemektedir. Bu araştırma aracılığıyla üstün yetenekli çocukların çizgisel gelişimleri hakkında bilgi edinilmesi amaçlanmıştır.

çalışmaları yapmışlardır. Bu çalışmalar, üç uzmanın eşliğinde değerlendirilmiş ve araştırmacı tarafından yorumlanmıştır.

Sonuçlar incelendiğinde, somut ve soyut resimler arasında önemli farklılıkların olduğu görülmüştür. Özellikle, somut çalışmalarda çocukların daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Her bir resim, renk, şema, mekân ve yaratıcılık gibi ölçütlerle değerlendirilmiş ve çocukların çizgisel gelişim evreleri Lowenfeld'in evreleri temel alınarak belirlenmiştir.

Sonuçlar, çocukların çizgisel gelişiminde çeşitli evrelerde bulduklarını göstermiştir. Bazı çocuklar, gelişimin gerisinde kalırken bazıları daha ileri seviyelerde yer almıştır. Özellikle "Gerçekçiliğin Doğuşu Evresi"nde, çocukların çizgisel gelişimlerinde belirgin farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Hasan YILDIZ (2010)

“Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Bir Model Olan Bilim ve Sanat Merkezleri (Bilsemeler) Üzerine Bir Araştırma”

Bu araştırmanın temel amacı, üstün yetenekli bireylerin eğitiminde bir model olarak kabul edilen Bilim ve Sanat Merkezlerinin yapı, işleyiş ve amaçlarını inceleyerek, kuruluş hedeflerine ne kadar uygun olduklarını değerlendirmektir.

Bu çalışmanın sonucu, resim öğretmenlerinin üstün zekâ ve üstün yetenek kavramlarını genellikle yaşının üzerinde performans gösterebilenler olarak algıladıkları ve görsel sanatlarda üstün yetenek kavramının farklı bakış açısına, doğru görme, doğru ifade edebilme ve yorumlayabilme yeteneğine sahip olanlar olarak tanımlandığı şeklinde belirlenmiştir. Araştırma, bu öğretmenlerin çoğunluğunun üstün yetenekli çocukların eğitiminde destek verecek özel eğitim almamış olmalarına rağmen, bu çocuklara sanat eğitimi verecek öğretmenlerin özel eğitim almaları gerektiği görüşünde olduklarını ortaya koymuştur. Ayrıca, resim öğretmenleri, üstün yetenekli çocuklara sanat eğitimi verecek

eğitimcilerin bilgili ve deneyimli olmalarının önemli olduğunu ve bu eğitimin okul öncesi dönemden başlayarak verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Öğretmenler, sanat eğitimine uygun bir mimari yapı oluşturulması, ders sürelerinin artırılması ve okulların sanat eğitimine ihtiyaç duyulabilecek araç-gereçlerle donatılması gerektiği konusunda hemfikirlerdir. Bu çalışma, üstün yetenekli çocukların sanat alanında yeteneklerini geliştirebilecekleri ve desteklenebilecekleri özel bir eğitim ve alt yapıya ihtiyaç duyduklarını vurgulamaktadır.

**Burak YAVUZ-
YILMAZ**

(2012)

“Bilim ve Sanat Merkezlerine Devam Eden 7-11 Yaş Üstün Yetenekli Çocuklara Verilecek Saat Eğitiminin Niteliği”

Bu araştırmanın amacı, üstün yetenekli çocukların ilerleyişinde önemli bir rol oynayabilmesi için, içsel güçlerini geliştirerek kendilerini, toplumu ve yaşamı anlamlandırma yeteneği kazanmaları gerekmektedir. Bu süreci destekleyen ve doğru analizler yapma becerisini artıran sanat eğitimi, Bilim ve Sanat Merkezleri'nde özellikle önemlidir. Bu konuda yapılan araştırma, sanat eğitiminin rolünü daha derinlemesine anlamamıza ve bu alandaki çalışmalara yeni bir bakış açısı getirmemize yardımcı olması amaçlanmaktadır.

Araştırma sonucunda Bilim ve Sanat Merkezlerinde uygulanan üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin bu programa destek verdiği ortaya çıkmıştır. Plastik sanatlarda uzmanlıklarıyla, öğrencilere yeni fikirler üretmeyi teşvik etmeleri, değişik teknikler ve malzemeler uygulamalarıyla, üretim süreçlerinde teknolojiden faydalanmaları öğretmenlerin temel özellikleri arasındadır. Araştırmada yapılan anket sonuçlarına göre, öğrencilerin çoğu BİLSEM'de almış oldukları eğitimin günlük yaşamda kendilerine fayda sağlayacağını düşünmektedir. Bu sonuçlara göre BİLSEM'de verilen bilgiler, öğrencilerin zekâ seviyelerini karşılayabilecek şekilde ve onların ilgisini çekebilecek şekilde düzenlenmiş durumdadır. Ancak bazı BİLSEM'lerde öğrencilerin başarı fırsatlarının düşük olmasının, ders kitaplarının işlenen konuya yeterince uygun olmamasından veya

ders kitaplarının hiç olmamasından kaynaklanabileceği sonuçlar arasında karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca veliler açısından çocuklarının gelecekleri için kaygılanmalarını azaltmak adına, BİLSEM'de yeteri kadar personel olması ve öğrencilerin öğretmenlerinden aldıkları eğitimin günlük yaşamda kullanılabilmesi büyük önem taşımaktadır.

Hüda SAYIN YÜCEL
(2012)

“Bilim ve Sanat Merkezlerinde Sanat Alanında Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımına Göre Hazırlanan Görsel Sanatlar Eğitimi Uygulamasının Bir Değerlendirmesi”

Bu doktora tezinde, Bilim ve Sanat Merkezlerinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla sunulan resim eğitim uygulamasının değerlendirilmesini hedeflemektedir.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla hazırlanan görsel sanat projesi uygulaması, bazı sorunlara rağmen başarılı bir şekilde gerçekleşmiştir. Öğrencilerin motivasyonunda artış görülmüş, sunum yapma, sorumluluk alma, eleştirel düşünme, sosyal etkileşim ve araştırma yeteneklerinin geliştiği belirlenmiştir. Ayrıca, öğrenenlerin keyif aldığı ve katılımcıların sorumluluklarının arttığı gözlemlenmiştir. Bu durum, öğrenme ortamının daha anlamlı hale geldiğini ve proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğretmenler ve öğrenciler için olumlu sonuçlar doğurduğunu göstermektedir.

Mehmet Ali GENÇ
(2013)

“Üstün Yetenekli Öğrencilerin Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinlerarası Öğretim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi (Konya Bilsem Örneği)”

Bu doktora tezinde, Konya Bilim ve Sanat Merkezi'nde uyum dönemi için disiplinlerarası etkinlikler ile görsel sanatlar eğitiminde üstün yetenekli öğrencilerin performansının ne şekilde olacağını araştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir ve ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilmiştir.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre, Konya ilindeki Bilim ve Sanat Merkezi'nde yapılan çalışmada, öğrenci gruplarının velilerinin genellikle eğitilmiş ve yüksek gelir düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin öğrenme yetenekleri genel olarak iyi olduğu ve sanat alanında bazı öğrencilerin üstün yetenek gösterdiği tespit edilmiştir. Velilerin çocuklarının eğitimine ve sanata önem verdiği ve değer verdiği görülmüştür. Araştırmacının rehberlik ve danışmanlık rolüyle disiplinlerarası etkinliklerin

öğrencilerde yaratıcı düşünme, problem çözme ve diğer becerilerin gelişimine katkı sağladığı belirlenmiştir. Öğrencilerin ilgi ve katılımının yüksek olduğu ve bu etkinliklerin işbirliği, paylaşma, sorumluluk, motivasyon ve iç denetim gibi konularda olumlu etkiler yarattığı gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, disiplinlerarası etkinliklerin genel olarak öğrencilerin uygulama becerileri üzerinde olumlu bir etki yarattığı ve bu tür etkinliklerin diğer disiplinlerde de uygulanmasının faydalı olabileceği sonucuna varılmıştır.

Abdulkadir TUNCAY (2015)

“Enderun Mektebi İle Bilim Ve Sanat Merkezlerindeki Üstün Yetenekli Öğrencilere Verilen Fen Bilimleri Eğitiminin Karşılaştırılması”

Bu çalışmanın amacı, Enderun Mektebi'nde üstün yetenekli öğrencilere verilen fen bilimleri eğitimi ile günümüzde Bilim ve Sanat Merkezleri'nde (BILSEM) üstün yetenekli öğrencilere verilen fen bilimleri eğitimi arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, Enderun Mektebi ile Bilim ve Sanat Merkezleri arasında önemli benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir. Her iki kurumun da öğrenci seçimi ve amaçları arasında kendilerini ispatlama, başarı gösterme ve ahlâki değerler kazandırma gibi ortak noktalar bulunmuştur. Öğretmen seçimi ise her iki kurumda da mevcut yasalara göre yapılmaktadır. Ders içeriği açısından ise Fen Bilimleri, Matematik, Sosyal Bilimler, Türkçe, Resim, Müzik ve Yabancı Dil gibi derslerin her iki kurumda da benzerlik gösterdiği ancak Bilim ve Sanat Merkezlerinde fen bilimleri eğitiminin Proje Tabanlı olduğu belirlenmiştir, ki bu Enderun Mektebi'nden farklılık arz etmektedir.

Filiz KANSU ÇELİK (2015)

“Üstün Zekalı Bireylerin Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Şanlıurfa

Bu yüksek lisans tezinde, görsel sanatlarda yetenekli üstün zekâlı bireylerin toplumdaki önemini vurgulayarak, onların özel eğitime ihtiyacının olduğunu ve aksi halde yeteneklerinin yitip gitmesine veya bu bireylerin kaybolmasına neden

Bu araştırmada, Görsel Sanatlar Dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla, ülkemizin doğu ve batı bölgelerinde eğitim alan üstün zekâlı bireylerden Şanlıurfa (Doğu) ve İstanbul'un Anadolu yakası (Batı) örnek olarak alınmıştır. Araştırmada, nicel araştırma türü

Ve İstanbul İli Örneği”

olabileceğini düşünerek görsel sanatlar eğitimi konusunda katkı sağlamak amaçlanmıştır.

kullanılarak, İstanbul'dan 1 BİLSEM ile 2 özel okulda öğrenim gören 139 öğrenci ve Şanlıurfa'daki 1 BİLSEM'de öğrenim gören 61 öğrenciye 17 sorudan oluşan kişisel bilgi formu ve 28 maddeden oluşan likert tipi tutum ölçeği uygulanmıştır. Verilere ANOVA ve 'T' testi uygulanarak alt problemlerle tutum ölçeği arasında anlamlı bir fark olup olmadığı belirlenmiştir. Sonuç olarak Şanlıurfa ve İstanbul illerindeki üstün zekâlı bireylerin Görsel Sanatlar Dersine ilişkin tutumları arasında yaş, anne-baba eğitim durumu, ailenin geliri, cinsiyet ve ailede sanatla ilgilenen birine sahip olma durumu arasındaki farklılaşmaların incelenmesi sonucunda, yaş, anne-baba eğitim durumu ve ailenin geliri arasında anlamlı bir fark bulunamamışken; cinsiyet ve ailede sanatla ilgilenen birine sahip olma durumuyla ilgili anlamlı bir farklılık saptanmıştır. İki ile mensup üstün zekâlı bireylerin Görsel Sanatlar Dersine ilişkin tutum ölçeği puanları arasında yaşanan bölgeye göre anlamlı bir fark saptanmazken; İstanbul ilindeki üstün zekâlı bireylerin Şanlıurfa ilindeki üstün zekâlı bireylere göre Görsel Sanatlar Dersine ilişkin tutum ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Mustafa ÖĞÜNMEZ (2015)
“Üstün Yetenekli Öğrencilerde Sanatsal Gelişim Özellikleri”

Bu yüksek lisans tezinde, 12 - 14 yaş grubundaki üstün yetenekli öğrencilerin sanatsal gelişim düzeylerinin sanatsal gelişim kriterlerine uygunluğu incelenmiştir. Bu araştırmanın amacı, 12 -14 yaş üstündeki öğrencilerin sanatsal gelişim düzeylerinin sanatsal gelişim

Araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin sanatsal gelişim özellikleri incelenmek üzere, onlara uygulanan resimlerin renk, mekân, oran ve hareket açısından analiz edilip yorumlanması gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda üstün yetenekli olduğu belirleyici testlerle saptanan 12'si erkek 18'i kız olan 30 kişilik

kriterlerine uygunluğunu belirlemektir. Bu bağlamda öğrencilerin çalışmalarının renk, mekân, oran ve hareket anlayışı kriterlerine göre uygunluğu araştırılmıştır.

çalışma grubuna “Ailem ve Ben” konulu resim çalışması yaptırılmıştır. Bu çalışmada Nitel araştırma yöntemlerinden görsel analiz kullanılarak, öğrencilere yaptırılan resimler veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Resim değerlendirme kriterleri belirlenirken sanat eğitimi konusunda uzman kişilerin fikirleri alınmıştır. Resimler renk, mekân, oran, hareket açısından sanatsal gelişim kriterlerine göre teker teker incelenmiş ve yorumlanmıştır. Genel olarak bakıldığında, üstün yetenekli öğrencilerin normal öğrenciler ile sanatsal gelişim kriterleri bakımından benzer bir gelişim gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu öğrenci kitlesinin beklenen düzeyde çalışmalar üretebilmesi için içinde olunan mevcut duruma göre sanatsal olarak zenginleştirilmiş eğitim almaları önerilmektedir.

**Fatih KARİP
(2016)**

“Farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Öğretiminin 7. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı, Tutum ve Çalışmalarına Etkisi”

Bu araştırmanın odak noktası, ilgi merkezleri tekniğine dayalı olarak farklılaştırılmış bir görsel sanatlar öğretim programının ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına, tutumlarına ve çalışmalarına olan etkisini incelemektir.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre, farklılaştırılmış bir Görsel Sanatlar Dersi programının öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Öncelikle, deney ve kontrol grupları arasında başlangıç seviyelerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır, yani gruplar ders öncesi benzer düzeydeydi. Ancak son test puanları incelendiğinde, deney grubunun kontrol grubuna göre daha yüksek akademik başarı elde ettiği ortaya çıkmıştır. Bu durum, farklılaştırılmış öğretim programının öğrencilerin akademik başarısını artırıcı bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, deney grubu öğrencilerinin derslere yönelik tutumlarında da kontrol grubuna göre anlamlı bir artış olduğu belirlenmiştir. Yani,

farklılaştırılmış öğretim programı öğrencilerin derslere olan ilgi ve tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir. Bu sonuçlar, öğretim programlarının öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve ilgi alanlarını göz önünde bulundurarak hazırlanmasının önemini vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Dersi programının öğrencilerin akademik başarısını artırdığı ve derslere yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Bu tür öğretim programlarının, öğrencilerin farklı öğrenme gereksinimlerini karşılayarak başarıyı artırıcı bir etki sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

**Başak BİLGİLİ
(2017)**

“Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş ve Tutumları”

Elazığ Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrencilerin Görsel Sanatlar ve Müzik derslerine yönelik tutumlarını ve görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın nicel boyutuna ilişkin hedefleri Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin Görsel Sanatlar dersine ve Müzik dersine yönelik tutumlarını belirlemek. Bu hedefler doğrultusunda yapılan araştırma, öğrencilerin bu iki dersle ilgili tutumlarını ve görüşlerini detaylı bir şekilde inceleyerek, Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin sanat derslerine karşı tutumlarını anlamamıza yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre, Elazığ Bilim ve Sanat Merkezi öğrencileri, Görsel Sanatlar ve Müzik derslerine ilişkin tutumlarını ve görüşlerini belirtmiştir. Genel olarak, öğrencilerin Görsel Sanatlar dersine olan ilgileri ve memnuniyetleri yüksektir. Bu dersi diğer derslere oranla daha çok sevdikleri ve mutlu oldukları görülmüştür. Özellikle ders içeriğini yeterli düzeyde öğrenerek ders dışı etkinliklerde de kullanılmaktadır. Görsel Sanatlar dersinde kendilerini rahat hissetmeleri ve bu durumun dersi anlamalarına yardımcı olması, ders günlerinde okula isteyerek ve mutlu şekilde gitmelerine ve verilen ödevleri zevkle yapmalarına katkı sağlamaktadır. Müzik dersine ise öğrencilerin gelecekte meslek olarak yönelme düşünceleri bulunmamakla birlikte, enstrüman çalma ve şarkı söyleme gibi etkinlikleri sevdikleri ancak dersin uygulamalarından bazılarının sıkıcı olduğu

gözlemlenmiştir. Müzik dersindeki öğretmenlerin dersi iyi işlediği ancak öğrencilerin bazen uygulamalardan sıkılabildiği ifade edilmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin Görsel Sanatlar ve Müzik derslerindeki etkinlikleri sevdikleri ve öğrendiklerinden sonra sanata ilgi duymaya başladıkları belirtilmiştir. Öğrencilerin daha etkili öğrenme için daha fazla etkinlik ve materyal önerdikleri görülmüştür. Bu sonuçlar, öğrencilerin sanat derslerine olan ilgisini ve derslerden aldıkları keyfi artırmak için öğretim materyallerinin çeşitlendirilmesi ve etkili iletişim kurulması gerektiğini vurgulamaktadır.

Atilla ŞİRİN

(2018)

“Görsel Sanatlar Alanında Üstün (Özel) Yetenekli Çocukların Tanınmasında Kullanılacak Kriterlerin Uzman Görüşleriyle Belirlenmesi”

Bu çalışma, üstün yetenekli çocukların sanat alanında doğru tespit edilmesi ve eğitilmesinin toplumlar için önemini vurgulamaktadır. Bu çocukların doğru şekilde tanınması ve eğitim fırsatı bulmaları, gelecekte toplumlarının sanat dünyasını temsil etmelerini sağlayacak ve kültürel zenginliğin artmasına katkı sağlayacaktır. Çalışmanın amacı, görsel sanatlar alanında üstün yetenekli çocukların tanınmasında kullanılacak kriterleri belirlemektir. Bu kriterler, eğitimciler tarafından BİLSEM gibi kurumlarda kullanılmak üzere geliştirilebilir ve standart bir değerlendirme ölçüğü için temel oluşturabilir.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, çocukların sanatsal yetenekleri üzerinde cinsiyetin doğrudan bir etkisi olmadığı belirtilmiştir. Ancak, kültürel değerler ve toplumdaki cinsiyet yargılarının çocukların yeteneklerini keşfetme, yönlendirme, aday gösterme ve geliştirme süreçlerinde etkili olduğu vurgulanmıştır. Çalışmaya katılan uzmanların ifadeleri ve diğer araştırmalar da bu bulguları desteklemiştir. Özellikle, üstün yetenekli öğrencilerin tanınması ve programlara erişimdeki önyargıların fırsat eşitsizliklerine neden olabileceği vurgulanmıştır. Cinsiyet ve zekâ ilişkisine dair yapılan araştırmalar da, anne-babanın çocukları yanlış şekilde keşfetmesi, toplumsal algılar gibi faktörler nedeniyle kız çocuklarının daha az dâhi olarak tanımlanabileceğini belirtmiştir. Çalışmaya katılan uzmanların ifadeleri ve diğer araştırmalar, çocukların sanatsal yetenekleri üzerinde okullarının bulunduğu bölgenin etkili

olduğu sonucuna varmıştır. Bu etki, yeteneklerin doğuştan var olmasıyla değil, çocukların yeteneklerinin keşfedilebilmesi, desteklenmesi ve geliştirilmesiyle ilgili bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. Çocukların çevresi, eğitim olanakları ve destekleri, yeteneklerinin keşfedilmesi ve ilerlemesi açısından önemlidir. Özellikle, zenginleştirilmiş çevrelerde yetişen çocukların daha fazla başarı elde ettiği ve potansiyellerini daha iyi kullanabildiği belirtilmiştir. Sonuç olarak, çocukların yeteneklerinin gelişiminde çevresel faktörlerin önemini vurgulayan bu çalışma, eğitim ve destek açısından zengin bir çevrenin çocukların sanatsal yeteneklerini keşfetmeleri ve ilerletmeleri için önemli bir etki olduğunu ortaya koymuştur.

Gülşah ARPACI-OĞLU

(2019)

“Üstün Yetenekli Resim Öğrencilerinin Sanatsal Düzenleme Öğelerine Yönelik Metaforik Algıları”

Ülkemizde üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine büyük önem verilmektedir. Bu öğrenciler ilkökul 1. sınıftan tespit edilerek liseden mezun oluncaya kadar BİLSEM’lerde özel eğitim almaktadır. Özellikle görsel sanatlar/resim dersinde kullanılan temel sanatsal düzenleme öğeleri olan çizgi, şekil, doku, biçim, renk, değer, ışık-gölge, ton, mekân gibi unsurlar, üstün yetenekli öğrenciler tarafından metaforik anlamlarla ilişkilendirilebilir ve sanatsal ifadelerinde önemli bir rol oynayabilir. Bu doğrultuda “Üstün yetenekli öğrenciler hangi sanatsal düzenleme öğesini neye benzetiyorlar?”, “Üretilen metaforlar hangi kavramsal

Bu araştırmanın sonucu, üstün yetenekli görsel sanatlar/resim öğrencilerinin sanatsal düzenleme öğelerini algılama şekillerini ve bunları metaforlarla anlamlandırmalarını inceler. Bulgular, öğrencilerin çizgi, şekil, ışık-gölge, doku, renk, biçim, değer, ton, mekan gibi sanatsal öğeleri çeşitli benzetmelerle tanımladıklarını göstermektedir. Özellikle, ton metaforunun en çok kullanılan ve çeşitlilik gösteren bir kategori olduğu belirtilmektedir. Metaforlar genellikle insan, resim, renk, hayat, gökkuşağı gibi somut nesnelere ilişkilendirilmekte ve öğrencilerin duygularını ve yaşantılarını ifade etmek için kullandıkları gözlemlenmektedir. Bu çalışma, öğrencilerin sanatsal düzenleme öğelerini somut nesnelere ilişkilendirerek algıladıklarını ve ifade ettikleri duyguların ve yaşamın bir

	kategoriyle ilişkilendiriliyor?” sorularına cevap aranmıştır.	parçası olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, bu metaforlar öğrencilerin sanatsal düzenleme sürecindeki algılamalarını ve ifade biçimlerini anlamamıza yardımcı olabilir.
Yelda USAL (2019) “Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine Yönelik Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşleri”	b u araştırma, Türkiye'deki Bilim ve Sanat Merkezleri'nde üstün yetenekli çocuklara yönelik Görsel Sanatlar programının değerlendirilmesini ve merkezlerdeki yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin görüşlerini içeriyor. Ayrıca, üstün yeteneklilerin tanınması ve eğitimi konusundaki eksikliklerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.	Eldeki araştırma, Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar eğitimi alanında karşılaşılan sorunları ve önerileri ele almıştır. Yöneticilerin fiziki donanımın genelde yeterli olduğunu, ancak atölye dışı çalışma alanlarının eksik olduğunu belirtmeleri dikkat çekicidir. Öğretmenlerin ise ders saatlerinin yetersiz olduğunu vurgulamaları önemlidir. Öğrencilerin çoğunluğunun seçmeli derslerde Görsel Sanatlar'ın olmasını ve atölye dışı alanlara erişimi önemseydiği de araştırmanın ortaya koyduğu bulgulardan biridir. Velilerin ise eğitim programlarının iyileştirilmesi ve öğretmenlerin özel eğitim alanında eğitim almalarının gerekliliğine vurgu yapmaları önemlidir. Genel olarak, araştırma Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar eğitiminin kalitesini artırmak için fiziki altyapının güçlendirilmesi, ders saatlerinin artırılması ve eğitim programlarının geliştirilmesi gerektiğini önermektedir. Araştırmanın üçüncü alt problemi ise Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar alanında yapılan tanılama süreçlerini incelemiştir. Tanılama süreçlerinin revize edilerek daha doğru ve güvenilir hale getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu önerilerin uygulanmasıyla birlikte, öğrencilerin sanatsal yeteneklerini daha iyi keşfetmeleri ve geliştirmeleri sağlanabilir.

Cihangir HÜR

(2019)

“Üstün - Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Görsel Sanatlar Eğitiminde Atık Malzeme Kullanımı (Manisa İli Bilsem Örneği)”

Bu araştırma, özel yetenekli çocukların BİLSEM (Bilim ve Sanat Merkezleri) içinde atık malzemelerle yaptıkları çalışmalarını değerlendirme amacı taşımaktadır. Öğrenci ve uzman görüşleriyle birlikte ürün değerlendirmesi üzerinde analitik bir bakış sunmaktadır.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, atık malzemelerin görsel sanatlar eğitiminde kullanımı önemli faydalar sağlamaktadır. İlk olarak, atık malzemelerin ilkökul programlarında kullanımı sınırlı olmasına rağmen, öğrencilerin yaş ve gelişim düzeylerine uygun olduğu belirtilmiştir. Ancak, öğretim programlarının özgünlük ve yaratıcılığı kısıtlayabileceği vurgulanmıştır. İkinci olarak, öğrencilerin atık malzemelerle çalışmaya yönelik önceden edindikleri görüşlerin, uygulama sonrasında genişlediği ve geri dönüşüm, çevre bilinci gibi konularda farkındalıklarının arttığı ifade edilmiştir. Üçüncü olarak, uzmanlar tarafından yapılan değerlendirmelerde, öğrencilerin atık malzemelerle yaptıkları sanatsal ürünlerin işlevsellik, yaratıcılık ve biçimsel tasarım boyutlarında genel olarak başarılı bulunduğu belirtilmiştir. Sonuç olarak, atık malzemelerin görsel sanatlar eğitiminde kullanımının öğrencilerin yaratıcılığını ve çevre bilincini geliştirdiği ancak bazı eksikliklerin göz önünde bulundurulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

**Dilek GÜNEŞ
EGİN**

(2019)

“Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Ortaokul 5-8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi”

Bu araştırmanın genel amacı, Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin ortaokul 5-8. sınıf görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, Diyarbakır BİLSEM'deki ortaokul öğrencileri genel olarak görsel sanatlar dersini olumlu değerlendirmektedirler. Dersin akademik başarıya katkı sağladığına, stresi azalttığına ve duyguların görsel olarak ifade edilmesiyle rahatlama sağladığına inanmaktadırlar. Öğrencilerin sanatsal yaratıcılık sürecinde aktif olmalarının da rahatlama ve zihinsel açıdan zenginleşme sağladığı vurgulanmıştır. Ancak, araştırma dersin işlenme şeklinde bazı eksiklikleri ortaya

koymuştur. Özellikle atölye imkanlarının yetersizliği ve kültürel miras öğrenme alanındaki eksiklikler belirtilmiştir. Öğrencilerin tarihi mekanlara ve müzelere geziler düzenlenmesini önermektedir. Sanat eleştirisi ve estetik öğrenme alanlarında öğrencilerin başarılı olduğu belirtilmiş ancak ders saatlerinin yetersizliği ve teknoloji kullanımının düşük olması gibi sorunlar da rapor edilmiştir. Sonuç olarak, görsel sanatlar dersinin öğrencilerin motivasyonunu artırdığı, sanatsal yeteneklerini geliştirdiği ve duygusal yönden destek sağladığı görülmektedir. Ancak dersin daha etkin işlenmesi, atölye imkanlarının artırılması, kültürel mirasın daha iyi aktarılması ve teknolojinin daha fazla kullanılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ferhat UVACIK-LIOĞLU

(2019)

“Ödülün Yaratıcılığa Etkisi: Özel Yetenekliler Eğitiminde

Teknoloji Ve Tasarım Dersi Örneği”

Bu çalışmanın amacı, teknoloji ve tasarım dersi etkinliklerinde kullanılan ödülün, özel yetenekli öğrencilerin yaratıcı düşünme becerisi üzerindeki etkisini incelemektir.

Çalışmanın sonuçlarına göre, ataç-kâğıt-bardak-ip gibi bir etkinlikte ödülün belirgin bir şekilde vurgulandığı deney grubu ile ödülün daha az vurgulandığı kontrol grubu arasında yaratıcılık düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu durum, ödülün yaratıcılığı artırmada etkili bir faktör olduğunu göstermektedir. Ancak, diğer etkinliklerde (Etkinlik 2, Etkinlik 3 vb.) yapılan değerlendirmelerde benzer bir farklılık gözlenmemiştir. Yani, ödülün sunum biçimi sadece ödülün vurgulandığı durumlarda yaratıcılığı etkileyebilirken, diğer durumlarda etkisi belirgin değildir. Ayrıca, alan uzmanlarının yaptığı değerlendirmelerde de bu farklılığın gözlemlendiği ve ödülün sunum biçiminin uzmanların değerlendirmelerine yansıdığı görülmüştür. Bu bulgular, ödülün sunum

<p>Engin BAYRA (2020) “Özel Yetenekli Öğrencilerin Üst Düzey Düşünme Becerileri, Teknoloji Ve Tasarıma Yönelik Eğitim Teknolojileri Öz Yetenekleri”</p>	<p>Bu araştırmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören özel yetenekli öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri ile teknoloji ve tasarıma yönelik eğitim teknolojileri öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ayrıca, bu öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri ve teknoloji ve tasarıma yönelik eğitim teknolojileri öz yeterliklerinin; cinsiyet, özel yetenek alanı, öğrenim gördükleri okul türü, sınıf seviyesi, ailelerin eğitim ve gelir düzeyi, bilgi iletişim teknolojileri kullanım tercihi gibi değişkenler açısından karşılaştırılması da amaçlanmaktadır.</p>	<p>biçiminin yaratıcılığı etkileyebileceğini, ancak bu etkinin tüm durumlarda geçerli olmadığını göstermektedir.</p>
<p>Asuman DAŞDEMİR (2021) “Görsel Sanatlar Eğitiminde Görsel Kültürün Bilsen</p>	<p>Bu çalışmada, BİLSEM görsel sanatlar yetenek alanı öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen görsel kültür temelli etkinliklerin onların eleştirel düşünme</p>	<p>Bu araştırmanın sonuçları özetle şöyledir: Özel yetenekli öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri ve teknoloji ve tasarıma yönelik eğitim teknolojileri öz yeterlikleri iyi düzeydedir. Cinsiyet değişkenine göre üst düzey düşünme becerilerinde anlamlı farklılıklar bulunurken, eğitim teknolojileri öz yeterliklerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Okul türü, özel yetenek alanı, sınıf seviyesi, ailelerin eğitim ve gelir düzeyi değişkenlerine göre hem üst düzey düşünme becerileri hem de eğitim teknolojileri öz yeterliklerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bilişim teknolojileri kullanım tercihlerine göre üst düzey düşünme becerilerinde anlamlı farklılık bulunmazken, eğitim teknolojileri öz yeterliklerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Üst düzey düşünme becerileri ile teknoloji ve tasarıma yönelik eğitim teknolojileri öz yeterlikleri arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Nitel analiz sonuçları, nicel sonuçları destekler nitelikte olup, bu iki alan arasında yüksek düzeyde bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Elde edilen tüm sonuçlar tartışılarak gelecekte yapılacak çalışmalar için öneriler sunulmuştur.</p>

Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Becerilerine Katkısı” becerilerine katkılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

zorunluluğunun azaldığı, atölye temizliği gibi rutinlerin ortadan kalktığı gözlemlenmiştir. Öğrenciler, çevrimiçi derslerde kendilerini daha rahat hissetmiş ve sanatsal çalışmalarını dijital ortamda gerçekleştirmişlerdir.

Uzaktan eğitimde, öğrencilerin sorgulama ve yorum yapma isteklerinin daha fazla desteklendiği ve sanatsal çalışmalar için daha fazla düşünsel süre ayrıldığı görülmüştür. Ancak, teknik sorunlar ve atölye ortamındaki eksiklikler gibi bazı zorluklar yaşanmıştır. Öğrencilerin genel olarak eğlendikleri, bilgilendikleri ve nitelikli sanatsal çalışmalar ürettikleri belirlenmiştir. BİLSEM'de görsel sanatlar dersi, öğrencilere çeşitli dijital araçlar kullanarak sanat eserleri tanıtmaya ve yapmaya fırsatı sunmuştur. Bu süreçte öğrencilerin duyarlılık kazanması, farkındalık geliştirilmesi ve yeni bilgiler edinmesi desteklenmiştir. Ancak, teknik sorunlar ve yüz yüze etkileşimin eksikliği gibi zorluklar da yaşanmıştır.

Genel olarak, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar alanında olumlu deneyimler yaşadığı ancak bazı teknik ve pratik zorluklarla karşılaştığı sonucuna varılmıştır.

Burcu Meral TEZEREN
(2021)
“Steam Temelli Puantilizm Etkinliklerinin 11-14 Yaş Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme

Bu çalışmanın amacı, STEAM temelli puantilizm etkinliklerinin, 11-14 yaş arasındaki üstün/özel yetenekli öğrencilerin öğrenme biçimlerinde değişim oluşturup oluşturmadığını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin kavramsal bilgi düzeylerinde ve beceri gelişimlerinde STEAM temelli

Bu araştırma, STEAM temelli puantilizm etkinliklerinin 11-14 yaş arasındaki üstün/özel yetenekli öğrencilerin öğrenme biçimlerinde olumlu bir etki yarattığını göstermektedir. Etkinlikler sonucunda öğrencilerin kavramsal bilgi düzeylerinde önemli bir artış gözlenmiş ve kavramsal bilgi düzeyleri temel düzeyden iyi düzeye doğru ilerlemiştir. Ayrıca,

<p>Biçimlerine Etkisinin İncelenmesi”</p>	<p>bütünleşik öğrenme modelinin etkilerini araştırmak ve bu etkileri betimleyici içerik analizi yöntemiyle değerlendirmektedir.</p>	<p>beceri düzeylerinde de belirgin bir gelişme kaydedilmiş ve öğrencilerin beceri düzeyleri orta düzeyin üzerine çıkmıştır. Puantilizm tekniği kullanılarak yapılan etkinliklerin özellikle öğrencilerin temel düzeydeki becerilerini geliştirmede etkili olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, STEAM temelli etkinliklerin üstün/özel yetenekli öğrencilerin sanatsal ve bilişsel gelişimine olumlu katkı sağlayabileceğini göstermektedir.</p>
<p>Filiz KANSU ÇELİK (2021) “Üstün Zekâlı ve Özel Yetenekli Öğrencilerin Sanat Eğitimiine Yönelik Bir Farklılaştırma Yaklaşımı”</p>	<p>Bu çalışmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezinde görsel sanatlar alanında üstün yeteneklilik tanısı alan bireyler için yeni bir eğitim yaklaşımı geliştirmektir.</p>	<p>Bu çalışmanın sonucu, üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrenciler için geliştirilen farklılaştırılmış bir görsel sanatlar eğitimi yaklaşımının etkinliğini doğrulamaktadır. Yapılan değerlendirmeler, bu yaklaşımın öğrencilerin sözel ve şekilsel yaratıcılık yeteneklerinde belirgin bir gelişim sağladığını göstermektedir. Öğrencilerin yaratıcı düşünme, hayal gücü, ifade yetenekleri, görsel algıları, tasarım yetenekleri ve estetik anlayışlarında olumlu değişimler kaydedilmiştir. Bu farklılaştırma yaklaşımının öğrencilerin potansiyellerini daha iyi ortaya çıkardığı, öğrenme ve gelişmeyi teşvik ettiği ve yaratıcılıkları üzerinde olumlu etkiler sağladığı sonucuna varılmıştır.</p>
<p>Mustafa ÖZTÜRK (2022) “Özel Yetenekli Öğrencilerin Müzeye Dayalı Sanat Eğitiminin Öğrencilerin Sanatsal Becerilerine, Tutumlarına, Yaratıcı ve Uzlam-sal Düşünme Becerilerine Etkisi”</p>	<p>Bu doktora tezinde, müzeye dayalı eğitim etkinlikleri çerçevesinde, özel yetenekli öğrencilerin sanatsal becerilerine, tutumlarına, yaratıcı ve uzamsal düşünce becerilerine yönelik etkileri çalışılmıştır. Bu çalışma, okul dışındaki çeşitli mekânlarda özel yetenekli öğrencilerin ilgisini çekmeyi, motivasyonlarını arttırmayı ve sıkılmadan istenilen</p>	<p>Araştırmada araştırmacı, 'Kontrol Gruplu Ön Test- Son Test Deney Deseni' yöntemi uygulanarak nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanılmasıyla oluşturulan karma yöntem uygulanmıştır. Konya Bilim ve Sanat Merkezindeki 6. sınıf öğrencilerinden oluşan 21 deney grubu ve 21 kontrol grubu, bu araştırma için örnekleme oluşturmaktadır. Deney grubuna, 8 hafta süresince her hafta 4 saat olan müzeye</p>

kazanımların sağlanmasını amaçlamaktadır. Ayrıca bu eğitim etkinlikleriyle öğrencilerin sanat becerilerinde, görsel sanatlar dersine karşı tutumlarında, yaratıcı ve uzamsal düşünme becerilerinde oluşabilecek farklılıkların da incelenmesi hedeflenmiştir.

dayalı sanat eğitimi ders planı uygulanırken, kontrol grubuna müfredatlarına uygun eğitim verilmiştir. Deney grubuna, "Yaşadığımız Çevrede Kültürel İzler" konulu resim üzerinden sanatsal becerilerinin ölçümüne yönelik öncesi ve sonrası etkinlikler uygulanmıştır, kontrol grubuna ise aynı etkinlikler öncesi ve sonrasında uygulanmıştır. Sonrasında, her iki gruptaki bireylerin duyuşsal özelliklerini, benlik ve görev algılarını belirlemek için "Duyuşsal Özellikler Ölçeği, Benlik ve Görev Algısı Ölçeği", yaratıcılık becerilerine yönelik "Torrance Yaratıcılık Testi" ve uzamsal düşüncelerine yönelik "Zihinsel Çevirme, Kâğıt Katlama Testi" uygulanmıştır. Deney grubunda müze gezisi sonrasında, yansıtıcı öğrenme günlüğüne verilen cevaplar incelenmiştir. Araştırmada son test ve ön test arasındaki farklar, programın öğrencilerin gelişiminde etkili olup olmadığını belirlemek için incelenmiştir. Resimler ve yansıtıcı öğrenme günlükleri üzerinden içerik analizi yapılmış ve her düzeyde deney grubu lehine anlamlı farklar belirlenmiştir.

Cihan KURT

(2022)

“Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Alanında Yazılmış

Akademik Çalışmaların

İncelenmesi”

Bu araştırma, Bilim ve Sanat Merkezi'nde görsel sanatlar alanında yazılmış akademik çalışmaların nitelik ve nicelik bakımından durumunu belirlemeyi amaçlamıştır.

Bu araştırma, Bilim ve Sanat Merkezi'nin görsel sanatlar alanında yapılan akademik çalışmalarını incelemek için yapılmıştır. Tez, makale ve bildiri olmak üzere üç farklı kategoride 50 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalardan en fazla 20 adet makaleye ve en az 6 adet doktora tezine ulaşılmıştır. Türkiye genelinde BİLSEM sayısının ve öğrenci sayısının artması, özel/üstün yeteneklilere odaklı akademik çalışmaların artması

gerekliliğini vurgulamaktadır. İncelenen çalışmaların konularına bakıldığında, eğitim konusunun en çok ele alındığı ve cinsiyete göre dağılım incelendiğinde kadın araştırmacıların önemli bir rol oynadığı belirlenmiştir. Ancak, üniversitelerde bu alanda yapılan çalışmaların istenilen düzeyde olmadığı ve özel eğitim bölümlerinin yaygınlaşması gerektiği vurgulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, görsel sanatlar alanında yapılan akademik çalışmaların çeşitlilik ve derinlik kazanması gerektiği ve özel/üstün yeteneklilere yönelik doktora düzeyinde araştırmaların artması gerektiği önerilmiştir.

**Ayşe ÇOBAN
(2022)**

“Bilim Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri”

Bu yüksek lisans tezinin odak noktası, Bilim ve Sanat Merkezleri'nde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitim ve öğretim süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları tespit etmek ve bu zorluklara yönelik geliştirdikleri çözümleri incelemektir.

Görsel sanatlar öğretmenleri, genellikle akrilik, sulu boya, pastel boya, guaj boya, yağlı boya, dijital çizim ve keçeli boya gibi çeşitli malzemeleri kullanarak öğrencilere farklı teknikler ve sanat disiplinleri konusunda eğitim vermektedirler. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir kısmı BİLSEM'lerde kadrolu olarak çalışmakta ve bu kurumlarda verilen eğitimle ilgili bilgi sahibi olmakla birlikte, bazı öğretmenlerin bilgi eksikliği yaşadığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin en çok karşılaştığı sorunlar arasında öğrenci sorunları öne çıkmaktadır; özellikle yanlış tanılamalar, bireysel farklılıklar, fiziksel ihtiyaçların karşılanmaması, devamsızlık ve öğrenci tutumları öğretmenlerin eğitim ve öğretim sürecindeki zorlukları olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, öğretmenlerin bazıları yönergelerden kaynaklı sorunlar yaşarken, kurum idarecileriyle de iletişim sorunları yaşadıkları görülmektedir. Velilerle ilişkilerde

de bazı zorluklar yaşandığı belirtilmiş ve kurum alt yapısı, kaynak ve materyal eksikliği gibi faktörlerin de öğretmenlerin sorunları arasında yer aldığı görülmüştür. Çözüm önerileri arasında ise grup çalışmalarının yeniden düzenlenmesi, öğrenci motivasyonunu artırmaya yönelik mola sürelerinin sıklaştırılması, devamsızlık sorunlarının azaltılması için eğitim yapısında değişiklikler yapılması, öğretmenlerin öz yeterliliğinin artırılması için eğitimler düzenlenmesi, veli bilgilendirme ve rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi gibi öneriler bulunmaktadır.

Serkan YAVUZ
(2022)

“Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mental İyi Oluşları Açısından İncelenmesi”

Bu yüksek lisans tezinde, BİLSEM’lerde çalışan görsel sanatlar öğretmenlerinin mental açıdan iyi oluşlarının çeşitli değişkenlerle farklılığının olup olmadığının yanıtı aranmaktadır. BİLSEM’lerde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin mental iyi oluş düzeylerini cinsiyet, medeni durum, yaş ve eğitim durumu değişkenleri açısından incelemiştir.

Bu araştırma, BİLSEM’lerde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin cinsiyet, medeni durum, yaş ve eğitim durumu gibi değişkenlerin mental iyi oluşları üzerindeki etkisini incelemiştir. Sonuçlar, genel olarak görsel sanatlar öğretmenlerinin yüksek düzeyde mental iyi oluşa sahip olduklarını ortaya koymuştur. Cinsiyet, medeni durum, yaş ve eğitim düzeyi açısından farklılıkların bu oluş üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür. Özellikle Bilim ve Sanat Merkezleri’nde çalışmanın, öğretmenlerin bu yüksek düzeyde mental iyi oluşa sahip olmalarında olumlu bir etkisi olabileceği belirtilmiştir. Bu sonuçlar, görsel sanatlar öğretmenlerinin mental sağlığını etkileyen faktörlerin geniş bir yelpazede olduğunu ve sadece belirli demografik özelliklerle açıklanamayacağını göstermektedir. Araştırma, öğretmenlerin mesleki deneyimleri, çalışma ortamları ve kişisel özelliklerinin mental iyi oluşlarını

		şekillendirmede önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır.
Rengin TEMEL (2023) “Özel Yetenekli Öğrencilerin Görsel Sanatlar Derslerine Yönelik Duyuşsal Özelliklerinin İncelenmesi”	Bu Yüksek lisans tezinde, özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar derslerine yönelik duyuşsal özelliklerini incelemek ve çeşitli boyutlarda değerlendirmek amaçlanmıştır.	Bu çalışma, özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar derslerine yönelik duyuşsal özelliklerini incelemekte ve çeşitli boyutlarda değerlendirmektedir. Bulgular, özel yetenekli öğrencilerin bu derslere yönelik beklenti değerleri açısından içsel değer, yarar önem, yeterlik beklentisi ve toplam beklenti değer açısından yüksek olduğunu, dışsal değer, görev zorluğu ve çaba gereksinimi boyutları açısından ise orta düzeyde olduklarını göstermektedir. Ayrıca, özel yetenekli kız öğrencilerin bu derslere yönelik algılarının genel olarak daha yüksek olduğu ve öğrencilerin ailelerinde sanatçı olup olmasının, resim yarışmalarında derece elde etme durumunun, resim sergileri/müzeleri ziyaret etme durumunun ve sosyal medyada sanat hesaplarını takip etme durumunun öğrencilerin duyuşsal özellikleri ve beklenti değer algıları üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir. Sonuç olarak, özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlara olan tutumları, öz yeterlik algıları ve duyuşsal özellikleri genel olarak pozitif yönlü yüksek ilişkilere sahiptir, ancak kaygı boyutunda nötr bir ilişki görülmektedir. Bu bulgular, özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlara olan tutumlarını ve beklenti değerlerini anlamamıza yardımcı olmaktadır.
Bahar ÇEBİ (2023) “Türkiye’de Özel Yeteneklilerin Eğitime Yönelik Üretilen Politikaların Ve	Bu çalışmanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti'nin bilim ve aklın önderliğinde çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkma ideali doğrultusunda, özel yetenekli bireylerin potansiyellerini	Bu çalışmanın sonuçlarına göre, Türkiye'de özel yetenekli öğrencilerin eğitimiyle ilgili politikaların çoğunlukla kâğıt üzerinde kaldığı ve uygulamada sistemli bir takip yapılmadığı belirlenmiştir. Mevcut

Bilsem Modelinin İncelenmesi”	insanlık ve ülke yararına kullanmalarını sağlamak için politika ve eğitim modellerinin değerlendirilmesidir. Cumhuriyet tarihinde çıkarılan pek çok kanuna rağmen özel yeteneklilerin eğitimlerinin tam olarak sağlanamadığı ve potansiyellerinin yeterince işlenip kullanılmadığı görülmüştür. Bu çalışmada, mevcut politikalar ve BİLSEM modeli incelenerek özel yeteneklilerin eğitime yönelik problemler belirlenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur. Araştırma, özel yetenekli öğrencilerin eğitimini farklı yönlerden ele alarak önemli bir değerlendirme sunmaktadır.	politikaların tutarlı, sistemli ve sürdürülebilir olması gerektiği vurgulanmıştır. BİLSEM modelinin olumlu yönleri olduğu gibi aksayan yönleri de bulunmakla birlikte, modelin aksaklıklarının giderilerek ve geliştirilerek sürdürülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Araştırma, özel yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik politika ve uygulamalarda yapılması gereken iyileştirmelerin önemini ortaya koymaktadır.
Adviye Nida YILDIZ (2023) “İlkokul Öğrencilerinin Zeka Düzeylerinin Belirlenmesinde Alternatif Bir Yöntem: Resim Analizi”	Bu çalışmanın amacı, ilkokul çağındaki öğrencilerin üstün yetenekli olup olmadıklarının resim analizi yoluyla tespit edilebilirliğini araştırmaktır.	Çalışmanın sonuçlarına göre, Bir İnsan Çiz Testi %95 oranında doğru sonuçlar verirken, Ev-Ağaç-İnsan Testi %65 oranında doğru sonuçlar sağlamaktadır. Ancak Var Olmayan Hayvan Çiz Testi, ilkokul düzeyinde yüksek puanlı sonuçlar vermemektedir.
Mehmet Arif ASLAN (2023) “Bilim Ve Sanat Merkezlerindeki Resim Yetenek Alanı Öğrencilerinin Gördükleri Sanat Eğitimiyle İlgili Veli Görüşleri (Adıyaman İli Örneği)”	Bu araştırmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde resim alanında özel yetenekli olarak tanımlanan öğrencilerin gördükleri sanat eğitimiyle ilgili veli görüşlerini incelemektir. Araştırma, öğrencilerin velileriyle yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiş ve Adıyaman ili örneği üzerinden odaklanmıştır.	Bu araştırmanın sonucu, Bilim ve Sanat Merkezlerinde resim alanında özel yetenekli olarak tanımlanan öğrencilerin gördükleri sanat eğitimiyle ilgili veli görüşlerinin genel olarak olumlu olduğudur. Veliler, çocuklarının bu merkezlerde aldıkları sanat eğitiminden memnun olduklarını ve bu eğitimin çocuklarının yaratıcılık, özgün düşünme ve sanatsal konulara ilgisini artırdığını düşünmektedirler. Ayrıca, veliler öğretmenlerle iletişim halinde olduklarını ve öğrencilerinin örgün

**Serdar DANIŞ
(2023)**

“Özel Yetenekli Öğrencilerin Uzaktan Farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Eğitiminin Alana Özgü Becerilere ve Öğrencilerin Duyuşsal Özelliklerine Etkisi”

Bu doktora tezinde, özel yetenekli öğrencilere uzaktan eğitim yoluyla sağlanan görsel sanatlar eğitiminde farklılaştırılmış öğretim stratejilerinin kullanımının öğrencilerin becerilerine ve duyuşsal özelliklerine etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır.

eğitim okullarından olumlu geri dönüşler aldığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen sanat eğitiminin veliler tarafından olumlu bir şekilde değerlendirildiğini göstermektedir.

Araştırma, özel yetenekli öğrencilere uzaktan eğitimle sunulan görsel sanatlar eğitiminde farklılaştırılmış öğretim stratejilerinin etkisini incelemiştir. Bu stratejilerin kullanımının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, duyuşsal özellikler, benlik algısı, görev algısı ve sanatsal uygulama becerileri gibi alanlarda öğrencilerde nasıl bir gelişme sağladığı üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın ilk bölümünde, farklılaştırılmış öğretim stratejilerinin eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiği ve öğrencilerin eleştirel düşünme süreçlerinde belirgin bir ilerleme olduğu belirtilmiştir. Aynı şekilde, yaratıcı düşünme becerilerinde de önemli bir gelişme gözlemlenmiş ve öğrencilerin sanatsal ifade ve üretimlerinde daha özgün ve yaratıcı olmaları teşvik edilmiştir.

Öğrencilerin duyuşsal özelliklerinde de artış tespit edilmiş ve öğrencilerin sanatın duygusal ve anlamsal yönlerini daha derinlemesine anlamalarına yardımcı olunmuştur. Ayrıca, öğrencilerin sanatsal uygulama becerilerinde de belirgin bir ilerleme kaydedilmiş ve öğrencilerin teknik yetenekleri ve ifade biçimleri konusunda daha yetkin hale geldikleri gözlemlenmiştir.

İkinci bölümde ise, öğretmenlerin farklılaştırılmış öğretim stratejilerini etkili buldukları ve öğrencilerin bu stratejilerle daha iyi motive oldukları

ve derse daha fazla odaklandıkları belirtilmiştir. Ancak, normal sınıf ortamlarında bu stratejilerin uygulanabilirliği konusunda bazı zorluklar olduğu ve bu stratejilerin daha verimli bir şekilde kullanılabilmesi için çeşitli önerilerin olduğu vurgulanmıştır.

Sonuç olarak, araştırma farklılaştırılmış öğretim stratejilerinin özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitimindeki gelişimlerine olumlu katkı sağladığını ve bu stratejilerin öğrencilerin sanatsal yeteneklerini ve düşünsel becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymuştur.

**Kadriye EPİK
(2023)**

“Resim Alanında
Üstün Yetenekli
Olan Öğrencilerin
Sanatsal Gelişimle-
rinde Aile Faktörü-
nün İncelenmesi”

Bu yüksek lisans tezinde, resim alanında üstün yetenekli öğrencilerin sanatsal gelişimlerinde ailenin etkisini incelemektedir. Bu kapsamda, öğrencilerin sanatsal yeteneklerinin keşfedilmesi, ortaya çıkarılması ve bu süreçte ailenin rolü araştırılmıştır.

Araştırma resim alanında üstün yetenekli olan öğrencilerin velileriyle yapılan görüşmeleri temel alarak gerçekleştirilmiş ve bu görüşmeler sonucunda şu bulgular elde edilmiştir: Veliler genellikle çocuklarının resim yeteneklerini 2-4 yaş aralığında fark etmiş ve bu yeteneklerin genellikle aileden kalıtsal olduğunu düşünmüşlerdir. Çocukların bireysel resim çalışmalarından, yeteneklerinin fark edildiği belirtilmiş; velilerin %99'u, çocuklarının resim yeteneğinin aileden geldiğini düşünmüştür. Veliler, çocuklarının akranlarından farklı ve özgün resim çalışmaları yaptığını gözlemlemiş; her veli, çocuğunun yaratıcı çalışmalar yaptığını ifade etmiş ve genellikle bu çalışmaların özgün tasarımlar içerdiğini belirtmiştir. Veliler, çocuklarının resim yeteneklerini geliştirmek için BİLSEM gibi kurumlarda eğitim almalarını istemiş; aynı zamanda çocuklarının yetenekleri konusunda özellikle malzeme ve yönlendirme konularında yardımcı olmuşlardır.

Araştırmanın sonuçları, üstün yetenekli çocukların resim alanındaki gelişiminde ailelerin ve eğitim kurumlarının önemli bir rol oynadığını göstermiş ve çocukların potansiyellerini geliştirmede ailenin ve eğitim sisteminin işbirliğinin önemini vurgulamıştır.

**Aslı GÖKALP
(2023)**

“Muğla İline Bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşleri”

Bu yüksek lisans tezinin amacı, Muğla iline bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, Muğla'daki merkezlerin bu alandaki var olan durumunu analiz etmeyi hedeflemektedir.

Bu araştırma, Muğla ilindeki görsel sanatlar eğitimine ilişkin yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşlerini incelemiştir. Sonuçlar, genel olarak yaşa, eğitim durumuna ve ilçelere göre görüşlerde belirgin farklılıklar olmadığını göstermektedir. Yöneticiler genellikle olumlu bir tutum sergilemişlerdir ancak yeni açılan merkezlerdeki durumun pek iç açıcı olmadığı belirlenmiştir. Öğretmenler, devletin özel yetenekli öğrenciler için okullar açması gerektiği konusunda görüş birliği içindedir. Öğrencilerin ve velilerin çoğunluğu da görsel sanatlar eğitime olumlu bakmaktadır.

Fiziksel donanım ve maddi destekler konusunda ise, yöneticiler ve öğretmenler genellikle olumlu görüş bildirmişlerdir ancak bazı eksikliklerin olduğu belirtilmiştir. Özellikle öğretmenlerin atölye donanımının yetersiz olduğuna dair endişeleri bulunmaktadır. Bu sonuçlar, görsel sanatlar eğitimine daha fazla yatırım yapılması ve öğretmenlerin daha fazla desteklenmesi gerektiğini göstermektedir.

Cinsiyet değişkeniyle ilgili olarak, genel olarak cinsiyetin görüşler üzerinde belirleyici bir etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Kadınlar ve

		erkekler arasında görüşlerde belirgin bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu bulgular, görsel sanatlar eğitimine ilişkin genel görüşlerin benzerlik gösterdiğini ve özel yetenekli öğrencilerin tanınması ve eğitimi konusunda daha özelleştirilmiş bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğini vurgulamaktadır.
Aleyna Damla OKUMUŞ (2023) “Bilim Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Steam Eğitimine Yönelik Algıları”	<p>Bu yüksek lisans tezinin amacı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin STEAM Eğitimine yönelik algılarını ve bu konudaki farkındalıklarını incelemektir. Çalışma, öğretmenlerin STEAM kavramına karşı tutumlarını, değerlendirmelerini ve güncel eğitim yaklaşımlarını ne ölçüde benimsediklerini anlamak için yapılmıştır. STEM Eğitimi kavramı, Bilim (Science), Teknoloji (Technology), Mühendislik (Engineering) ve Matematik (Mathematics) kelimelerinin baş harflerinden oluşurken, son yıllarda Sanat (Art) kavramının da eklenmesiyle STEAM olarak adlandırılmıştır. Bu eğitim yaklaşımı, çocuklara küçük yaşlardan itibaren fen, teknoloji, mühendislik, sanat ve matematik arasında bağlantılar kurma, sorgulama, problem çözme, araştırma yetenekleri kazandırarak estetik bakış açısı ve ürün geliştirme becerilerini desteklemeyi amaçlar.</p> <p>Araştırma aynı zamanda, Milli Eğitim Bakanlığı'nın üstün yetenekli bireyi zeka, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik gibi</p>	<p>Araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Bilim Sanat Merkezlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin STEAM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Sanat, Matematik) eğitimine yönelik farkındalıklarını, uygulamalarını, tutumlarını ve değerlendirmelerini yaş değişkeni üzerinden incelemiştir. Yaşın öğretmenlerin görüşleri üzerinde genel olarak etkili olmadığı ancak uygulama düzeyinde genç öğretmenler ile deneyimli öğretmenler arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Genç öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda daha yetkin olduğu ve STEAM konularında daha aktif oldukları gözlemlenmiştir.</p> <p>Cinsiyet, görev yılı, STEAM eğitimi alma durumu gibi diğer değişkenler incelendiğinde ise cinsiyetin, görev yıllarının ve eğitim alma durumunun öğretmenlerin STEAM eğitimine yönelik algıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Ancak görev yılları arttıkça öğretmenlerin STEAM eğitimini benimseme ve uygulama konusunda olumlu görüşlerinin arttığı belirlenmiştir.</p> <p>Araştırma sonuçları, öğretmenlerin genel olarak STEAM eğitime yönelik farkındalık düzeylerinin yüksek olduğunu ancak uygulamalarda ve teknoloji kullanımında bazı</p>

alanlarda yüksek performans gösteren birey olarak tanımlandığını ve bu öğrencilerin bilim ve sanat merkezlerinde yeteneklerini geliştirmeyi hedeflediğini vurgular. Öğrencilerin 21. yüzyıl gereksinimlerine uygun eğitim alabilmeleri için öğretmenlerin güncel eğitim programlarında STEAM yaklaşımına yer vermesi gerektiği üzerinde durulur. Görsel sanatlar öğretmenlerinin bu eğitim modeline ne kadar hakim oldukları ve özel yetenekli öğrencilerin Görsel Sanatlar derslerinde STEAM Eğitiminin kullanılması konusundaki tutumları bu çalışmanın odak noktasıdır.

eksiklikler olduğunu ortaya koymaktadır. Öneriler arasında öğretmenlerin güncel eğitim yaklaşımlarını takip etmeleri, STEAM eğitimi konusunda daha fazla bilgi edinmeleri, kurumlar arası iş birliğinin artırılması ve materyal/ortamların uygun hale getirilmesi gibi konular yer almaktadır.

Bu çalışma, görsel sanatlar öğretmenlerinin STEAM eğitimine ilişkin algılarını anlamak ve daha etkili eğitim stratejileri geliştirmek amacıyla önemli bir katkı sağlamaktadır.

Abdullah YALÇIN (2023)

“Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Öğrencilerinde Yaratıcı Düşünme Tekniklerinin Yaratıcılığa Etkisi”

Bu yüksek lisans tezinin amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim alan özel yetenekli 11-13 yaş arası öğrencilere görsel sanatlar dersinde araştırmacının uygulayacağı yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrencilerin yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerilerine etkisini incelemektir.

"Farklı Düşün" teması altında yapılan incelemelerde, görsel sanatlar dersinde kullanılan yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrenciler üzerinde olumlu etkileri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin derse daha aktif katılımı, problem çözme yeteneklerinin artması, hayal gücünün teşvik edilmesi ve özgün ürünler ortaya koymaları gibi sonuçlar elde edilmiştir.

Öğrencilerin verdiği cevaplar, yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Etkinlikler sırasında yaşanan bazı zorluklara rağmen, genel olarak olumsuz bir etki gözlenmemiştir.

Yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrenci çalışmalarına etkisi incelendiğinde, öğrencilerin sanatsal çalışmalarının özgün ve yaratıcı olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerde yaratıcılık potansiyellerinin geliştirilmesi ve sanatsal ürünlerin ortaya çıkarılması,

yaratıcı düşünme tekniklerinin önemini vurgulamaktadır.

Öğrencilerin yaşantılarındaki farklı deneyimlerin genişletilmesi ve yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi, eğitim sürecinde özel yetenekli çocuklar için özel uygulamaların gerekliliğini ortaya koymaktadır. Yaratıcı düşünme tekniklerinin eğlenceli bir ortamda kullanılması ve öğrencilerin olağanın dışında çözümler üretmelerine fırsat tanınması, esnek öğretme-öğrenme süreci için önemlidir.

Genel olarak, çalışma yaratıcı düşünme tekniklerinin görsel sanatlar dersinde özel yetenekli öğrencilerin yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerilerine olumlu etkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu tekniklerin öğretim sürecinde etkin bir şekilde kullanılması, öğrencilerin yaratıcılık potansiyellerini geliştirmeye ve özgün ürünler ortaya koymalarına katkı sağlayabilir.

**Canan KARTI
(2023)**

“Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Soyut Kavramlara Yönelik Sembolik Anlatımları: Bilsem Örneği”

Bu yüksek lisans tezinde, özel yetenekli öğrencilerin soyut düşünme becerileriyle görsel sanatlar aracılığıyla duyu ve düşüncelerini sembolik bir şekilde ifade etme sürecini incelenmektedir. Öğrencilerin karmaşık ve soyut konuları, ahlaki değerleri, toplumsal meseleleri ve dünya sorunlarını sembolik anlatımlarla görsel sanat çalışmalarında nasıl yansıttıklarını anlamak amaçlanmıştır.

Bu araştırmada, veri toplama sürecinde gözlem, görüşme ve doküman inceleme teknikleri kullanılmıştır. Öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler, tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiş ve öğrencilerin sembolik anlatım diline başvurarak duyu ve düşüncelerini nasıl ifade ettikleri üzerinde odaklanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, özel yetenekli öğrencilerin soyut düşünme becerileri gelişmiş ve sembolik anlatımı etkin bir şekilde kullanabilmektedirler. Öğrencilerin görsel sanat çalışmalarında kullandıkları semboller, kişisel, toplumsal, evrensel veya ahlaki içerikler taşımaktadır ve bu

çalışmaların detaylı analizi yapılmıştır. Öğrencilerin duyarlılık düzeyi yüksek olup toplumsal sorunlara eleştirel bir bakış açısıyla yaklaştıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin görsel ifade becerileri ve sembolik anlatımı kullanma istekleri üzerinde de durulmuştur.

Araştırmanın genel çıkarımı, görsel sanatların özel yetenekli öğrencilerin duygu, düşünce ve fikirlerini ifade etme süreçlerinde önemli bir araç olduğudur. Öğrencilerin sembolik anlatım becerilerinin geliştirilmesi, sanat eğitimindeki etkinliğin artırılması ve öğrencilerin yaratıcı potansiyellerinin desteklenmesi için daha fazla vurgulanması gereken bir konudur. Bu tür araştırmaların, eğitim programları ve öğretim yöntemleri üzerinde olumlu etkiler yaratabileceği düşünülmektedir.

**Asena ÖZYURT
(2023)**

“Edmund Burke Feldman’ın Pedagojik Sanat Eleştirisi Modelinin Üstün Yetenekli Çocukların Resimlerine Yansıması”

Bu araştırmanın amacı, görsel sanatlar alanında üstün yetenekli çocukların yaptıkları resimlerde, sanat eğitiminde kullanılan Edmund Burke Feldman'ın pedagojik sanat eleştirisi modeli ile görsel algılarında, eleştirel ve estetik düşünme becerilerinde gelişim gösteren durumların saptanması ve çocukların yapmış oldukları resimlere yansıyan etkilerin, değişim ve gelişimlerinin incelenmesidir.

Bu araştırmanın sonucu, görsel sanatlar alanında üstün yetenekli çocukların resimlerinde, Edmund Burke Feldman'ın pedagojik sanat eleştirisi modeli kullanılarak görsel algılarında, eleştirel ve estetik düşünme becerilerinde belirgin bir gelişim olduğunu gösteriyor. Özellikle Feldman'ın modelinin uygulanmasıyla çocukların sanat anlayışlarının derinleştiği ve estetik değerlendirme yeteneklerinin arttığı saptanmıştır. Araştırma, üstün yetenekli çocukların sanat alanında daha nitelikli ve özgün çalışmalar yapabilecekleri bir ortamın sağlanmasının önemini vurgulamaktadır. Bu çalışma, Feldman pedagojik sanat eleştirisi modelinin üstün yetenekli çocukların sanatsal gelişiminde etkili bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

**Özge ERİNÇ ŞİMŞEK
(2023)**

Bu araştırmanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren özel yetenekli

Araştırmanın sonucu, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren özel yetenekli öğrencilerin eğitimine

“Atatürk Döneminde Özel Yetenekli Öğrencilerin Tespiti Ve Eğitimi”

öğrencilerin eğitimini iki aşamada ele alarak, Atatürk döneminde bu öğrencilerin nasıl seçildiğini, hangi eğitimleri aldıklarını ve ülkemize ne tür katkılar sağladıklarını belirlemektir. Araştırma, özel yetenekli öğrencilerin tanımlanması, seçilmesi, eğitimleri ve ülkeye katkıları üzerine odaklanarak tarihsel bir süreci incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, üstün/özel yetenek kavramlarının kapsamı, öğrencilerin tarihsel süreçte nasıl belirlendikleri ve hangi eğitimlere tabi tutuldukları araştırılmaktadır. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra üstün/özel yetenekli öğrencilerle ilgili yapılan çalışmalarda yeniliklerin belirlenmesi ve bu öğrencilerin bilimsel ve sanatsal gelişime katkılarının gösterilmesi de çalışmanın amaçları arasındadır. Bu araştırma, tarihsel bir bakış açısıyla üstün/özel yeteneklilerin eğitim sürecine ve ülkeye katkılarına odaklanarak eksik kalmış bir alanı ele almaktadır.

yönelik tarihsel bir bakış açısı sunmaktadır. Araştırma, özel yetenekli öğrencilerin seçilmesi, eğitimleri ve ülkeye katkıları üzerine odaklanarak önemli tespitlerde bulunmuştur. Sonuçlar, özel yetenekli öğrencilerin Atatürk döneminde nasıl seçildiği ve hangi eğitimleri aldıklarını açıklamakta ve bu öğrencilerin ülkenin bilimsel ve sanatsal gelişimine yaptıkları katkıları vurgulamaktadır. Araştırma, üstün/özel yeteneklilerin eğitim sürecine ve ülkeye katkılarına ilişkin tarihsel bir perspektif sunarak bu alandaki eksiklikleri ele almış ve bu öğrencilerin eğitim tarihindeki önemli bir yere sahip olduğunu göstermiştir.

Sıla BALIM (2023)

“STEAM Etkinliklerinin Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerileri, Sanatsal Görme Biçimleri ve Bilimsel Yaratıcılıklarına Etkisi”

Bu araştırmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde devam eden üstün/özel yetenekli tanımlanmış 5., 6. ve 7. sınıf öğrencileriyle STEAM bütünlük öğrenme modeliyle hazırlanan etkinliklerin etkisini belirlemektir. Araştırma, öğrencilerin bilimsel süreç becerileri, sanatsal görme biçimleri, bilimsel yaratıcılıkları ve kavramsal anlamalarına etkilerini incelemektedir.

Araştırma, karma yarı deneysel bir desen kullanarak STEAM bütünlük öğrenme modeliyle gerçekleştirilen etkinliklerin etkililiğini değerlendirmektedir. Nicel ve nitel veriler kullanılarak yapılan analizler sonucunda, etkinliklerin öğrencilerin bilimsel yaratıcılık becerilerinde anlamlı bir gelişme sağladığı ve sanatsal becerilerini desteklediği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin kavramsal bilgi düzeylerinde de bir gelişim tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, STEAM bütünleşik öğrenme modeliyle tasarlanan öğretim modüllerinin öğrencilerin kavramsal bilgiyi güçlendirdiği, sanatsal becerilerini desteklediği ve yaratıcılıklarını geliştirdiği görülmüştür. Bu nedenle, gelecekte daha fazla nitelikli araştırmaların yapılması ve elde edilen sonuçların öğretim ortamlarında kullanılması önerilmektedir.

Merve ADIGÜZEL ULUTAŞ
(2024)
“Üstün Yetenekli Öğrencilere Yönelik Mühendislik Tasarım Sürecinin Uygulanması: Bilsem Örneği”

Bu çalışmanın amacı, üstün yetenekli öğrencilerin mühendislik tasarım sürecini geliştirmek için yapılan eğitim programlarını incelemektir. Özellikle STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) disiplinlerindeki bilgi ve beceri düzeylerini artırmaya yönelik atılımların etkilerini değerlendirmek üzerine odaklanmıştır.

Araştırmanın sonucunda, üstün yetenekli öğrencilerin mühendislik tasarım sürecini genel olarak hedeflenen düzeyde gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Ancak, bazı grupların belirli aşamalarda daha düşük performans sergilediği görülmüştür. Öğrenci ve öğretmenlerin genel olarak olumlu görüş bildirdiği ve mühendislik tasarım sürecine dayalı etkinliklerin üstün yetenekli öğrenciler için kaliteli eğitim ortamları oluşturabileceği sonucuna varılmıştır. Bu tür tasarım odaklı öğretim ortamlarının, üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine daha fazla gereklilik taşıdığı vurgulanmıştır.

Tablo 4.8’de İncelenen tezlerin amaç ve sonuçlarına detaylı olarak yer verilmiştir.

Tablo 4.9.’da “incelenen tezlerin amaç ve sonuçları arasında ilişki var mıdır?” Sorusuna cevap verilmiştir. İncelenen tüm tezlerin amaç ve sonuçları arasında anlamlı ilişki olup olmadığı bu tabloda net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4.9. Türkiye’de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yazılan lisansüstü tezlerin amaç ve sonuçları arasındaki ilişki var mıdır?

Tezler	Amaç-Sonuçları Arasındaki İlişki
Taner SARIÇAM (2005) “İlköğretim Öğrencileri Arasında Özel Resim Yeteneği	Özetle, çalışmanın amacı olan özel yetenekli öğrencilerin tespit edilmesi ve yönlendirilmesi süreciyle ilgili olarak, resim yeteneği olan öğrencilerin tespit edilmesinde resim öğretmenlerinin daha etkin olduğu ve özel

<p>Olanların Tespit Edilip Yönlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma.”</p>	<p>bir yöntem uygulama oranlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar, çalışmanın amacını destekler niteliktedir çünkü araştırma, bu öğrencilerin tespiti ve yönlendirilmesi sürecinde resim öğretmenlerinin önemini ve etkinliğini vurgulamayı amaçlamıştır.</p>
<p>Çağla GÜR (2006) “Sanat Eğitim programının üst sosyo-ekonomik düzeyden gelen altı yaş üstün yetenekli çocukların çizim becerilerine etkisi”</p>	<p>Bu çalışmanın amacı ile sonuçları arasında doğrudan bir ilişki vardır çünkü çalışma, Sanat Eğitim Programının çocukların çizim becerileri üzerindeki etkisini belirlemeyi hedeflemiştir ve sonuçlar bu programın etkinliğini göstermektedir. Araştırmanın amacı programın etkisini ölçmekken, elde edilen sonuçlar programın çizim becerileri üzerinde olumlu etkileri olduğunu doğrulamaktadır. Sonuçlar, programın amacının başarıyla gerçekleştiğini ve çocukların çizim becerilerini geliştirmede etkili bir araç olduğunu göstermektedir.</p>
<p>Birgül COŞKUN (2007) “Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi İle İlgili Öğretmen Görüşleri Ve Değerlendirilmesi”</p>	<p>Bu çalışmanın amacı ve sonuçları uyumludur çünkü araştırma, Güzel Sanatlar Liseleri ile BİLSEM’lerde görev yapan resim öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklara yönelik sanat eğitimi konusundaki görüşlerini belirlemeyi ve mevcut durumu incelemeyi amaçlamıştır. Sonuçlar, öğretmenlerin üstün yetenekli çocuklara sanat eğitimi verirken özel eğitim almış olmalarının önemine vurgu yaparak, bu konudaki farklılıkları ortaya koymuştur. Bu nedenle, araştırmanın amacı ile sonuçları arasında bir uyum söz konusudur çünkü sonuçlar amaca ulaşmak için yapılan çalışmanın doğruluğunu ve anlamlılığını desteklemektedir.</p>
<p>Özlem ÖZTÜRK AYHAN (2008) “Üstün Yetenekli Çocuklarda Çizgisel Gelişim (9-12 Yaş Grubu Çocuklar Üzerine Bir Araştırma)”</p>	<p>Bu çalışmanın amacı ve sonuçları uyumludur. Çalışmanın amacı, 9-12 yaş aralığındaki üstün yetenekli çocukların çizgisel gelişimlerini incelemek ve bu gelişimler hakkında bilgi edinmektir. Sonuçlar incelendiğinde, somut ve soyut resimler arasında önemli farklılıklar olduğu ve çocukların çizgisel gelişim evrelerinde çeşitlilik gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlar, çalışmanın amacına ulaşıldığını ve üstün yetenekli çocukların çizgisel gelişimlerini anlamak için etkili bir araştırma yapıldığını göstermektedir. Dolayısıyla, çalışmanın amacı ile sonuçları arasında bir uyum söz konusudur çünkü sonuçlar, amacın doğruluğunu ve anlamlılığını desteklemektedir.</p>
<p>Hasan YILDIZ (2010)</p>	<p>Bu çalışmanın amacı ve sonucu uyumludur. Çalışmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinin üstün yetenekli</p>

“Üstün Yeteneklilerin Eğitimi-
minde Bir Model Olan Bilim
ve Sanat Merkezleri (Bilsem-
ler) Üzerine Bir Araştırma”

bireylere yönelik yapı, işleyiş ve amaçlarını inceleyerek, bu merkezlerin kuruluş hedeflerine ne kadar uygun olduğunu değerlendirmektir. Sonuçlar incelendiğinde, resim öğretmenlerinin üstün zekâ ve üstün yetenek kavramlarını nasıl algıladıkları ve bu kavramların sanat eğitiminde nasıl tanımlandığı konusunda önemli bilgiler elde edilmiştir. Özellikle, resim öğretmenlerinin çoğunluğunun üstün yetenekli çocuklara sanat eğitimi verecek öğretmenlerin özel eğitim almaları gerektiği görüşünde olmaları, çalışmanın amacına uygun bir şekilde özel eğitim ihtiyacının vurgulanmasıyla uyumludur. Ayrıca, öğretmenlerin sanat eğitimine uygun bir mimari yapı, artırılmış ders süreleri ve gerekli araç-gereçlerin sağlanması gerektiği konusundaki görüşleri de amacın doğrultusunda bir destek sağlamaktadır. Dolayısıyla, çalışmanın amacı ve sonucu birbirini tamamlayarak çalışmanın tutarlılığını ve anlamını güçlendirmektedir.

Burak YAVUZYILMAZ
(2012)

“Bilim ve Sanat Merkezlerine
Devam Eden 7-11 Yaş Üstün
Yetenekli Çocuklara Verilecek
Saat Eğitiminin Niteliği”

Bu çalışmanın amacı ve sonucu uyumludur. Çalışmanın amacı, üstün yetenekli çocukların içsel güçlerini geliştirerek kendilerini, toplumu ve yaşamı anlamlandırma yeteneği kazanmalarını destekleyen sanat eğitiminin rolünü incelemektir. Sonuçlar incelendiğinde, Bilim ve Sanat Merkezleri'nde uygulanan üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu ve öğretmenlerin bu programa destek verdiği belirlenmiştir. Bu, çalışmanın amacıyla uyumlu bir şekilde, sanat eğitiminin üstün yetenekli çocukların içsel güçlerini geliştirmelerine ve yaşamı anlamlandırmalarına nasıl katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin plastik sanatlarda uzmanlıklarıyla öğrencilere yeni fikirler üretmeyi teşvik etmeleri ve üretim süreçlerinde teknolojiden faydalanmaları, çalışmanın amacı doğrultusunda üstün yetenekli çocukların analitik düşünme becerilerini artırıcı etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin BİLSEM'de aldıkları eğitimin günlük yaşamlarında faydalı olduğunu düşünmeleri ve programın zekâ seviyelerine uygun ve ilgi çekici bir şekilde düzenlendiğini belirtmeleri, amacın başarılı bir şekilde gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Ancak bazı BİLSEM'lerde öğrencilerin başarı fırsatlarının düşük olması, ders kitaplarının yetersizliğinden kaynaklanıyor olabilir. Bu durum, çalışmanın

sonucuyla uyumlu olarak, üstün yetenekli çocukların potansiyellerini tam anlamıyla kullanabilmeleri için eğitim materyalleri ve fırsatlarının yeterli olması gerektiğini göstermektedir. Velilerin kaygılarını azaltmak için BİLSEM'lerde yeterli personel ve etkili eğitim programlarına odaklanması gerektiği, çalışmanın sonucuyla uyumlu olarak vurgulanmıştır. Dolayısıyla, çalışmanın amacı ve sonucu birbirini tamamlayarak, üstün yetenekli çocukların eğitiminde sanatın önemine ve desteklenmesi gereken alanlara ışık tutmaktadır.

Hüda SAYIN YÜCEL
(2012)

“Bilim ve Sanat Merkezlerinde Sanat Alanında Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımına Göre Hazırlanan Görsel Sanatlar Eğitimi Uygulamasının Bir Değerlendirmesi”

Bu çalışmanın amacı ve sonuçları birbiriyle uyumludur. Çalışmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla sunulan resim eğitim uygulamasının değerlendirilmesini içermektedir. Sonuçlara göre, bu proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla hazırlanan görsel sanat projeleri başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin bir dizi önemli yetenek ve beceride gelişme gösterdiği görülmüştür. Öncelikle, öğrencilerin motivasyonlarında artış gözlemlenmiştir. Bu, öğrencilerin projeye katılımı ve ilgisi üzerinde olumlu bir etki olduğunu göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin sunum yapma, sorumluluk alma, eleştirel düşünme, sosyal etkileşim ve araştırma yeteneklerinin geliştiği belirlenmiştir. Bu da proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin çok yönlü gelişimini desteklediğini göstermektedir. Öğrenenlerin keyif aldığı ve katılımcıların sorumluluklarının arttığı gözlemlenmiştir. Bu durum, öğrenme sürecinin daha etkili ve anlamlı hale geldiğini işaret eder. Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının, öğrencilerin aktif katılımını teşvik ettiği ve öğrenmeyi daha özgür ve kişisel bir deneyim haline getirdiği sonucuna varılabilir. Dolayısıyla, çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında bir uyum bulunmaktadır, çünkü amacı doğrultusunda değerlendirilen proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrenciler ve öğretmenler için olumlu sonuçlar doğurduğu görülmüştür.

Mehmet Ali GENÇ
(2013)

“Üstün Yetenekli Öğrencilerin Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinlerarası Öğretim Etkinliklerinin

Bu çalışmanın amacı ve sonuçları uyumludur. Çalışmanın amacı, Konya Bilim ve Sanat Merkezi'nde uyum dönemi için disiplinlerarası etkinlikler ile görsel sanatlar eğitiminde üstün yetenekli öğrencilerin performansını araştırmaktır. Sonuçlara göre, bu çalışma kapsamında yapılan değerlendirmede öğrenci gruplarının velilerinin genellikle eğitilmiş ve yüksek gelir düzeyine sahip

Değerlendirilmesi (Konya
Bilsem Örneği)”

olduğu belirlenmiş, öğrencilerin öğrenme yeteneklerinin genel olarak iyi olduğu ve sanat alanında bazı öğrencilerin üstün yetenek gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmacının rehberlik ve danışmanlık rolüyle disiplinlerarası etkinliklerin öğrencilerde yaratıcı düşünme, problem çözme ve diğer becerilerin gelişimine katkı sağladığı belirlenmiştir. Öğrencilerin ilgi ve katılımının yüksek olduğu ve bu etkinliklerin iş birliği, paylaşma, sorumluluk, motivasyon ve iç denetim gibi konularda olumlu etkiler yarattığı gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, araştırmanın amacı olan disiplinlerarası etkinliklerin öğrencilerin performansı üzerindeki etkisini değerlendirmeyi ve bu tür etkinliklerin faydalarını ortaya koymayı başardığını göstermektedir. Dolayısıyla, çalışmanın amacı ve sonuçları arasında bir uyum bulunmaktadır çünkü amaç doğrultusunda yapılan araştırma sonuçları, disiplinlerarası etkinliklerin öğrencilerin performansını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Abdulkadir TUNCAY
(2015)

“Enderun Mektebi İle Bilim
Ve Sanat Merkezlerindeki
Üstün Yetenekli Öğrencilere
Verilen Fen Bilimleri Eğitiminin
Karşılaştırılması”

Bu çalışmanın amacıyla sonuçları arasında uyumlu bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, Enderun Mektebi'nde ve Bilim ve Sanat Merkezleri'nde üstün yetenekli öğrencilere verilen fen bilimleri eğitimini karşılaştırmaktır. Sonuçlara göre, her iki kurumda da öğrenci seçimi ve amaçları arasında benzerlikler bulunmaktadır, özellikle kendini ispatlama, başarı gösterme ve ahlâki değerler kazandırma gibi ortak noktalar vurgulanmaktadır. Ayrıca, öğretmen seçimi de her iki kurumda mevcut yasalara göre yapılmaktadır. Ancak, çalışmanın sonuçlarına göre fen bilimleri eğitimi açısından belirgin bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde fen bilimleri eğitimi Proje Tabanlı olarak yapılmaktadır, ki bu Enderun Mektebi'nden farklılık göstermektedir. Bu sonuçlar, çalışmanın amacı doğrultusunda her iki kurumun benzerliklerini ve farklılıklarını açıkça ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında uyumlu bir ilişki bulunmaktadır.

Filiz KANSU ÇELİK
(2015)

“Üstün Zekalı Bireylerin
Görsel Sanatlar Eğitimine
İlişkin Tutumlarının

Bu çalışmanın amacı ve sonuçları arasında uyumlu bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, görsel sanatlarda yetenekli üstün zekâlı bireylerin toplumdaki önemini vurgulamak ve onların özel eğitime ihtiyacının olduğunu belirtmektir. Bu amaç doğrultusunda, ülkemizin doğu ve batı bölgelerinden örnek alınarak, görsel

İncelenmesi (Şanlıurfa Ve İstanbul İli Örneği)”

sanatlar dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla bir araştırma yapılmıştır.

Sonuçlara göre, İstanbul'dan ve Şanlıurfa'dan örnek alınan üstün zekâlı bireylerin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumları arasında yaş, anne-baba eğitim durumu, ailenin geliri, cinsiyet ve ailede sanatla ilgilenen birine sahip olma durumu arasında farklılaşmalar bulunmuştur. Bu sonuçlar, amacın doğruluğunu ve önemini vurgulamaktadır; yani üstün zekâlı bireylerin tutumları üzerinde çeşitli faktörlerin etkisi olduğunu ve bu faktörlerin incelenmesinin önemli olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, sonuçlarda İstanbul ilindeki üstün zekâlı bireylerin Şanlıurfa ilindeki üstün zekâlı bireylere göre görsel sanatlar dersine ilişkin tutum ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu da İstanbul ve Şanlıurfa gibi farklı bölgelerdeki üstün zekâlı bireylerin tutumları arasında farklılıkların olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında bir uyum ve doğruluk bulunmaktadır.

Mustafa ÖĞÜNMEZ
(2015)

“Üstün Yetenekli Öğrencilerde Sanatsal Gelişim Özellikleri”

Bu çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, 12-14 yaş grubundaki üstün yetenekli öğrencilerin sanatsal gelişim düzeylerinin belirlenmesi ve sanatsal gelişim kriterlerine uygunluğunun incelenmesidir. Araştırmada, öğrencilerin resimlerinin renk, mekân, oran ve hareket açısından analiz edilerek sanatsal gelişim kriterlerine uygunluğu değerlendirilmiştir.

Sonuçlara göre, üstün yetenekli öğrencilerin sanatsal gelişim özellikleri incelendiğinde, renk, mekân, oran ve hareket açısından sanatsal gelişim kriterlerine uygun bir şekilde çalışmalar üretme yeteneklerine sahip oldukları görülmüştür. Bu sonuçlar, araştırmanın amacıyla uyumludur çünkü amacı belirlenen kriterlere uygunluğu değerlendirerek öğrencilerin sanatsal gelişim düzeylerini belirlemektir.

Özellikle, çalışma sonucunda üstün yetenekli öğrencilerin normal öğrencilerle benzer bir sanatsal gelişim gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu da çalışmanın amacına ulaşıldığını ve üstün yetenekli öğrencilerin sanatsal gelişim düzeylerini objektif bir şekilde değerlendirdiğini göstermektedir. Sonuç olarak, çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Fatih KARİP**(2016)**

“Farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Öğretiminin 7. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı, Tutum ve Çalışmalarına Etkisi”

Bu çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın odak noktası, farklılaştırılmış bir görsel sanatlar öğretim programının ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına, tutumlarına ve çalışmalarına olan etkisini incelemektir. Sonuçlar, farklılaştırılmış öğretim programının öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir.

Çalışmanın sonuçlarına göre, deney grubu öğrencilerinin akademik başarılarında kontrol grubuna göre daha yüksek bir artış gözlemlenmiştir. Bu durum, farklılaştırılmış öğretim programının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını göstermektedir. Ayrıca, deney grubu öğrencilerinin derslere yönelik tutumlarında da anlamlı bir artış olduğu belirlenmiştir. Bu da farklılaştırılmış öğretim programının öğrencilerin derslere olan ilgi ve tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Bu sonuçlar, çalışmanın amacıyla uyumludur çünkü amacı, farklılaştırılmış öğretim programının öğrencilerin akademik başarılarına, tutumlarına ve çalışmalarına olan etkisini belirlemektir. Sonuç olarak, çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ve çalışmanın amacına ulaşıldığı söylenebilir.

Başak BİLGİLİ**(2017)**

“Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş ve Tutumları”

Araştırmanın sonuçları, araştırmanın amacıyla uyumludur çünkü amaç, öğrencilerin bu derslere yönelik tutumlarını ve görüşlerini belirlemektir. Sonuçlar, öğrencilerin Görsel Sanatlar ve Müzik derslerindeki etkinlikleri sevdiklerini ve öğrendiklerinden sonra sanata ilgi duymaya başladıklarını göstermektedir. Araştırmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ve araştırmanın amacına ulaşıldığı söylenebilir.

Atilla ŞİRİN**(2018)**

“Görsel Sanatlar Alanında Üstün (Özel) Yetenekli Çocukların Tanılanmasında Kullanılacak Kriterlerin Uzman Görüşleriyle Belirlenmesi”

Bu araştırmanın amacı, üstün yetenekli çocukların sanat alanında doğru tespit edilmesi ve eğitilmesinin toplumlar için önemini vurgulamak ve bu doğrultuda kullanılacak kriterleri belirlemektir. Sonuçlar, cinsiyetin doğrudan sanatsal yetenek üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığını gösteriyor. Ancak, kültürel değerler ve toplumdaki cinsiyet yargıları, çocukların yeteneklerini keşfetme, yönlendirme ve geliştirme süreçlerinde etkili olabilir. Araştırmanın sonuçları, çocukların sanatsal yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesinde çevresel

faktörlerin (örneğin, eğitim olanakları, destekler, zenginleştirilmiş çevreler) önemini vurguluyor. Bu noktada, araştırmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki var çünkü amacı, bu faktörleri belirleyerek üstün yetenekli çocukların doğru şekilde tanınmasını ve eğitimlerini sağlamak. Sonuçlar da bu faktörlerin önemini vurgulayarak amaçla uyumlu bir şekilde çocukların yeteneklerinin geliştirilmesinde dikkate alınması gerektiğini gösteriyor. Araştırmanın sonuçları, çocukların yeteneklerinin gelişiminde çevresel faktörlerin önemini vurgulayarak amaçla uyumlu bir şekilde çocukların yeteneklerinin geliştirilmesinde dikkate alınması gerektiğini gösteriyor.

Gülşah ARPACIOĞLU

(2019)

“Üstün Yetenekli Resim Öğrencilerinin Sanatsal Düzenleme Öğelerine Yönelik Metaforik Algıları”

Bu araştırmanın amacı, üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar/resim dersinde kullanılan sanatsal düzenleme öğelerini nasıl algıladıklarını ve bu öğeleri nasıl metaforlarla ilişkilendirdiklerini anlamaktır. Sonuçlar, öğrencilerin bu sanatsal öğeleri çeşitli benzetmelerle tanımladıklarını ve özellikle ton metaforunun sıkça kullanıldığını gösteriyor. Metaforlar genellikle somut nesnelere ilişkilendirilmiş ve öğrencilerin duygularını ve yaşantılarını ifade etmek için kullandıkları belirtilmiştir. Yani, çalışmanın amacı olan öğrencilerin sanatsal düzenleme öğelerini metaforlarla nasıl anlamlandırdıklarını ve bu metaforların öğrencilerin duygularını ve yaşantılarını nasıl yansıttığını anlamaya yönelik sonuçlarla uyumlu bir ilişki içinde olduğunu söyleyebiliriz. Bu metaforlar, öğrencilerin sanatsal ifade biçimlerini daha derinlemesine anlamamıza yardımcı olabilir.

Yelda USAL

(2019)

“Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine Yönelik Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşleri”

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'deki Bilim ve Sanat Merkezleri'nde üstün yetenekli çocuklara yönelik Görsel Sanatlar programının değerlendirilmesi ve merkezlerdeki yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin görüşlerini içeriyor. Ayrıca, üstün yeteneklilerin tanınması ve eğitimi konusundaki eksikliklerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Sonuçlar incelendiğinde, yöneticilerin ve öğretmenlerin fiziki donanımın ve ders saatlerinin yetersiz olduğunu belirttikleri görülüyor. Öğrencilerin ise seçmeli derslerde Görsel Sanatlar'ın önemini vurguladığı ve atölye dışı alanlara erişimi önemsendiği belirtiliyor. Velilerin de eğitim programlarının iyileştirilmesi gerektiğine vurgu yaptıkları ve tanılama süreçlerinin güncellenmesi gerektiğini belirttikleri

görülyüyor. Bu sonuçlar, araştırmanın amacıyla uyumlu bir şekilde, Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar eğitiminin kalitesini artırmak için fiziki altyapının güçlendirilmesi, ders saatlerinin artırılması, eğitim programlarının geliştirilmesi ve tanılama süreçlerinin revize edilmesi gerektiğini önermektedir. Dolayısıyla, araştırmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Cihangir HÜR

(2019)

“Üstün - Özel Yetenekli Çocuklara Yönelik Görsel Sanatlar Eğitiminde Atık Malzeme Kullanımı (Manisa İli Bilsem Örneği)”

Bu araştırmanın amacı, özel yetenekli çocukların Bilim ve Sanat Merkezleri'nde atık malzemelerle yaptıkları çalışmaları değerlendirmektir. Öğrenci ve uzman görüşlerini içeren çalışma, atık malzemelerin görsel sanatlar eğitimindeki kullanımının önemli faydalar sağladığını ortaya koymaktadır. Özellikle, atık malzemelerin kullanımının öğrencilerin yaratıcılığını ve çevre bilincini geliştirdiği belirtilmiştir. Araştırmanın sonuçları, atık malzemelerin görsel sanatlar eğitiminde etkili bir şekilde kullanılmasının öğrencilerin sanatsal yeteneklerini desteklediğini ve çevre bilincini artırdığını göstermektedir. Bu nedenle, çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Dilek GÜNEŞ EGİN

(2019)

“Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Ortaokul 5-8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi”

Bu çalışmanın amacı, Diyarbakır BİLSEM'deki ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik görüşlerini belirlemektir. Sonuçlara göre, öğrenciler genel olarak dersi olumlu değerlendirmekte ve motivasyonlarını artırdığını, sanatsal yeteneklerini geliştirdiğini ve duygusal açıdan destek sağladığını düşünmektedirler. Ancak, dersin işleme şeklinde bazı eksiklikler olduğu ortaya çıkmıştır. Örneğin, atölye imkanlarının yetersizliği ve kültürel miras öğrenme alanındaki eksiklikler belirtilmiştir. Sonuç olarak, çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır çünkü sonuçlar amacın doğruluğunu ve önemini desteklemektedir. Araştırma, görsel sanatlar dersinin öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olduğunu ve bu alanda iyileştirmelerin yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Ferhat UVACIKLIOĞLU

(2019)

“Ödülün Yaratıcılığa Etkisi: Özel Yetenekliler Eğitiminde Teknoloji Ve Tasarım Dersi Örneği”

Bu çalışmanın amacı, özel yetenekli öğrencilerin yaratıcı düşünme becerisi üzerinde teknoloji ve tasarım dersi etkinliklerinde kullanılan ödülün etkisini incelemektir. Sonuçlara göre, ödülün belirgin bir şekilde vurgulandığı deney grubu ile kontrol grubu arasında yaratıcılık düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu durum, ödülün yaratıcılığı artırmada etkili bir faktör

olduğunu göstermektedir. Ancak, diğer etkinliklerde yapılan değerlendirmelerde benzer bir farklılık gözlenmemiştir, yani ödülün etkisi diğer durumlarda belirgin değildir. Bu sonuçlar, çalışmanın amacıyla anlamlı bir ilişki içerir çünkü ödülün sunum biçiminin yaratıcılığı etkileyebileceğini gösterirken, aynı zamanda bu etkinin sadece belirli koşullarda geçerli olduğunu belirtir. Araştırma, ödülün sunum biçiminin yaratıcılığı etkileyebileceğini ancak bu etkinin tüm durumlarda aynı şekilde olmadığını ortaya koymaktadır.

Engin BAYRA

(2020)

“Özel Yetenekli Öğrencilerin Üst Düzey Düşünme Becerileri, Teknoloji ve Tasarıma Yönelik Eğitim Teknolojileri Öz Yeterlikleri”

Bu araştırmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören özel yetenekli öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri ile teknoloji ve tasarıma yönelik eğitim teknolojileri öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından değerlendirmektir. Sonuçlara göre, özel yetenekli öğrencilerin genel olarak üst düzey düşünme becerileri ve eğitim teknolojileri öz yeterlikleri yüksek düzeydedir. Cinsiyet, okul türü, özel yetenek alanı, sınıf seviyesi, ailelerin eğitim ve gelir düzeyi gibi değişkenler bu beceriler ve öz yeterlikler arasında farklılık gösterebilir. Özellikle, üst düzey düşünme becerilerinde cinsiyet ve eğitim teknolojileri öz yeterliklerinde bazı farklılıklar belirlenmiştir. Ayrıca, bilişim teknolojileri kullanım tercihleri ile eğitim teknolojileri öz yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Nicel ve nitel analiz sonuçları birbirini destekleyerek, bu iki alan arasında yüksek düzeyde bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, çalışmanın amacıyla anlamlı bir ilişki içermektedir çünkü özel yetenekli öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri ile teknoloji ve tasarıma yönelik eğitim teknolojileri öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi derinlemesine değerlendirmekte ve çeşitli değişkenlerle ilişkilendirmektedir.

Asuman DAŞDEMİR

(2021)

“Görsel Sanatlar Eğitiminde Görsel Kültürün Bilsem Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Becerilerine Katkısı”

Araştırmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki vardır çünkü amaçlananın gerçekleşip gerçekleşmediği, yani görsel kültür temelli etkinliklerin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisi değerlendirilmiştir. Sonuçlar, bu etkinliklerin öğrencilerin eleştirel düşünme yeteneklerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Ancak, bu olumlu etkinin yanı sıra teknik sorunlar gibi pratik zorluklar da yaşanmıştır, bu da

	sonuçların daha geniş bir bağlamda değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.
Burcu Meral TEZEREN (2021) “Steam Temelli Puantilizm Etkinliklerinin 11-14 Yaş Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme Biçimlerine Etkisinin İncelenmesi”	Bu çalışmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, STEAM temelli puantilizm etkinliklerinin üstün/özel yetenekli öğrencilerin öğrenme biçimlerinde değişim oluşturup oluşturmadığını incelemektir. Sonuçlar, bu etkinliklerin öğrencilerin kavramsal bilgi düzeylerinde ve beceri gelişimlerinde olumlu bir etki yarattığını göstermektedir. Bu doğrultuda, çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.
Filiz KANSU ÇELİK (2021) “Üstün Zekâlı ve Özel Yetenekli Öğrencilerin Sanat Eğitime Yönelik Bir Farklılaştırma Yaklaşımı”	Bu çalışmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezinde görsel sanatlar alanında üstün yeteneklilik tanısı alan bireyler için yeni bir eğitim yaklaşımı geliştirmektir. Sonuçlar, bu farklılaştırılmış eğitim yaklaşımının öğrencilerin yaratıcılık yetenekleri üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.
Mustafa ÖZTÜRK (2022) “Özel Yetenekli Öğrencilerin Müzeye Dayalı Sanat Eğitiminin Öğrencilerin Sanatsal Becerilerine, Tutumlarına, Yaratıcı ve Uzamsal Düşünme Becerilerine Etkisi”	Bu çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, müzeye dayalı eğitim etkinlikleri çerçevesinde, özel yetenekli öğrencilerin sanatsal becerilerine, tutumlarına, yaratıcı ve uzamsal düşünce becerilerine yönelik etkileri incelemektir. Sonuçlar, bu eğitim etkinliklerinin özel yetenekli öğrencilerin sanatsal becerilerini, tutumlarını, yaratıcı ve uzamsal düşünce becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Dolayısıyla, çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.
Cihan KURT (2022) “Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Alanında Yazılmış Akademik Çalışmaların İncelenmesi”	Bu çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Araştırmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezi'nde görsel sanatlar alanında yapılan akademik çalışmaların nitelik ve nicelik bakımından durumunu belirlemektir. Sonuçlar ise incelenen çalışmaların çeşitliliği, odaklanılan konular, araştırmacıların cinsiyet dağılımı gibi özellikleri ortaya koyduğu için, amaçla tutarlı bir şekilde çeşitlilik ve derinlik gerekliliği üzerine önerilerde bulunmuştur. Bu nedenle, çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.

Ayşe ÇOBAN

(2022)

“Bilim Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri”

Bu çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki var. Çalışmanın odak noktası, Bilim ve Sanat Merkezleri'nde görsel sanatlar öğretmenlerinin karşılaştığı zorlukları belirlemek ve bu zorluklara yönelik geliştirdikleri çözümleri incelemektir. Sonuçlar, öğretmenlerin genellikle öğrenci sorunları, yönergelerden kaynaklı sorunlar, iletişim sorunları, veli ilişkileri ve kurumsal eksiklikler gibi çeşitli alanlarda zorluklar yaşadıklarını gösteriyor. Öneriler ise bu zorlukların üstesinden gelmek için pratik çözümler sunuyor. Dolayısıyla, çalışmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir bağlantı bulunmaktadır.

Serkan YAVUZ

(2022)

“Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mental İyi Oluşları Açısından İncelenmesi”

Bu çalışmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki var. Araştırma, BİLSEM'lerde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin mental iyi oluş düzeylerini cinsiyet, medeni durum, yaş ve eğitim durumu gibi değişkenler açısından incelemeyi hedeflemiştir. Sonuçlar ise genel olarak öğretmenlerin yüksek düzeyde mental iyi oluşa sahip olduklarını gösteriyor ve bu oluşun cinsiyet, medeni durum, yaş ve eğitim düzeyi açısından farklılaşmadığını belirtiyor. Bu sonuçlar, öğretmenlerin mesleki deneyimleri, çalışma ortamları ve kişisel özelliklerinin mental iyi oluşlarını şekillendirmede etkili olduğunu vurguluyor. Dolayısıyla, çalışmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz.

Rengin TEMEL

(2023)

“Özel Yetenekli Öğrencilerin Görsel Sanatlar Derslerine Yönelik Duyuşsal Özelliklerinin İncelenmesi”

Bu çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki var. Tez, özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar derslerine yönelik duyuşsal özelliklerini ve beklenti değerlerini incelemeyi hedeflemiştir. Sonuçlar, özel yetenekli öğrencilerin bu derslere yönelik beklenti değerleri açısından içsel değer, yarar önem, yeterlik beklentisi ve toplam beklenti değer açısından yüksek olduğunu, dışsal değer, görev zorluğu ve çaba gereksinimi boyutları açısından ise orta düzeyde olduklarını gösteriyor. Ayrıca, özel yetenekli kız öğrencilerin bu derslere yönelik algılarının genel olarak daha yüksek olduğu ve öğrencilerin ailelerinde sanatçı olup olmamasının, resim yarışmalarında derece elde etme durumunun, resim sergileri/müzeleri ziyaret etme durumunun ve sosyal medyada sanat hesaplarını takip etme durumunun öğrencilerin duyuşsal özellikleri ve beklenti değer algıları üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir. Bu sonuçlar, özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlara olan

	tutumlarını ve beklenti değerlerini anlamamıza yardımcı oluyor. Dolayısıyla, çalışmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz.
Bahar ÇEBİ (2023) “Türkiye’de Özel Yetenekli- lerin Eğitime Yönelik Üre- tilen Politikaların Ve Bilsen Mo- delinin İncelenmesi”	Bu çalışmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti'nin bilim ve aklın önderliğinde çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkma ideali doğrultusunda, özel yetenekli bireylerin potansiyellerini insanlık ve ülke yararına kullanmalarını sağlamak için politika ve eğitim modellerinin değerlendirilmesidir. Sonuçlar ise Türkiye’de özel yetenekli öğrencilerin eğitimiyle ilgili politikaların çoğunlukla kâğıt üzerinde kaldığı ve uygulamada sistemli bir takip yapılmadığı, mevcut politikaların tutarlı, sistemli ve sürdürülebilir olması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, BİLSEM modelinin olumlu yönleri olduğu gibi aksayan yönleri de bulunmakta ve modelin aksaklıklarının giderilerek ve geliştirilerek sürdürülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu durum, çalışmanın amacıyla elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.
Adviye Nida YILDIZ (2023) “İlkokul Öğrencilerinin Zeka Düzeylerinin Belirlenmesinde Alternatif Bir Yöntem: Resim Analizi”	Bu çalışmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki var. Çalışmanın amacı, ilkokul çağındaki öğrencilerin üstün yetenekli olup olmadıklarının resim analizi yoluyla tespit edilebilirliğini araştırmaktır. Sonuçlar ise farklı testlerin doğruluk oranlarını göstermektedir. Bir İnsan Çiz Testi %95 oranında doğru sonuçlar verirken, Ev-Ağaç-İnsan Testi %65 oranında doğru sonuçlar sağlamaktadır. Bu sonuçlar, çalışmanın amacıyla uyumlu olarak ilkokul çağındaki öğrencilerin üstün yetenekli olup olmadıklarını tespit etmede belirli resim analiz testlerinin kullanılabilirliğini ve bu testler arasında doğruluk oranlarının farklılık gösterebileceğini göstermektedir.
Mehmet Arif ASLAN (2023) “Bilim Ve Sanat Merkezle- rindeki Resim Yetenek Alanı Öğrencilerinin Gördükleri Sa- nat Eğitimiyle İlgili Veli Gö- rüşleri (Adıyaman İli Ör- neği)”	Bu çalışmanın amacıyla sonuçları arasında anlamlı bir ilişki var. Çalışmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde resim alanında özel yetenekli olarak tanılanan öğrencilerin gördükleri sanat eğitimiyle ilgili veli görüşlerini incelemektir. Sonuçlar ise velilerin genel olarak bu eğitimden memnun olduklarını ve çocuklarının yaratıcılık, özgün düşünme ve sanatsal konulara ilgisini artırdığını düşündüklerini göstermektedir. Veliler ayrıca öğretmenlerle iyi iletişim halinde olduklarını ve öğrencilerinin örgün eğitim okullarından olumlu geri dönüşler

	<p>aldığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, araştırmanın amacıyla uyumlu olarak velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen sanat eğitimini olumlu bir şekilde değerlendirdiğini göstermektedir.</p>
<p>Serdar DANIŞ (2023) “Özel Yetenekli Öğrencilerin Uzaktan Farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Eğitiminin Alana Özgü Becerilere ve Öğrencilerin Duyuşsal Özelliklerine Etkisi”</p>	<p>Bu çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, özel yetenekli öğrencilere uzaktan eğitim yoluyla farklılaştırılmış öğretim stratejilerinin kullanımının öğrencilerin becerilerine ve duyuşsal özelliklerine etkisini değerlendirmektir. Sonuçlar ise farklılaştırılmış öğretim stratejilerinin eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, duyuşsal özellikler, benlik algısı, görev algısı ve sanatsal uygulama becerileri gibi alanlarda öğrencilerde olumlu bir gelişme sağladığını göstermektedir. Bu sonuçlar, çalışmanın amacıyla uyumlu olarak farklılaştırılmış öğretim stratejilerinin özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitimindeki gelişimlerine olumlu katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Duyuşsal özelliklerine etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır.</p>
<p>Kadriye EPİK (2023) “Resim Alanında Üstün Yetenekli Olan Öğrencilerin Sanatsal Gelişimlerinde Aile Faktörünün İncelenmesi”</p>	<p>Bu çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, resim alanında üstün yetenekli öğrencilerin sanatsal gelişimlerinde ailenin etkisini incelemektir. Sonuçlar ise velilerle yapılan görüşmeler sonucunda üstün yetenekli çocukların resim alanındaki gelişiminde ailelerin önemli bir rol oynadığını ve çocukların potansiyellerini geliştirmede ailenin ve eğitim sisteminin işbirliğinin önemini vurgulamıştır. Dolayısıyla, çalışmanın amacı ile elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki mevcuttur.</p>
<p>Ashlı GÖKALP (2023) “Muğla İline Bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşleri”</p>	<p>Bu çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, Muğla ilindeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerini belirlemektir. Sonuçlar ise bu paydaş grupların genel olarak görsel sanatlar eğitime olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir. Yöneticilerin olumlu tutumu, öğretmenlerin destek talebi, öğrenci ve velilerin olumlu görüşleri arasında bir uyum ve benzerlik bulunmaktadır. Ayrıca, fiziksel donanım ve maddi destekler konusunda belirtilen eksiklikler ve ihtiyaçlar da sonuçlarla doğrudan ilişkilidir. Yöneticiler ve öğretmenlerin olumlu görüşlerine rağmen, atölye donanımının yetersiz olduğuna dair endişeler ve yeni</p>

açılan merkezlerdeki durumun pek iç açıcı olmaması gibi bulgular, çalışmanın amacıyla uyumlu bir şekilde eğitim ortamlarındaki ihtiyaçlara dikkat çekmektedir. Sonuçlar aynı zamanda cinsiyet değişkeninin görüşler üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu da çalışmanın genel olarak yönetici, öğretmen, öğrenci ve veliler arasında benzerlikler ve farklılıkların olduğunu ancak cinsiyetin bu görüşler üzerinde belirgin bir fark yaratmadığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, çalışmanın amacı ile elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

**Aleyna Damla OKUMUŞ
(2023)**

“Bilim Sanat Merkezlerinde
Görev Yapan Görsel Sanatlar
Öğretmenlerinin STEAM
Eğitimine Yönelik Algıları”

Bu çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin STEAM Eğitime yönelik algılarını ve farkındalıklarını incelemektir. Sonuçlar ise bu öğretmenlerin genel olarak STEAM eğitime yönelik farkındalık düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin STEAM konusundaki tutumları, değerlendirmeleri ve güncel eğitim yaklaşımlarını ne ölçüde benimsediklerinin incelendiği sonuçlar, çalışmanın amacıyla uyumlu bir şekilde öğretmenlerin STEAM konusundaki farkındalık düzeylerini ve algılarını ortaya koymaktadır. Özellikle genç öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda daha yetkin oldukları ve STEAM konularında daha aktif olduklarına dair tespitler, çalışmanın odak noktası olan öğretmenlerin STEAM eğitime yönelik algılarını anlamak açısından önemli bir katkı sağlamaktadır.

Ayrıca, cinsiyet, görev yılı, STEAM eğitimi alma durumu gibi değişkenlerin de incelendiği sonuçlar, öğretmenlerin STEAM eğitime yönelik algıları üzerindeki etkilerini göstermektedir. Görev yılları arttıkça öğretmenlerin STEAM eğitimini benimseme ve uygulama konusunda olumlu görüşlerinin artması, bu değişkenlerin önemini altını çizmektedir.

Sonuç olarak, çalışmanın amacı olan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin STEAM Eğitime yönelik algılarını ve farkındalıklarını inceleme amacı ile elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bu çalışma, öğretmenlerin STEAM eğitimi konusundaki bilgi ve uygulama düzeylerini anlamak ve daha etkili eğitim

stratejileri geliştirmek amacıyla önemli bir katkı sağla-
maktadır.

Abdullah YALÇIN

(2023)

“Bilim ve Sanat Merkezi
Görsel Sanatlar Öğrencile-
rinde Yaratıcı Düşünme Tek-
niklerinin Yaratıcılığa Etkisi”

Bu çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim alan özel yetenekli 11-13 yaş arası öğrencilere görsel sanatlar dersinde araştırmacının uygulayacağı yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrencilerin yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerilerine etkisini incelemektir.

Sonuçlar ise yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin derse daha aktif katılımı, problem çözme yeteneklerinin artması, hayal gücünün teşvik edilmesi ve özgün ürünler ortaya koymaları gibi sonuçlar, çalışmanın amacı ile uyumlu bir şekilde yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrencilerin yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerilerine etkisini ortaya koymaktadır.

Özellikle öğrencilerin verdiği cevapların yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirmede etkili olduğunu göstermesi, çalışmanın odak noktası olan bu tekniklerin gerçekten etkili olduğunu vurgulamaktadır. Öğrencilerin sanatsal çalışmalarının özgün ve yaratıcı olduğu belirlenmiş ve yaratıcı düşünme tekniklerinin öğrencilerde yaratıcılık potansiyellerinin geliştirilmesi ve sanatsal ürünlerin ortaya çıkarılmasında önemli bir rol oynadığı ortaya çıkmıştır.

Bu sonuçlar, çalışmanın amacıyla anlamlı bir ilişki içinde olduğunu göstermektedir. Yaratıcı düşünme tekniklerinin görsel sanatlar dersinde özel yetenekli öğrencilerin yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerilerine olumlu etkileri olduğunu ortaya koyması, çalışmanın amacının doğru bir şekilde gerçekleştirildiğini ve sonuçların amaca uygun olduğunu göstermektedir.

Canan KARTI

(2023)

“Görsel Sanatlar Dersinde
Öğrencilerin Soyut Kavram-
lara Yönelik Sembolik Anla-
tımları: Bilsen Örneği”

Bu çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, özel yetenekli öğrencilerin soyut düşünme becerileriyle görsel sanatlar aracılığıyla duyu ve düşüncelerini sembolik bir şekilde ifade etme sürecini incelemektir.

Sonuçlar ise özel yetenekli öğrencilerin soyut düşünme becerilerinin gelişmiş olduğunu ve sembolik anlatımı etkin bir şekilde kullandıklarını göstermektedir. Öğrencilerin görsel sanat çalışmalarında kullandıkları

sembollerin kişisel, toplumsal, evrensel veya ahlaki içerikler taşıdığı belirlenmiş ve bu çalışmaların detaylı analizi yapılmıştır. Öğrencilerin duyarlılık düzeyinin yüksek olduğu ve toplumsal sorunlara eleştirel bir bakış açısıyla yaklaştıkları da gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, çalışmanın amacı olan öğrencilerin soyut düşünme becerileriyle sembolik anlatımı kullanarak duygu ve düşüncelerini ifade etme sürecini doğrulamaktadır.

Ayrıca, araştırmanın genel çıkarımı da bu sonuçlarla uyumludur. Görsel sanatların özel yetenekli öğrencilerin duygu, düşünce ve fikirlerini ifade etme süreçlerinde önemli bir araç olduğu ve öğrencilerin sembolik anlatım becerilerinin geliştirilmesinin desteklenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu da çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Asena ÖZYURT
(2023)

“Edmund Burke Feldman’ın Pedagojik Sanat Eleştirisi Modelinin Üstün Yetenekli Çocukların Resimlerine Yansıması”

Bu çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, görsel sanatlar alanında üstün yetenekli çocukların yaptıkları resimlerde, Edmund Burke Feldman'ın pedagojik sanat eleştirisi modeli ile görsel algılarında, eleştirel ve estetik düşünme becerilerinde gelişim gösteren durumların saptanması ve çocukların yapmış oldukları resimlere yansıyan etkilerin, değişim ve gelişimlerinin incelenmesidir.

Sonuçlar ise Feldman'ın pedagojik sanat eleştirisi modelinin uygulanmasıyla üstün yetenekli çocukların resimlerinde belirgin bir gelişim olduğunu gösteriyor. Özellikle görsel algılarında, eleştirel ve estetik düşünme becerilerindeki artış dikkat çekicidir. Bu sonuçlar, çalışmanın amacı doğrultusunda çocukların sanat anlayışlarının derinleştiğini ve estetik değerlendirme yeteneklerinin arttığını ortaya koymaktadır.

Bu şekilde, çalışmanın amacı olan Feldman'ın pedagojik sanat eleştirisi modelinin üstün yetenekli çocukların sanatsal gelişiminde etkili bir araç olduğu sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla, çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı ve tutarlı bir ilişki bulunmaktadır.

Özge ERİNÇ ŞİMŞEK
(2023)

“Atatürk Döneminde Özel Yetenekli Öğrencilerin Tespiti ve Eğitimi”

Bu çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren özel yetenekli öğrencilerin eğitimini tarihsel bir perspektifle incelemektir. Bu doğrultuda, üstün/özel yetenek kavramlarının

kapsamı, öğrencilerin seçilme süreçleri, aldıkları eğitimler ve ülkeye katkıları gibi konular ele alınmaktadır. Sonuçlar ise bu tarihsel perspektifteki incelemeler sonucunda elde edilen bulguları içermektedir. Araştırma, özel yetenekli öğrencilerin seçilme süreçlerini, aldıkları eğitimleri ve ülkeye katkılarını detaylı bir şekilde açıklamaktadır. Özellikle Atatürk dönemindeki bu süreçlere odaklanarak, üstün/özel yeteneklilerin ülkenin bilimsel ve sanatsal gelişimine nasıl katkı sağladıklarını vurgulamaktadır.

Bu şekilde, çalışmanın amacı olan tarihsel bir bakış açısıyla üstün/özel yeteneklilerin eğitim sürecine ve ülkeye katkılarına odaklanmak ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen sonuçlar, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren özel yetenekli öğrencilerin eğitimine ve ülkeye katkılarına önemli bir perspektif sunmaktadır.

**Sıla BALIM
(2023)**

“STEAM Etkinliklerinin Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerileri, Sanatsal Görme Biçimleri ve Bilimsel Yaratıcılıklarına Etkisi”

Bu çalışmanın amacı ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde üstün/özel yetenekli tanısı almış öğrencilerle STEAM bütünlük öğrenme modeliyle hazırlanan etkinliklerin etkisini belirlemektir. Bu doğrultuda, öğrencilerin bilimsel süreç becerileri, sanatsal görme biçimleri, bilimsel yaratıcılıkları ve kavramsal anlamalarına etkilerini incelemeyi hedeflemektedir.

Sonuçlar ise bu amaca yönelik elde edilen bulguları içermektedir. Araştırma, STEAM bütünlük öğrenme modeliyle tasarlanan öğretim modüllerinin öğrencilerin kavramsal bilgiyi güçlendirdiğini, sanatsal becerilerini desteklediğini ve yaratıcılıklarını geliştirdiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulguları ve öğretim modüllerinin etkililiğini vurgulamaktadır.

Bu şekilde, çalışmanın amacı olan STEAM bütünlük öğrenme modeliyle hazırlanan etkinliklerin etkisini belirlemek ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Araştırmanın amacına ulaşarak elde edilen sonuçlar, STEAM yaklaşımının öğrencilerin bilimsel ve sanatsal yeteneklerini geliştirmeye yönelik etkisini göstermektedir.

**Merve ADIGÜZEL ULU-
TAŞ**

(2024)

“Üstün Yetenekli Öğrencilere
Yönelik Mühendislik Tasarım
Sürecinin Uygulanması: Bil-
sem Örneği”

Bu çalışmanın amacı ve sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Araştırmanın amacı, üstün yetenekli öğrencilerin mühendislik tasarım sürecini geliştirmek için yapılan eğitim programlarını incelemektir. Bu doğrultuda, STEM disiplinlerindeki bilgi ve beceri düzeylerini artırmaya yönelik atılımların etkilerini değerlendirmeye odaklanmıştır.

Sonuçlar ise bu amaca yönelik elde edilen bulguları içermektedir. Araştırma, üstün yetenekli öğrencilerin genel olarak hedeflenen düzeyde mühendislik tasarım sürecini gerçekleştirdiklerini tespit etmiştir. Ancak, bazı grupların belirli aşamalarda daha düşük performans sergilediği görülmüştür. Öğrenci ve öğretmenlerin genel olarak olumlu görüş bildirdiği ve mühendislik tasarım sürecine dayalı etkinliklerin üstün yetenekli öğrenciler için kaliteli eğitim ortamları oluşturabileceği sonucuna varılmıştır.

Bu şekilde, çalışmanın amacı olan üstün yetenekli öğrencilerin mühendislik tasarım sürecini geliştirmek için yapılan eğitim programlarını incelemek ile sonuçları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Araştırma, bu programların üstün yetenekli öğrenciler için etkili eğitim ortamları sağlayabileceğini ve mühendislik alanında yeteneklerini geliştirmelerine katkı sağlayabileceğini göstermektedir.

İncelenen lisansüstü tezlere bakıldığında amaç ve sonuçları arasında hepsinin anlamlı bir ilişki içinde olduğu bulunmuştur.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, Türkiye'de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylerle ilgili yapılan lisansüstü tezlerin 2024 yılına kadar olan süreçte YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden elde edilen 41 tezin incelenmesiyle ilgili çalışmaya odaklanılmıştır.

Ülkemizde üstün yetenekli bireylerle ilgili çalışmaların artış gösterdiği bir dönemde, bu araştırma Türkiye'deki görsel sanatlar alanında yetenekli bireylerin eğitimi üzerine yapılan akademik çalışmaların derinlemesine incelenmesini amaçlamaktadır. Bu çerçevede, tezlerde ele alınan konuların, kullanılan yöntemlerin, elde edilen bulguların ve önerilen çözümlerin detaylı bir şekilde değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları, mevcut yaklaşımların başarılarını ve geliştirilmesi gereken noktaları ortaya koymak amacıyla tartışma ve öneriler bölümlerinde detaylı bir şekilde sunulmuştur.

5.1. Tartışma

Bu çalışmada, Türkiye'deki üniversitelerde görsel sanatlar alanında özel yetenekli bireylere yönelik lisansüstü tezlerin dağılımı, türleri, yazarlarının cinsiyeti, yıllara göre dağılımı, bilim dallarına göre dağılımı ve kullanılan araştırma yöntemleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır ve bu sonuçlar üzerinde tartışma yapılmıştır.

İlk olarak, üniversiteler arasındaki tez dağılımına bakıldığında, Gazi Üniversitesi'nin en fazla teze sahip üniversite olarak öne çıktığı görülmüştür. Gazi Üniversitesi'nin ardından Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi gelmektedir. Bu bulgu, bazı üniversitelerin görsel sanatlar alanında akademik çalışmalara daha fazla kaynak ayırdığını ve bu alandaki araştırmaları teşvik ettiğini göstermektedir. Gazi Üniversitesi'nin yüksek lisans düzeyinde en fazla teze sahip olması, bu üniversitenin görsel sanatlar alanında lisansüstü eğitimde öncü bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Diğer yandan, doktora düzeyinde Gazi Üniversitesi ile birlikte Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin de önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu durum, bazı üniversitelerin doktora düzeyinde de güçlü bir araştırma kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir.

Tez türlerine göre yapılan analizde, yüksek lisans tezlerinin çoğunlukta olduğu ve doktora tezlerinin daha az sayıda olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, görsel sanatlar alanında akademik çalışmaların büyük çoğunluğunun yüksek lisans seviyesinde yoğunlaştığını, doktora

seviyesindeki çalışmaların ise daha sınırlı olduğunu göstermektedir. Yüksek lisans tezlerinin yoğunluğu, öğrencilerin bu seviyede daha fazla araştırma yaptığını ve doktora düzeyine geçişin daha az olduğunu işaret etmektedir. Bu durum, doktora programlarının daha seçici ve zorlayıcı olabileceğini ve bu nedenle daha az öğrencinin bu seviyeye ulaşabileceğini düşündürmektedir.

Yazarların cinsiyetine göre yapılan analizde, kadın araştırmacıların daha fazla temsil edildiği görülmüştür. Bu bulgu, görsel sanatlar alanında kadın araştırmacıların daha etkin olduğunu ve toplam çalışmaların yaklaşık %60'ını oluşturduğunu göstermektedir. Bu sonuç, görsel sanatlar alanının cinsiyet açısından dengeli olmadığını ve kadın araştırmacıların bu alanda daha fazla çalışma yaptığını ortaya koymaktadır. Kadın araştırmacıların görsel sanatlar alanında daha aktif olması, bu alandaki cinsiyet dinamikleri üzerine daha fazla araştırma yapılmasının gerektiğini göstermektedir.

Yıllara göre tez sayısında belirgin dalgalanmalar olduğu görülmüştür. Özellikle 2019 ve 2023 yıllarında yapılan tez sayısında belirgin bir artış gözlenmiştir. Bu artışlar, bu yıllarda görsel sanatlar alanında daha yoğun bir araştırma faaliyetinin olduğunu göstermektedir. 2020 ve 2021 yıllarında ise tez sayısında istikrarlı bir seyir gözlenmiştir. Pandemi döneminin araştırma faaliyetleri üzerindeki etkisi de göz önünde bulundurulduğunda, bu yıllarda araştırma yapmanın zorlukları dikkate alınmalıdır. Genel olarak, yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden daha fazla olduğu ve bu alanda yüksek lisans düzeyindeki araştırmaların daha yaygın olduğu belirlenmiştir.

Bilim dallarına göre tez dağılımında, en çok çalışılan konu başlığının eğitim ve öğretim olduğu görülmüştür. Görsel sanatlar alanında yapılan araştırmaların büyük bir kısmının eğitim ve öğretim odaklı olması, bu alandaki akademik çalışmaların eğitim süreçlerine ve pedagojik yaklaşımlara önem verdiğini göstermektedir. Güzel sanatlar ve eğitim ile güzel sanatlar konularının birleşimini ele alan tezler de önemli bir yer tutmaktadır. Ancak müzecilik ve sosyoloji gibi alanlarda yapılan tezlerin sayısı daha azdır. Bu durum, görsel sanatlar alanında yapılan araştırmaların daha çok eğitim ve öğretim konularına odaklandığını, müzecilik ve sosyoloji gibi alanlarda ise daha az araştırma yapıldığını ortaya koymaktadır. Bu alanlarda daha fazla araştırma yapılmasının önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırma yöntemlerine göre yapılan analizde, nitel araştırma yöntemlerinin en yaygın kullanılan yöntem olduğu belirlenmiştir. Nitel yöntemlerin, görsel sanatlar alanındaki araştırmaların büyük bir kısmında tercih edilmesi, bu alandaki çalışmaların derinlemesine analizler

yapılmasına ve öznel deneyimlerin incelenmesine olanak tanıdığı göstermektedir. Nicel yöntemlerin ise daha az kullanıldığı, ancak belirli bir oranda kullanıldığı görülmüştür. Karma yöntemlerin ise özellikle doktora tezlerinde önemli bir yer tuttuğu belirlenmiştir. Bu durum, hem nitel hem de nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı araştırmaların görsel sanatlar alanında daha kapsamlı sonuçlar elde etmeyi amaçladığını göstermektedir.

Son olarak, tezlerin amaçları ile elde edilen sonuçlar arasında genellikle anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırmacıların, tezlerini yazarken belirledikleri amaçlara ulaşma sürecinde dikkatli olmaları ve sonuçlarını geniş bir bağlamda değerlendirmeleri önemlidir. Bu şekilde, yapılan araştırmaların bilimsel değeri artırılabilir ve literatüre daha etkili bir şekilde katkı sağlanabilir. Bu çalışmanın sonuçları, görsel sanatlar alanında yapılan akademik çalışmaların çeşitli yönlerini ortaya koyarak, bu alandaki araştırmalara yönelik önemli ipuçları sunmaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmaların, bu bulguları dikkate alarak daha geniş ve derinlemesine analizler yapması, görsel sanatlar alanındaki akademik birikimin artmasına katkı sağlayacaktır.

5.2. Sonuç

Bu bölümde alt problemlere dayalı sonuçlar verilmiştir.

5.2.1. İkinci Alt Problem Sonuçları

Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde görsel sanatlar alanında özel yetenekli bireylere yönelik lisansüstü tezlerin dağılımı incelenmiştir. Toplamda 41 tez değerlendirilmiş ve bu tezlerin 28'i yüksek lisans düzeyinde, 13'ü ise doktora düzeyindedir.

En fazla teze sahip üniversite olarak Gazi Üniversitesi öne çıkmaktadır. Gazi Üniversitesi, toplam 12 teze (%29.3) en yüksek oranda teze sahip üniversite olarak belirlenmiştir. Ardından Necmettin Erbakan Üniversitesi 4 teze (%9.8) ikinci sıradadır. Dokuz Eylül Üniversitesi ise 3 teze (%7.3) üçüncü sıradadır.

Yüksek lisans düzeyinde Gazi Üniversitesi en fazla teze sahipken, doktora düzeyinde Gazi Üniversitesi ile birlikte Necmettin Erbakan Üniversitesi daha fazla teze ev sahipliği yapmaktadır. Diğer üniversiteler genellikle daha az sayıda teze sahiptirler ve genellikle yüksek lisans düzeyinde daha aktif bir rol oynamışlardır.

5.2.2. Üçüncü Alt Problem Sonuçları

Türkiye'de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylere yönelik yapılan lisansüstü tezlerin türlerine ilişkin dağılım şu şekildedir: Toplamda 41 tez incelenmiştir. Bu tezlerden 28'i yüksek lisans düzeyinde (%68.3), 13'ü ise doktora düzeyindedir (%31.7). Bu sonuçlar, görsel sanatlar alanında akademik çalışmaların büyük çoğunluğunun yüksek lisans seviyesinde yoğunlaştığını, doktora seviyesinde yapılan çalışmaların ise daha az olduğunu göstermektedir. Bu dağılım, araştırma faaliyetlerinin çoğunlukla yüksek lisans düzeyinde yoğunlaştığını ve doktora seviyesindeki çalışmaların daha sınırlı olduğunu vurgulamaktadır.

5.2.3. Dördüncü Alt Problem Sonuçları

Toplamda 41 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalardan 17'si erkek yazarlara (%41.5), 24'ü ise kadın yazarlara (%58.5) aittir. Bu sonuçlar, görsel sanatlar alanında kadın araştırmacıların daha fazla temsil edildiğini ve toplam çalışmaların yaklaşık %60'unu oluşturduğunu göstermektedir. Bu dağılım, görsel sanatlar alanında yapılan akademik çalışmaların cinsiyet açısından dengeli olmadığını ve kadın araştırmacıların bu alanda daha etkin olduklarını ortaya koymaktadır.

5.2.4. Beşinci Alt Problem Sonuçları

Toplamda 41 tez incelenmiştir. Analiz şu sonuçları ortaya koymaktadır:

2005 ile 2010 yılları arasında yıllık tez sayısı düşük ve sabittir, her yıl 1'er tez yapılmıştır. 2012'de ise 2 tez (hem yüksek lisans hem de doktora) yapılmıştır, bu yılın tez oranı diğer yıllara göre biraz daha yüksektir. 2013 ile 2018 arasında her yıl 1 veya 3 tez yapılmıştır, bu dönemde tez sayısında belirgin bir artış veya azalış gözlenmemiştir. 2019 yılında tez sayısında belirgin bir artış yaşanmıştır, özellikle yüksek lisans tezlerinde büyük bir artış görülmüştür. 2020 ve 2021 yıllarında tez sayısında istikrarlı bir seyir gözlenmiştir. 2022 ve 2023 yıllarında tez sayısında yeniden bir artış görülmüş, özellikle 2023 yılı en yüksek tez sayısına ve oranına sahip olmuştur. 2024 yılında ise sadece 1 doktora tezi yapılmıştır.

Bu dağılımlar incelendiğinde, özellikle 2019 ve 2023 yıllarında görsel sanatlar alanında yapılan tezlerde belirgin bir artışın olduğu görülmektedir. Bu yılların, araştırma aktivitelerinin en yoğun olduğu dönemler olduğunu söyleyebiliriz. Genel olarak, yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden daha fazla olması, bu alanda yüksek lisans düzeyindeki araştırmaların daha yaygın olduğunu göstermektedir.

5.2.5. Altıncı Alt Problem Sonuçları

Tablo 4.6, Türkiye'de görsel sanatlar alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin bilim dallarına göre dağılımını ve bu dağılımların yüzdelik oranlarını göstermektedir. İncelenen 41 tezden elde edilen bulgulara dayanarak şu sonuçlar çıkarılabilir:

Eğitim ve Öğretim; En çok çalışılan konu başlığıdır ve toplam tezlerin %58.5'ini oluşturur. Görsel sanatlar alanında yapılan araştırmaların büyük bir kısmı eğitim ve öğretim odaklıdır. Güzel Sanatlar; İkinci sırada gelir ve toplam tezlerin %19.5'ini oluşturur. Bu konu başlığı da oldukça önemlidir ve sanat alanında yapılan çalışmaların geniş bir yelpazesini kapsar. Eğitim ve Öğretim, Güzel Sanatlar; Eğitim ve güzel sanatlar konularının birleşimini ele alan tezler, toplam tezlerin %17.1'ini oluşturur. Bu, hem eğitim hem de sanat alanında yapılan araştırmalara yönelik ilginin görece yüksek olduğunu gösterir. Eğitim ve Öğretim, Müzecilik; Bu konuda sadece 1 doktora tezi bulunmaktadır ve toplamın %2.4'ünü oluşturur. Müzecilik konusu, diğerlerine göre daha az ilgi gören bir alandır. Eğitim ve Öğretim, Sosyoloji; Yine sadece 1 doktora tezi bu konuda yapılmıştır ve toplamın %2.4'ünü oluşturur. Sosyoloji alanındaki araştırmalar da diğer konulara göre daha azdır.

Bu dağılımlar incelendiğinde, görsel sanatlar alanında yapılan tezlerin büyük bir çoğunluğunun eğitim ve öğretim konularına odaklandığı görülmektedir. Güzel sanatlar, eğitim ve öğretim, güzel sanatlar ile eğitim ve öğretim konularının birleşimini ele alan çalışmalar da önemli bir yer tutmaktadır. Ancak müzecilik ve sosyoloji gibi alanlarda yapılan tezlerin sayısı daha azdır, bu konularda daha fazla araştırma yapılmasının önemli olduğu anlaşılıyor.

5.2.6. Yedinci Alt Problem Sonuçları

Türkiye'deki görsel sanatlar alanında özel yetenekli bireylere yönelik yüksek lisans ve doktora tezlerinde kullanılan araştırma yöntemlerine ilişkin şu sonuçlar çıkarılabilir:

Nitel Araştırma Yöntemi; En yaygın kullanılan araştırma yöntemidir ve toplam tezlerin %58.5'ini oluşturur. Nitel yöntemler, görsel sanatlar alanındaki araştırmaların büyük bir kısmında tercih edilmiştir. Bu yöntem, derinlemesine analizler yapılmasına ve öznel deneyimlerin incelenmesine olanak tanır.

Nicel Araştırma Yöntemi; Daha az kullanılan bir yöntemdir ve toplam tezlerin %19.5'ini oluşturur. Sayısal verilerin analiz edilmesine dayanan bu yöntem, nitel yöntemlere kıyasla daha az tercih edilmiştir. Ancak yine de belirli bir oranda kullanılmıştır ve objektif verilere dayalı analizler için önemli bir seçenektir.

Nitel/Nicel Araştırma Yöntemi (Karma Yöntem); Karma yöntem, toplam tezlerin %22.0'sini oluşturur. Özellikle doktora tezlerinde önemli bir yer tutar ve nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı araştırmaların sayısı dikkate değerdir. Bu yöntem, hem derinlemesine analizler yapmayı sağlayan nitel yaklaşımı hem de sayısal verilere dayalı nicel yaklaşımı birleştirerek daha kapsamlı sonuçlara ulaşmayı amaçlar.

Bu dağılımlar incelendiğinde, görsel sanatlar alanında yapılan tezlerde nitel yöntemlerin daha yaygın olarak tercih edildiği ve karma yöntemin de özellikle doktora düzeyinde önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu sonuçlar, görsel sanatlar alanında yapılan araştırmalarda niteliksel analizlerin ve derinlemesine incelemelerin önemini vurgulamaktadır.

5.2.7. Sekizinci Alt Problem Sonuçları

Bu çalışma, Türkiye'de görsel sanatlar alanında yetenekli bireylerle ilgili yapılan lisansüstü tezlerin 2024 yılına kadar YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden elde edilen 41 lisansüstü düzeyde yapılan tezlerin amaçları ile elde edilen sonuçlar arasında genellikle anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmacıların, tezlerini yazarken belirledikleri amaçlara ulaşma sürecinde dikkatli olmaları ve sonuçlarını geniş bir bağlamda değerlendirmeleri önemlidir. Bu şekilde, yapılan araştırmaların bilimsel değeri artırılabilir ve literatüre daha etkili bir şekilde katkı sağlanabilir.

5.3. Öneriler

Bu bölümde alt problemlere dayalı önerilerde bulunulmuştur. Bu bölüm, araştırmaların bulgularını çeşitli yönlerden değerlendirerek, literatüre ve gelecekteki araştırmalara katkı sağlayacak şekilde ele almayı amaçlamaktadır. “Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler” ve “Araştırmalara Yönelik Öneriler” şeklinde iki başlık altında sunulmuştur.

5.3.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Araştırma bulgularına dayanarak görsel sanatlarda özel yetenekli bireylerin tanınması, eğitimi ve gelişimi gibi alanlarda hem yüksek lisans hem de doktora düzeyinde araştırma konuları belirlenerek nitelikli tez çalışmaları gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

2. Araştırma bulgularından yola çıkarak nitel çalışmaların yanı sıra nicel ve karma yöntem araştırmalarının çoğaltılması önerilmektedir.

3. Araştırma bulgularından yola çıkarak eğitim ve güzel sanatlar gibi farklı disiplinlerin bir araya getirildiği çalışmaların daha fazla teşvik edilmesi önemlidir. Bu, öğrencilerin çok

yönlü bir eğitim almasını sağlayarak daha kapsamlı araştırmalar yapmalarını teşvik edilmesi önerilmektedir.

4. Üniversiteler, özel yetenekli bireyler için uygulamalı araştırma fırsatları sunarak tez yapma sürecini daha çekici hale getirebilirler. Staj imkanları, atölye çalışmaları ve sanatsal etkinlikler gibi faaliyetlerle öğrencilerin pratik deneyim kazanmaları önerilmektedir.

5.3.2. Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Görsel sanatlarda özel yetenekliler hakkında yapılmış tüm makale ve tezler incelenerek araştırma haline getirilmesi önerilmektedir.

2. İncelenen araştırmalar, örneklem grubu açısından da analiz edilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Abacı, O. (2003). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Görsel Sanatlar Eğitimi*. (2. Baskı). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- Akarsu, F. (2001) *Üstün yetenekli çocuklar, aileleri ve sorunları*. Ankara: Eduser Yayınları
- Akkurt, S. ve Boratav, O. (2018). Neden Sanat Eğitimi?. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 1(1), 54-60.
- Arpacıoğlu, G. (2019). *Üstün yetenekli resim öğrencilerinin sanatsal düzenleme öğelerine yönelik metaforik algıları*, (Yüksek lisans tezi) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Arslan, R. (2022). Okul Öncesi Dönemde Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri, Tanılanması ve Eğitimleri, *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 7:2, 25-37. DOI: 10.37754/ 737103.2022.723
- Aslan, M. A. (2023). *Bilim ve sanat merkezlerindeki resim yetenek alanı öğrencilerinin gördükleri sanat eğitimiyle ilgili veli görüşleri (Adıyaman ili örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi) İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Aslantaş, S. (2012). İlköğretim 4. sınıf görsel sanatlar dersinde disiplinlerarası yaklaşıma göre yapılan öğretimin öğrencilerin derse ilişkin tutumlarına etkisi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (2), 1-13.
- Aslantaş, S. (2014). Görsel sanatlar dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(2), 185-196.
- Ateş, H. K. ve Gül, M. (2017). Türkiye’de üstün yetenekliler eğitimi ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerle genel bir bakış. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 4(3), 33-57.
- Atlı, H. ve Balay, R. (2016). Bilim ve Sanat Merkezindeki Üstün Yetenekliler Eğitiminin Sürdürülebilirliğine İlişkin Öğrenci Düşünceleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 191-205.
- Ayaydın, A. (2021) Öğrenci merkezli görsel sanatlar ve çoklu zekâ kuramı (1. Baskı) *Ankara: Astana Yayınları*
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388
- Balım, S. (2023) *STEAM etkinliklerinin üstün/özel yetenekli öğrencilerin bilimsel süreç becerileri, sanatsal görme biçimleri ve bilimsel yaratıcılıklarına etkisi*, (Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Bayra, E. (2020). *Özel yetenekli öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri, teknoloji ve tasarıma yönelik eğitim teknolojileri öz yeterlikleri*, (Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Bayram, Ö., Abdurrahman, E. ve Yazar, T. 1992-2012 Yılları Arasında Güzel Sanatlar Eğitimi Alanında Türkiye'de Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmalarının İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4), 497-510.
- Bildiren, A. (2018) *Üstün yetenekli çocuklar* (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Bildiren, A. ve Uzun, M. (2007). *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Tanılama Yönteminin Kullanılabilirliğinin İncelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 31-39.
- Bilgili, B. (2017). *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları*, (Yüksek Lisans Tezi) Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Buschkule, C.P. (2007). *Die welt als spiel. Theorie und praxis künstlerischer bilding II. kunstpädagogik*. Oberhausen: Athena-Verlag.
- Coşkun, B. (2007). *Görsel sanatlarda üstün yetenekli çocukların sanat eğitimi ile ilgili öğretmen görüşleri ve değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çebi, B. (2023). *Türkiye’de özel yeteneklilerin eğitimine yönelik üretilen politikaların ve bilsem modelinin incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, F. K. (2015). *Üstün zekâlı bireylerin görsel sanatlar eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi: Şanlıurfa ve İstanbul ili örneği*, (Yüksek lisans tezi) Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çoban, A. (2022). *Bilim Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Danış, S. (2023). *Özel Yetenekli Öğrencilerin Uzaktan Farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Eğitiminin Alana Özgü Becerilere ve Öğrencilerin Duyuşsal Özelliklerine Etkisi*, (Doktora tezi) Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Daşdemir, A. (2021). *Görsel sanatlar eğitiminde görsel kültürün bilsem öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerine katkısı*, (Doktora tezi) Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Davashgil, Ü. ve Zeana, M. (2004). *Üstün Zekâlıların Eğitimi Projesi*. (Editör: Adnan Kulaksızoğlu, Ahmet Bilgili, M. Ruhi Şirin) *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi, Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 85–100.
- Enç, M. (2005). *Üstün beyin gücü*. (İkinci Baskı) Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Epik, K. (2023) *Resim Alanında Üstün Yetenekli Olan Öğrencilerin Sanatsal Gelişimlerinde Aile Faktörünün İncelenmesi*, (Yüksek Lisans), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

- Erişti, S. D. (2012). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Görsel Anlatımlarında Geleceğin Dünyasına Ve Teknolojisine İlişkin Algıları. *TALENT*, 2(2), 102-117.
- Eryiğit, E. (2022). *Türkiye'de İlköğretim Matematik Alanında Matematiksel Modelleme ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi*. (Yüksek lisans tezi) Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Egin, D. G. (2019). *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin ortaokul 5-8. sınıf görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Freeman, J. (2013). *Gifted children grown up*. David Fulton Publishers.
- Genç, M. A. (2012). Görsel Sanatlar Alanında Üstün Yetenekli Öğrenciler Ve Türkiye'deki Eğitimleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(5 Issue 8), 573-587.
- Genç, M. A. (2013). *Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde disiplinlerarası öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi (Konya Bilssem örneği)* (Doktora tezi) Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Genç, M. A. (2014). Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde disiplinlerarası öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi (Konya BİLSEM Örneği). *Sed-Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(1), 142-168.
- Genç, M. A. (2016). Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Öğrencilerin Yetenek Gelişimleri ve Eğitim Yaklaşımları. *The Journal of Academic Social Science Studies*
- Genç, M. A. (2017a). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Resim Uygulamalarında Zekâ. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 643-655
- Genç, M. A. (2017b). Görsel Sanatlarda Yetenekli Öğrenciler ile Zihinsel Yetenekli Öğrencilerin Resim Becerilerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 679-692
- Genç, M. A., Danış, S., & Özalp Hamarta, H. K. (2023). Görsel Sanatlar Alanında Özel Yetenekli Bireylerin Eğitiminde Yapay Zekânın Kullanımı. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(Özel Sayı), 497-519.
- Gökalp, A. (2023). *Muğla iline bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen görsel sanatlar eğitimine yönelik yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri* (Yüksek lisans) Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Güneş Egin, D. (2019). *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin ortaokul 5-8. sınıf görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi* (yüksek lisans), Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Gür, Ç. (2017). Eğitimsel ve sosyal-duygusal bakış açısıyla üstün yetenekli çocuklar. *Ankara: Anı Yayıncılık*.
- Gür, Ç.(2006). *Sanat eğitim programının üst sosyo-ekonomik düzeyden gelen altı yaş üstün yetenekli çocukların çizim becerilerine etkisi*, (Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Hür, C. (2019). *Üstün-özel yetenekli çocuklara yönelik görsel sanatlar eğitiminde atık malzeme kullanımı (Manisa ili Bilsem örneği)* (Yüksek lisans tezi) Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- İlhan, A. Ç. (2020). Türkiye’de Üstün Yetenekli Olmak. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 5(10).
- Kansu Çelik, F. (2015). *Üstün zekâlı bireylerin görsel sanatlar eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Şanlıurfa ve İstanbul ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kansu Çelik, F. (2021). *Üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrencilerin sanat eğitimine yönelik bir farklılaştırma yaklaşımı* (Doktora tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kansu Çelik, F., & Çaydere, O. (2021). Geliştirilen Farklılaştırma Yaklaşımının Sanat Alanında Üstün Zekâlı ve Özel Yetenekli Öğrencilerin Yaratıcılıkları Üzerindeki Etkisi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(Eğitim Bilimleri Özel Sayısı), 4519-4538.
- Kardeş, S., Akman, B. ve Yazıcı, D. N. (2018). Üstün yetenekliler alanında yapılmış tezlerin analizi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(3), 411-430.
- Karip, F. (2015). Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Farkındalıkları ve Uygulamalar (Ağrı İli Örneği). *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 3(1), 17-31
- Karip, F. (2016). *Farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretiminin 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarı, tutum ve çalışmalarına etkisi.* (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karip, F. (2020). Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Bireyler İçin Farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Öğretimi. *SED-Sanat Eğitimi Dergisi*, 8(2), 83-92.
- Kartı, C. (2023). *Görsel sanatlar dersinde öğrencilerin soyut kavramlara yönelik sembolik anlatımları: Bilsem örneği.*
- Kaya, N. (2013). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi ve BİLSEM’ler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 115-122.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kirit, Ş., Dönmez, İ., & Çataltaş, H. E. (2018). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Bilgisayarca Düşünme Becerilerinin İncelenmesi. *Journal of STEAM Education*, 1(2), 17-26.
- Köroğlu, S. A. (2015). Literatür taraması üzerine notlar ve bir tarama tekniği. *GiDB Dergi*, (01), 61-69.
- Kurt, C. (2022). *Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Alanında Yazılmış Akademik Çalışmaların İncelenmesi.* (Yüksek Lisans) Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

- Levent, F. (2014). *Üstün yetenekli çocukları anlamak* (3. Baskı), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Levent, F. ve Çelik, F. K. (2019). Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilerin sanat eğitimine ilişkin görüşleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 13(19), 750-785.
- MEB. (2019). Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi. Tebliğler Dergisi: Kasım 2019/2747: 71131733-20-E.22585430
- MEB. (2016). *Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi*. 01.04.2023 tarihinde http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2020). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. 29.03.2023 tarihinde http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden erişilmiştir.
- Okumuş, A. D. (2023). *Bilim sanat merkezlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin steam eğitimine yönelik algıları*, (Yüksek Lisans Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Öğünmez, M. (2015). *Üstün yetenekli öğrencilerde sanatsal gelişim özellikleri* (Yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özenç, E. G. ve Özenç, M. (2013). Türkiye’de üstün yetenekli öğrencilerle ilgili yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin çok boyutlu olarak incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 171(171), 13-28.
- Özgen M, (2009). “*Örgün Eğitim Kurumlarına Devam Eden Üstün Zekâlı/Yetenekli Öğrencilerin Sanat Eğitimi Metodolojisi*”, Üstün Yetenekli Çocuklar II. Ulusal Kongresi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eskişehir, Poster Bildiri, 25-27 Mart 2009.
- Özyurt, A. (2023). *Edmund Burke Feldman'ın pedagojik sanat eleştirisi modelinin üstün yetenekli çocukların resimlerine yansımaları*, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Öztürk Ayhan, Ö. (2008). *Üstün yetenekli çocuklarda çizgisel gelişim (9-12 yaş grubu çocuklar üzerine bir araştırma)*, (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, M. (2022). *Özel yetenekli öğrencilerde müzeye dayalı sanat eğitiminin öğrencilerin sanatsal becerilerine, tutumlarına, yaratıcı ve uzamsal düşünme becerilerine etkisi*. (Doktora tezi) Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sarıçam, T. (2005). *İlköğretim öğrencileri arasında özel resim yeteneği olanların tesbit edilip yönlendirmesine yönelik bir araştırma*, (Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Selamaz, Ş. (2019). *5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersine karşı tutumlarında sosyoekonomik düzeylerinin etkisi* (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi.
- Sönmez, H. (2011). Üstün yeteneklilerin eğitimi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 141, 43-45.

- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2014). Örneklandırılmış bilimsel araştırma yöntemleri (Genişletilmiş 3. Baskı). *Ankara: Anı Yayıncılık*.
- Şimşek, Ö. E. (2023). Atatürk döneminde özel yetenekli öğrencilerin tespiti ve eğitimi, (Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Şirin, A. (2018a). *Görsel sanatlar alanında üstün (Özel) yetenekli çocukların tanınmasında kullanılacak kriterlerin uzman görüşleriyle belirlenmesi*. (Doktora Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya
- Şirin, A. (2018b). Türkiye’de Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukları Belirlemek İçin Uygulanan Yöntemler Hakkındaki Uzman Görüşleri. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 7(47), 851-862.
- Temel, R. (2023). *Özel yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar derslerine yönelik duyuşsal özelliklerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans), Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tezeren, B. M. (2021). *Steam temelli puantilizm etkinliklerinin 11-14 yaş üstün/özel yetenekli öğrencilerin öğrenme biçimlerine etkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Tuna, S. (2016). Sanatsal Yetenekli Çocuklar ve Özellikleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1(1), 29-34.
- Tuncay, A. (2015). *Enderun mektebi ile bilim ve sanat Merkezlerindeki üstün yetenekli Öğrencilere verilen fen bilimleri Eğitiminin karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi) Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Ulutaş, M. A. (2024) *Üstün yetenekli öğrencilere yönelik mühendislik tasarım sürecinin uygulanması: bilsem örneği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uvacıklıoğlu, F. (2019) ödülün yaratıcılığa etkisi: özel yetenekliler eğitiminde teknoloji ve tasarım dersi örneği, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Uçar, A. (2015). Üstün yetenekli bireylerin görsel yeti ve farkındalığı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(Özel Sayı), 1-8
- Usal, Y. (2019). *Bilim ve sanat merkezlerinde verilen görsel sanatlar eğitime yönelik yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri*. (Doktora) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Usal, Y., & Buyurgan, S. (2022). Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşleri. *Sanat ve Yorum*(40), 2-22.
- Uysal, A. (2005). İlköğretimde Verilen Sanat Eğitimi Derslerinin Yaratıcılığa Etkileri. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 6(1), 41-45

- Yalçın, A. (2023). *Bilim ve sanat merkezi görsel sanatlar öğrencilerinde yaratıcı düşünme tekniklerinin yaratıcılığa etkisi*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yavuz, S. (2022). *Bilim ve Sanat Merkezi görsel sanatlar öğretmenlerinin mental iyi oluşları açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans), İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Yavuzylmaz, B. (2012). *Bilim ve sanat merkezlerine devam eden 7-11 yaş üstün yetenekli çocuklara verilecek sanat eğitiminin niteliği* (Yüksek lisans tezi) Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Yıldız, A. N. (2023). *İlkokul öğrencilerinin zeka düzeylerinin belirlenmesinde alternatif bir yöntem: resim analizi*, (Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Yıldız, H. (2010). *Üstün yeteneklilerin eğitiminde bir model olan bilim ve sanat merkezleri (BİLSEMLER) üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, M. (2007). Görsel sanatlar eğitiminde işbirlikli öğrenme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 747-756.
- Yücel, H. S. (2012). *Bilim ve sanat merkezlerinde sanat (Resim) alanında proje tabanlı öğrenme yaklaşımına göre hazırlanan görsel sanatlar eğitimi uygulamasının bir değerlendirmesi (Yasemin Karakaya BİLSEM örneği)* (Doktora tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

EK-1: Sınıflandırma Formu

A. Çalışmanın Künyesi	
☐ Yüksek lisans tezi ☐ Doktora tezi Yıl:	Çalışmanın Adı: Yazarları: Yayımlandığı Üniversite/ Enstitü:
B. Çalışmanın Konu Alanı	C. Araştırma Yöntemi
☐ Üstün yetenekli öğrencilerin Eğitimleri ☐ Üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri ☐ Üstün yetenekli öğrencileri tanılama ☐ Üstün yetenekli öğrencilerin tutumları ☐ Üstün yetenekli öğrencilerin öğretmenlerinin görüş ve değerlendirmeleri	☐ Nitel ☐ Nicel ☐ Nitel/ Nicel
D. Veri Toplama Araçları	E. Örneklem Grubu
☐ Deneysel ☐ Betimsel ☐ Doküman Analizi ☐ Anket ☐ Eylem Araştırması ☐ Görüşme	☐ Öğrenci ☐ Öğretmen ☐ Diğer
F. Araştırmanın Sonucu	